

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Yuvarlak Dünyanın Köşeleri

FRANSA

PARİS MON AMOUR

BÜLENT DEMİRDURAK

GiTa

2. BASIM

BÜLENT DEMİRDURAK

FRANSA
PARİS MON AMOUR

GiTa
yayınları

YUVARLAK DÜNYANIN KÖŞELERİ DİZİSİ

Kapak Tasarım: Esra Öndev

Fotoğraflar: Serhat Bilgin, Bülent Demirdurak

Editör: Aksel Köseoğlu

Genel Koordinatör: Mine Sarıkaya

1. Basım 2007

2. Basım 2014

GiTa Yayınları

ISBN: 978-975-8915-12-5

Bu kitabın tüm hakları

BOY-SAN İnşaat Taahhüt ve Turizm Sanayi Yayım ve
Ticaret Ltd. Şti.'ne aittir.

Dolapdere Caddesi, Yunusbey Sok. No: 28/A
34373 Pangaltı-İstanbul

Tel: (0212) 219 09 58 Faks: (0212) 225 94 39

gita@boysantr.com

www.gitayayinlari.com - www.gitakitap.com

demirdurak@gmail.com

Bu kitap İstanbul'da dizilmiş,

Özal Matbaasında basılmış ve ciltlenmiştir.

Mayıs, 2014

BÜLENT DEMİRDURAK

FRANSA
PARİS MON AMOUR

GiTa
yayınları

**Bülent Demirdurak'ın
GiTa Yayınları'ndaki kitapları:**

- Yuvarlak Dünyanın Dört Köşesi
Yuvarlak Dünyanın Beş Köşesi
Yuvarlak Dünyanın Altı Köşesi
Yuvarlak Dünyanın Yedi Köşesi
Yuvarlak Dünyanın Köşeleri 1: Hindistan:
Yuvarlak Dünyanın Köşeleri 2: Fransa/Paris
Yuvarlak Dünyanın Köşeleri 3: Meksika
Yuvarlak Dünyanın Köşeleri 4: Peru
Yuvarlak Dünyanın Köşeleri 5: Portekiz
Yuvarlak Dünyanın Köşeleri 6: Şili
Yuvarlak Dünyanın Köşeleri 7: İran
Yuvarlak Dünyanın Köşeleri 8: Tunus
Yuvarlak Dünyanın Köşeleri 9: Orta Avrupa
Çek Cumhuriyeti, Slovakya, Avusturya, Macaristan
Yuvarlak Dünyanın Köşeleri 10: Mısır
Türkiye Hakkında Çok Şey
Türkiye Hakkında Çok Şey (Ciltli)
La Turquie

**Bülent Demirdurak'ın
GiTa Yayınları'ndan çıkacak kitapları:**

- Yuvarlak Dünyanın Köşeleri 11: İspanya

Bülent Demirdurak

Albert Einstein, “ Hayal gücü uçurur ” demiş. Ben, hayal kurmaya dünyanın en güzel okulunda geçirdiğim çocukluk yıllarımda başladım. Arkamda bıraktığım yıllara baktığımda, bazılarını gerçekleştirebildiğim hayallerimin kendime verebildiğim en büyük ödül olduğunu görüyorum. Piyangodan büyük ikramiye kazananların ortak isteklerinden biri dünya seyahatine çıkmaktır. Oysa dünyanın bir yerlerine gitmek için ilk koşul zengin olmak değildir. Gezgin olmak yalnızca uzaklara gitmek de değildir. Çok yakınlarda da keşfetmeye değerli çok şey vardır. Yola çıkarsanız mutlaka bir yerlere varırsınız ve sizi mutlu edecek birşeyler bulursunuz.

Gezerek ve gezdirerek geride bıraktığım kırktan fazla yılı düşündükçe keyiflenirim. Gittiğim yerleri özlerim, gidemediğim yerleri ise merak ederim. Pantanal’daki timsah Zico’yu, Colca’daki alpaka Meli’yi, Torres del Paine’de önümde doğum doğan guanacoyu, Amritsar’da yolumu gözleyen total köpeği, Bodrum’daki papağan Godoş’u hiç unutmadım. Çocuklarımıza verebileceğimiz en önemli değerler aile, vatan, doğa ve hayvan sevgileri olduğunu yollarda çok iyi anladım.

Yollar bazen neşeli, bazen tatsız sürprizlerle doludur. Önemli olan ise tüm bunların yaşanması gerektiği anlayabilmektir. Bir haftalık gezi süresince programlarında olan hiçbir yeri gezememelerine karşın ülkelerine çok mutlu dönen Fransızların, herşey yolunda iken mutsuz olabilen Türklerin hikayelerini kitaplarımda yazdım. Aşırı yağışların kapattığı Machu Picchu yolunu, püsküren lavların ulaşılmaz kıldığı Japonya uçuşunu, bir bayram sabahı 45 kişiyle otobüssüz kaldığım tren garını bugünlerde bile gülümsemeyle anımsıyorum.

Hayatın her adımını planlayamazsınız. Önemli olan yaşamın müsvettesinin olmadığını anlayabilmektir. Kaşığınızda ne çıkarsa onunla yetinin ve hayallerinizin arkasından koşmaktan vazgeçmeyin.

İÇİNDEKİLER

Paris Mon Amour.....	8
Havaalanları Ve Şehir Merkezine Ulaşım	8
Invalides Meydanı Ve Rodin Müzesi	11
Orsay Müzesi	13
Paris Taksileri Ve Araba Kiralama.....	14
Paris Metrosu, Rer, Trenler, Otobüsler.....	15
Özürlülere Kolaylıklar Ve Yabancı Diller	17
Sokak Ve Cadde İsimleri.....	18
Arc De Triomphe Veya Zafer Takı ve Champs Elysees	19
Concorde Meydanı Ve Tuileries Bahçeleri.....	22
Madeleine, Opera Meydanı, Haussmann Bulvarı.....	24
Birkaç Lezzet Molası.....	25
Madeleine-Opera	26
Hotel De Ville	28
Palais Royal	29
Louvres Müzesi	29
İslam Sanatları Bölümü	35
Saint Germain Bulvarı.....	36
Pantheon Ve Fransa'nın Yakın Tarihi.....	37
Odeon Ve Lüksemburg Bahçeleri	39
Saint Sulpice Kilisesi.....	42
Cluny Müzesi	42
La Cite Ve Ile Saint Louis Adaları.....	43
Paris'in Birkaç Köprüsü	44
Saint Chapelle-Adalet Sarayı-Conciergerie.....	46
Notre Dame Katedrali.....	48
Marais Ve Vosges Meydanı	51
Carnavalet Müzesi Ve Picasso Müzesi	52
Chatelet Les Halles.....	53
Tour Eiffel Veya Eyfel Kulesi Ve Trocadero	55
İlginç Bir Müze	57
Monceau Parkı	57
Monmartre, Sacre Coeur, Pigalle	57
Montparnasse.....	60
Parc Zoologique Veya Hayvanat Bahçesi.....	62
Müzelerden Bir Demet	62
Versailles Sarayı	63
Bastille Meydanı Ve Pere Lachaise Mezarlığı	64
Neully Ve La Defense	66
Parc De Villette Ve Zenith.....	67
Buttes Chaumont Ve Montsouris Parkları	68
Bitpazarları.....	69
Pazar Yerleri.....	70
Futbol Sahaları, Roland Garros ve Euro Disney.....	71
Fontainebleau Şatosu.....	72
Chantilly Şatosu.....	74
Monte Cristo Şatosu-Le Port Marly.....	75
Emile Zola Ve Medan.....	75
Claude Monet Ve Giverny.....	76
İvan Turgenyev Ve Bougival.....	76
Fransız Mutfağı	76
Fransız Mutfağı Küçük Sözlük.....	80
Fransız Mutfağından Birkaç Örnek	80
Paris'ten Birkaç Restoran	82
Michelin Ve Gault Millau Değerlendirmeleri	84
Paris'den Birkaç Çok Yıldızlı Restoran	86

24 Saat Açık Birkaç Restoran.....	88
Fransız Peynirleri	88
Paris'ten Birkaç Peynir Dükkanları	90
Fransız Brasserie'leri.....	90
Fransız Bistroları	92
Fransız Şarapları	93
Şaraplık Üzüm Cinslerinden Bazıları	99
Şarapçılık Terimleri	99
Şarap Bölgeleri	100
Şarap Nasıl Servis Yapılmalıdır?	103
Paris'ten Birkaç Şarap Dükkanı.....	104
Fransız Şampanyaları.....	105
Şampanya Terimleri.....	108
Şampanya İle İlgili Küçük Notlar	109
Fransız Konyakları.....	109
Fransız Likörleri	110
Fransız Çikolataları.....	111
Paris Gece Hayatı	112
Alışveriş.....	114
Parfümeri Ve Kozmetik	115
Cd-Vcd-Dvd-Kaset-Kitap	115
Birkaç Sıradışı Adres.....	116
Vergi İadesi – Tax Free.....	117
Masallar Ve Krallar Vadisi - Fransa.....	118
Çetin Altan	118
Chambord Şatosu.....	119
Cheverny Şatosu.....	122
Blois Şatosu.....	123
Chaumont Şatosu.....	124
Amboise Şatosu	124
Clos Luce Şatosu	126
Sache Şatosu Ve La Deviniere.....	126
Chinon Şatosu.....	127
Azay Le Rideau Şatosu	128
Usse Şatosu	129
Chenonceau	129
Langeais Şatosu	130
Villandry Şatosu.....	130
Montresor Şatosu	131
Loches Şatosu.....	131
Valençay Şatosu.....	132
Birkaç Şato Daha.....	133
Fransa'nın Don Kişot'ları, Katharlar	134
Kathar İnançlı	137
Toulouse'dan Beziers'ye.....	145
Canal Du Midi-Güney Kanalı.....	146
Toulouse.....	147
Cassoulet.....	148
Chateau De Bonaguil.....	148
Carcassonne	149
Carcassonne-Mirepoix-Foix-Andorra.....	150
Altın Sayı-Altın Oran	152
Puivert'den Cucugnan'a	153
İle De Re.....	154
Önemli Telefonlar	156
Son Söz	157

PARİS MON AMOUR

Paris, görenlerin aşkı, görmeyenlerin hayali, gören görmeyen herkesin gönlünün sultanıdır. Burası, geniş bulvarlarında, parlak neonlarında, renkli kabarelerinde, ünlü restoranlarında, gürültülü barlarında binbir dileğin gerçekleştiği dev bir metropoldür. Şehrin, 24 Ağustos 1572 yılında Saint Barthelemy katliamını, 14 Temmuz 1789'da Fransız Devrimini, 2. Dünya Savaşı'nda Alman işgalini görmüş sokakları herkesi kolayca etkiler. Tarih boyunca Aragon, Voltaire, Victor Hugo, Henri Miller, Samuel Beckett, Pablo Picasso ve daha yüzlerce, binlerce ünlü insan Paris'i sığınacak limanı olarak kabul etmiş, burada yaşamış ve burada ölmüştür. Arc de Triomphe, Champs Elysee Bulvarı, Quartier Latin, Lüksemburg Bahçeleri, Notre Dame kilisesi, Eyfel Kulesi, Monmartre Tepesi, Sacre Coeur, Louvre Müzesi ve Seine Nehri sizleri bekliyor. Hala tanışmadıysanız neden bekliyorsunuz?

www.paris.org
www.paris.com
www.parisinfo.com
www.visit-paris.com
www.pagesjaunes.fr/pj.cgi

Vizeniz, uçak biletiniz, otel rezervasyonunuz tamamsa artık yolculuğa başlayabiliriz.

Fransa yolculuğunuzun zehir olmaması için paranızı yanınıza küçük-küpürler olarak almayı unutmayın. 50 Euro'luk küpürlerden büyüklerini hemen hemen hiçbir yerde kabul etmiyorlar. 200 ve 500 Euro'luk küpürler ancak bankalarda değiştirilebiliyor.

HAVAALANLARI VE ŞEHİR MERKEZİNE ULAŞIM

Roissy Charles de Gaulle, 1 - 2 A - B bölümleri ile üç terminalli çok büyük bir havaalanıdır. Roissy'den Paris şehir

merkezine gitmek zor değildir. Terminaldeki panolardan kolayca okuyacağınız yönlendirmeler ile trene yani RER'e veya otobüs durağına gidebilirsiniz. RER, Paris'in merkezi ve yakın banliyöleri arasında çalışan, hızlı ve pratik bir tren sistemidir. RER'in ve metronun istikamet mantığını çözerseniz şehrin her yerinden her yerine çok kolay ulaşırsınız.

Paris merkezinden Roissy'e gelmek için RER B ve C hatlarını kullanabilirsiniz. Ayrıca 183, 285 ve 292 numaralı otobüslerle Roissy'e gitmek olasıdır. (Bilet 11.50 Euro-2013 yılı)

Yine bilgi veren panolardan hangi kapıdan hareket edeceğini öğreneceğiniz otobüs veya Roissy Bus ile merkeze gitmek de pratik bir seçenektir. Yolculuk yaklaşık 1 saat sürer.

Otobüse bindikten sonra alacağınız bileti, şoförün hemen arkasındaki makinede iptal ettirmeyi ve ineceğiniz durağa kadar da saklamayı unutmayın. Otobüs sırayla havaalanının diğer bölümlerinden de yolcularını aldıktan sonra Opera Meydanı'ndaki Amerikan Ekspres binasının önüne kadar gidiyor. (11.50 Euro-2013 yılı). Yalnız otobüsü "Opera Centre" yazan panonun önünde bekleyin. Zira burada havaalanının diğer bölümlerine yolcu taşıyan otobüsler de duruyor.

Roissy-Opera arasında 06.00-23.00 saatleri arasında 20 dakikada bir otobüs seferi vardır.

Havaalanından şehre gitmek için taksiye binmek, en kolay, en pahalı ve en çok sinir bozan başka bir seçenektir. Paris'in taksileri ve taksicileri de üzerinde birkaç satır yazılması gereken çok ilginç konulardır. Paris'te taksi şoförü olabilmek için en az 400 sokağın girişinin, çıkışının bilinmesi ve çok zor bir sınavdan başarıyla çıkılması şarttır. Taksiler genelde yeni, büyük ve pahalı araba markalarından seçilmiştir. Ama şoförlerin ve sistemin araçlar kadar iyi olduğu söylenemez. Taksilerin ön koltuğuna oturamazsınız. Ön koltukta genelde şoförün kedisi, köpeği, çantası veya gazetesi bulunur. Taksinin fiyatı yolcu sayısına göre değişir. Ayrıca her valiz için de ayrı ücret ödenir. Gidilecek yöne ve taksiye binilen yere göre de A, B, C tarifeleri vardır. En pahalı tarife C tarifesidir. Örneğin havaalanından binilen taksilerin durağı havaalanı olmasına rağmen neden fark alındığını ben yıllardır anlayamadım.

Taksilerin hepsi güçlü telsizler ile donatılmıştır. Şoförler, yol boyunca gizli ajan edası ile telsizle konuşmayı sürdürürler. Taksi şoförleri, yolcu sayısına, valiz adedine, bulundukları yere göre bütün farkları aldıktan sonra üstüne bir de bahşiş beklerler. Sabah ve akşam saatlerindeki trafik sıkışıklıklarında taksimetrenin dönüş hızı turist bayıltan cinstendir. Taksi durakları, Centre ve Banlieue olarak ikiye ayrılır. Gideceğiniz yöne göre doğru sıraya girmelisiniz. Yalnız Paris taksilerinde müthiş bir rahatlık yaşarsınız. Şoförler, hemşerilik duyguları gözetilmeden ve aman araba boş kalmamasın mantığından yola çıkarak seçilmedikleri için şehrin sokaklarını çok iyi bilirler. Gideceğiniz sokağın adını ve yerin numarasını vermeniz yeterli olacaktır.

Taksimetreler 5.50 Euro ile başlarlar. (2013 yılı)

Orly Sud Havaalanı'nda da yine aynı sistem ile kapı numaralarını izleyerek otobüsü bulabilirsiniz. Orly Sud daha küçük bir hava limanı olduğu için otobüsü ve RER'i bulmak daha kolay olur. Orlybus, Orly Ouest, Denfert Rochereau ve Montparnasse'dan geçerek Invalides'e kadar gidiyor. Seferler sabah 06.00-23.30 arasında 20 dakikada bir gerçekleşir. Orly Sud'den RER ile şehir merkezine gitmek isterseniz Antony'e kadar gelip RER B hattına geçmek gerekiyor. Bir diğer ulaşım seçeneği ise Orly Sud'den Orlyval (Navette automatique) otobüsü ile Chatelet Les Halles'e 35 dakikada, Charles de Gaulle Etoile'e 40 dakikada ulaşmaktır.

Eğer dönüş yolculuğunuz yine Orly Sud'den ise Invalides'den veya Denfert Rochereau'dan kalkan otobüsler ile alana geri dönebilirsiniz.

Eğer trenle Fransa'nın başka bir şehrine gidecekseniz Montparnasse Bienvenue'de Paris'in en önemli tren garlarından biri vardır. Denfert Rochereau'dan da Paris'in güney banliyöleri için hızlı trenler kalkar. Invalides ise şehrin çok merkezi yerlerinden biridir.

Paris'te, Paris Visite ve Museum Pass gibi iki kart edinebilirsiniz. Paris Visite bütün ulaşım araçlarını kullanmanıza olanak sağlar. 2-3-5 günlük olarak satın alınabilir. Fiyatı 12-59 Euro arasındadır. Paris Visite ile birlikte metro ve otobüs ağının haritası da veriliyor.

Museum Pass'ı 2-4 günlük olarak ve 35-55 Euro'ya edinebilirsiniz. Müzeler ve tarihi yerlerde giriş ücretlerinde indirim sağlar. Son senelerde müze bilet fiyatlarının çok arttığını düşünerek eğer müze gezmeyi seviyorsanız bu kartın karlı olabileceğinizi düşünüyorum.

www.parisvisite.com

www.museumpass.com

Bu arada Paris'i turist otobüsü ile gezmek isterseniz Paris Vision 01 47 42 72 31 veya havadan helikopter ile gezmeyi düşünürseniz Paris Helicoptere 01 48 35 90 44 arayabilirsiniz.

INVALIDES MEYDANI VE RODİN MÜZESİ

Orly Havaalanı'ndan otobüs ile gelerseniz son durakta indikten sonra 3. Alexandre Köprüsü ve Seine Nehri'ni arkanıza alarak yürüyerek Place des Invalides'e gelirsiniz. 3. Alexandre Köprüsü altın rengi melekleri ile Paris'in en güzel köprüsüdür. Fransa ve Rusya arasında o dönemlerdeki dostluğu vurgulamak için köprüye bir Rus çarının ismi verilmiş.

Invalides Binası, adının sözlük anlamından da anlaşıldığı gibi, 14. Louis tarafından savaşta yaralanan veya yardıma muhtaç yaşlı askerlerin bakımının yapılabilmesi için düşünülmüştü. O dönemde burada 5.000 kişiye bakılabiliyordu. Binanın içinde hastane, kantin, çalışma atölyeleri ve yatakhaneler bulunuyordu. Ancak yapının tek giriş kapısının olması kendini Güneş Kralı olarak tanımlayan 14. Louis için prestij sorunu teşkil ediyordu. Bundan dolayı da ilk yapının hemen arkasına altın yıldız kaplamalı bir kubbeye sahip olan yeni bir kilise eklendi. Bu kilisenin kubbesi 555.000 parça altın kâğıt yıldızla kaplanmıştı. Eglise du Dome olarak bilinen bu ikinci binanın içinde Napoleon Bonaparte'in lahdi bulunur. İmparatorun vücudu, kırmızı porfirden bir mermerde, iç içe geçmiş dört sandukanın içinde saklanmaktadır. Aslında önünden her yıl yüzbinlerce kişinin geçtiği mezarın içinde Napoleon'un vücudunun olup olmadığı ise kesin değildir. Her ne kadar 2002 yılında Fransız Savunma Bakanlığı bu söylentilerin

doğruluğunu kanıtlayacak verilerin yetersiz olduğunu öne sürerek tartışmayı kestiye de Fransızlar Invalides'de yatanın Napoleon Bonaparte olduğundan pek emin değillerdir.

Yine çok yakınlardaki Rodin Müzesi'ne de vakit ayırmak gerekir. Paris'te seksen müze ve iki yüzden fazla sanat galerisi vardır. Rodin Müzesi'ni, Salı günleri dışında 10.00-17.00 saatleri arasında gezebilirsiniz. Birinci katta Rodin'in eserlerinden Clemenceau büstü, Yürüyen Adam, Öpücük, Katedral ve ikinci katta da Balzac, Victor Hugo heykelleri sergilenir. Rodin denilince akla ilk gelen isimler Camille Claudel ve Düşünen Adam heykelidir. Hoca öğrenci olarak tanışan Rodin ve Camille Claudel sonrasında iki sanatçı, iki ortak ve iki sevgili olmuşlar ama Rodin hiçbir zaman eşini terk etmediği için de mutlu bir aşk hikâyesi finali oluşmamış. Rodin'in en ünlü eseri Düşünen Adam'ın İtalyan şair Dante için yapıldığı söylenir. Eserlerini bağışlaması karşılığında Rodin'e tahsis edilmiş olan ev, sanatçının 1917 yılındaki ölümünden sonra müzeye çevrilmiş.

77, rue de Varenne 75007-www.musee-rodin.fr

ORSAY MÜZESİ

Seine Nehri kenarından Quai d'Orsay veya Quai Anatole France üzerinden devam ederseniz veya Concorde ve Solferino metro istasyonlarında inip biraz yürüyerek Paris'in en yeni ve en önemli müzelerinden biri olan Musee d'Orsay'e gelirsiniz. 1900 yılına tarihlenen eski bir tren garından, Modern Sanat Müzesi olarak restore edilmiş olan Orsay'de, resim, heykel, dekoratif sanatlar, mimari ve fotoğrafçılık üzerine zengin koleksiyonlar sergileniyor. Pazartesi günleri kapalı olan müze, Perşembe günleri 09.30-21.45, diğer günlerde 09.30-18.00 saatleri arasında açık. Müzeye giriş için uzun beklemeleri göze almalısınız. Ama buna kesinlikle değiyor. 1986 yılında açılmış olan müzenin ziyaretçi sayısı çoktan 50.000.000 kişiyi aşmış. Müzecilik sanatının başyapıtlarından biridir.

Müzenin çok zengin tablo koleksiyonlarında en önemli yeri Fransız ressamaları tutuyor. Edouard Manet'nin (1832-1883) Flütçü Çocuk, Bağış, Emile Zola, Olympia, Çıplak Göğüslü Kadın, Balkon, Jean-Auguste-Dominique Ingres'in (1780-1867) Su Kaynağı, Eugene Delacroix'in (1798-1863) Aslan Avı, Henri Regnault'un (1843-1871) Granada'da İnfaz, Thomas Couture'un (1815-1879) Roma'nın Düşüşü, Honore Daumier'in (1804-1879) Çamaşırcı Kadın, Jean François Millet'in (1814-1875) İlkbahar, Jean-Baptiste-Camille Corot'nun (1796-1875) Kar ve Dans Eden Su Kızları, Gustave Courbet'nin (1819-1877) Dünyanın Merkezi, Gustave Guillaumet'nin (1840-1887) Çöl ve Afrika Filleri, Claude Monet'nin (1840-1926) Saksığan, Trouville Otelleri, Bahçedeki Kadınlar, Kırdı Öğle Yemeği, Gelincikler, Saint Lazare Garı, Pierre-Auguste Renoir'in (1841-1919) Kedili Çocuk, Güneşlenen Kadın, Galette Balosu, Piyanist Kızlar, Yüzücüler, Camille Pissarro'nun (1848-1894) Beyaz Buz, Kırmızı Damlar, Köylü Kadın eserlerini görmeye çalışın.

Edgar Degas'nın (1834-1917) Borsa, Yarış Atları, Mavi Dansçılar, Yıldız, Paul Cezanne'in (1839-1906) Kâğıt Oynayanlar, Elma ve Armut, Sanatçı, Yüzücüler, Vincent Van Gogh'un (1853-1890) Sanatçının Portresi, Yıldızlı Gece, Van

Gogh'un Odası, Siesta, Henri Matisse'in (1869-1954) Lüks ve Huzur, Henri de Toulouse-Lautrec'in (1864 -1901) Tuvalet, Paul Gauguin'in (1848-1903) Güzel Angel, Sanatçının Portresi, Breton Köylüleri, Beyaz At, Plajda, Gustav Klimt'in (1862-1918) Ağaçlar tabloları da yüzlerce muhteşem eserden aklınızda kalanlar.

Edgar Degas'nın ve Paul Gauguin'in aynı zamanda çok önemli heykeltıraşlar olduklarını da Orsay'de göreceksiniz. Ancak bu bölümün en önemli sanatçısı Auguste Rodin (1840-1917). Rodin'in çok sayıda eserinin yanında Camille Claudel'in (1864 -1943) ve çok sayıda heykeltıraşın eserleri de bu bölümde sergileniyor. Dekoratif sanatlar, Art Nouveau, takılar, seramik, mobilya tasarımları ve fotoğrafçılık bölümlerinde de son derece ilgi çekici parçalar görülebiliyor.

1, rue Bellechasse 75007

Tel. 01 40 49 48 14

www.musee-orsay.fr

PARİS TAKSİLERİ VE ARABA KİRALAMA

Havaalanlarına taksi ile dönmek isterseniz en kolay çözüm otelinizden taksi talep etmektir. Paris'te, hele yoğun iş saatlerinde sokağa çıkıp el sallayarak taksi bulmak şans işidir. Telefonla çağrılan taksiler ve önceden taksi rezerve eden duraklar vardır. Ayrıca Paris'te taksilerin iş koşulları ve çalışma saatleri son derece katı kurallara bağlanmıştır. Taksiler, istedikleri gibi ve arzuladıkları saatlerde çalışmazlar. Taksilerin, arka camlarında çalışma saatleri yazılıdır. Trafik cezaları astronomik ve caydırıcı olduğu için konulmuş kurallara uymamak söz konusu değildir. İş saatlerini bitirip evine dönen taksinin dönüş yolu üzerinde oturan son bir yolcuyu daha arabasına alma hakkı vardır ama sadece evinin yolu üzerinde oturan bir kişiyi. Hafta sonlarında özellikle gecenin ilerlemiş saatlerinde taksi duraklarında kuyruklar uzadıkça uzar. Son senelerde her şeyi göze alıp geceleri taksi gibi çalışan özel araçlara bile rastladım. Trafik polisine yakalanırlarsa arabalarını kaybedebileceklerini bile bile çalışıyorlardı. Alkollü araba

kullanmanın cezası hapis bile olabileceği, park yerleri de yetersiz ve çok pahalı olduğu için, hafta sonu akşamlarında dışarı çıkanlar evlerine taksi ile dönebilmek için saatlerce kuyrukta bekleyebilir. Cuma ve Cumartesi geceleri Paris'in en sevilmeyen insanları taksi şoförleridir.

Paris'te araba kiralamak ve kullanmak ayrı bir beceridir. Öncelikle Paris'te çok hızlı araba kullanılır. Ayrıca şoförler herkesin gideceği yolu çok iyi bildiğini varsayarlar. Yolu bilmeyen sürücülere anlayış göstermezler. Şehir içi ve otoyollarda hız limitlerine uyun. Çok sayıda radar hızlı sürücülerin fotoğraflarını çekmek için yol kenarlarına yerleştirilmiştir. Şehir içinde park yeri bulmak da çok zordur. Son yıllarda otopark parası ödmeden durulabilecek sokak da kalmadığı için arabanızı saatlerce bırakıp gidemezsiniz. Ortalama her iki saatte bir geri gelip otopark fişini yenilemek gerekir. Yenilenmeyen otopark fişleri, sokaklarda hiç eksik olmayan mavi elbiseli bayan görevliler tarafından anında ağır para cezasına dönüştürülür. Bence, siz de otobüs, metro, tren ve hızlı trenleri ile dünyanın en mükemmel toplu taşımacılık sistemlerinden birine sahip olan Paris'te, araba kullanmaktan vazgeçip halka karışın.

PARİS METROSU, RER, TRENLER, OTOBÜSLER

İdari olarak Paris şehir merkezi yirmi bölgeye ayrılır. Merkezi geniş bir otoyol (peripherique) şehir merkezini çepeçevre sarar. Bu yoldan gelirken çok güzel yönlendirmeler ile kolayca şehrin içinde istediğiniz bölgeye doğru gidirsiniz. Metro ve tren sisteminde de bu yirmi bölge merkez olarak ve çevresinde 2-3-4-5 bölgeler olarak düşünülür. 1. Bölgeden çıkınca metro fiyatı mesafeye göre değişir.

Paris Metrosu'nun inşaatına 1900 yılında başlanmıştır. Bugünlerde metronun ray uzunluğu 211 kilometreyi bulmuştur. Metronun mimari yapısı "Art Nouveau" tarzından etkilenmiştir. Metro istasyonlarının 86 tanesi orijinal halini korumaktadır. Metronun, 62 tanesi başka hatlara bağlantı sağlayan 300

civarı istasyonu vardır. Paris Metrosu, günde 4.500.000 yolcu taşımaktadır. Paris Metrosu, Moskova, Londra ve Berlin metroları ile birlikte dünyanın en mükemmel metro sistemleridir.

Paris metrosu merkezde birbirini kesen on dört hat ve 2 ek (3 bis-7 bis) hat ile dünyanın en mükemmel metro sistemlerinden biridir. Bu mükemmel sistemde birkaç istisna istasyon dışında birbirinden en uzak iki yere bir aktarma yapılarak gidilebilir. Paris metrosuna her yıl yeni istasyonlar eklemeye de devam ediyorlar. Havasızlık sorunu olan metronun bir diğer sıkıntısı da son senelerde hızla artmış olan dilenci ve müzisyen bolluğudur. Dilencisiz bir vagona binmek mucize gibi bir şeydir. Merkezdeki on altı hat üzerinde, istediğiniz kadar indi bindi ve aktarma yaparak gidebilir ve iki saat boyunca aynı biletle şehri yeraltından gezebilirsiniz! Metroda her hattın en son istasyonu yön tayininde kullanılır. Gitmek istediğiniz yerin metro istasyonu ve hattını bulup, bu hattın bulunduğunuz yerin metrosu ile nerede kesiştiğini bularak yola çıkın. Aslında metroda hatların numaralarına göre yön aramak bence daha doğru bir yöntemdir. Başlangıçta birkaç kere yanlış istasyonlarda inip kaybolsanız bile bunun herkesin başına geldiğini düşünerek moralinizi bozmayın.

Paris'te metro, hayatı çok kolaylaştırır. Metronun yoğun saatlerinde yankesicilere çok dikkat edin. Geceleri geç saatlerde metroyu kullanmayın. Paris metrosu, sabah 05.00 ile gece 01.00 arasında çalışır. İş saatlerinde yaklaşık iki dakikada bir, gün içinde ise dört dakikada bir her istasyondan bir tren geçer. Paris'te hiç bitmeyen inşaat çalışmaları metrolardır. Kırk senedir düzenli gittiğim bu metropolde hiç durduklarını görmedim. İnşaatlar ile hep yeni istasyonlar eklenir. Metro hatları hep daha ileriye uzatılır. Aslında birbirinden uzak olmayan ama bağlantıların sorun yarattığı kimi hatların son duraklarını da artık tramvay, otobüs ve hafif metro ile birbirlerine bağladılar. (T 1-2-3-4)

Tek bilet 1.70 Euro'dur. Metro biletlerini onarlık olarak almak ekonomiktir. (Carnet de 10) Ayrıca günlük, haftalık bilet olanağı da vardır (Carte Orange). Kimi istasyonlarda artık otomatik makinelerden de bilet alınabiliyor. Kullandığınız metro biletlerini yolculuğun sonuna kadar saklamak zorunda olduğunuzu

unutmayın. Son günlerde kontroller çok sıklaşmaya başladı. Paris’de hayatın ne kadar hızlı pahalandığını metro bilet fiyatlarını izleyerek de anlayabilirsiniz. Bugünlerde on biletlik karne 13.60 Euro’ya alınıyor. (2013)

Bu mükemmel metro ve tren sistemine rağmen, Paris trafiğinin halini gördükçe eğer bir asır önce metro işine başlamamış olsalardı, Fransızların hali nice olurdu? Hele bir de şehir içindeki araba sayısını azaltmak isteyen son belediye başkanlarının birçok yerde bulvar ve caddeleri daraltmaya başladığını düşünürseniz.

Paris metro sistemini, Chatelet les Halles istasyonu merkez alınarak tasarlanmış olan RER yani hızlı tren tamamlar. Chatelet les Halles’de birleşen A-B-C-D-E hatları, merkeze en uzak banliyöleri çok hızlı bir şekilde merkeze bağlar. RER ile 15 dakika süren bir yolculuk kara yolundan saatler alabilir. Metroda bilet fiyatları Zone 1 diye belirlenen bölgede her yere aynı fiyatla tek bilettir. Zone 2-3-4 ve 5 RER ile ulaşılan yerlere ise fiyatlar uzaklığına göre değişir. Trene binmeden önce otomatik makinelerden bilet alabileceğiniz gibi gişelerden de yararlanabilirsiniz. Birçok istasyon girişindeki duvarda şehrin elektronik metro tablosu bulunur. Gitmek istediğiniz istasyonun adını bulup düğmeye basınca tabloda gitmeniz gereken yön ve değiştirme yapacağınız istasyon ışıklarla belirir. Metro ve RER’i gerçekten mükemmel bir tren sistemi tamamlar. Montparnasse, Gare de Lyon, Gare de l’Est, Gare du Nord, Saint Lazare ve Gare d’Austerlitz garlarından banliyölere ve Fransa’nın diğer şehirlerine tarifeli trenler ve hızlı trenler (TGV), gece gündüz devamlı hareket eder. TGV sistemi Fransa’nın birçok kentini Paris’e, uçaklardan bile daha hızlı bağlar. Paris, Brüksel, Köln ve birçok şehir Thalys isimli lüks trenle de birbirlerine bağlıdır.

ÖZÜRLÜLERE KOLAYLIKLAR VE YABANCI DİLLER

Paris’i tanımanın en güzel yöntemleri ise şehri otobüsle veya yürüyerek dolaşmaktır. Gidilecek yerin otobüs numarasını

öğrendikten sonra metroda kullanılan biletlerle yolculuk yapabilirsiniz. Yalnız otobüslerde genelde iki ve daha çok bilet kullanılır. Şoförün hemen arkasındaki makinede biletlerinizi iptal ettirmeyi unutmayın. Trenlerde ve otobüslerde, biletinizi almış ama iptal ettirmemiş olmanızın cezası çok ağırdır. Dikkatli olun.

Dünyanın medeni ülkelerinde olduğu gibi burada da özürlüler için kolaylıklar öngörülmüştür. Özürlülerin tek başlarına yaşayabilmeleri merdivensiz yollar, özel asansörler, tuvaletler vardır. Örneğin metroya binmeden önceki son adımda kabartılı bir muşambaya basarsınız. Bu kabartılı muşamba, görme özürlülerin vagona binmeden önce son adıma geldiklerini anlamaları için konulmuştur.

Fransızlar, genel olarak, dünyanın yabancı dil öğrenmeye meraklı milletlerinden değildirler. Yabancı dil öğrenmeme veya öğrenememe sorunları kanımca kişilik sorunlarından değil, yeterli gayreti göstermeme ve Fransızca'nın dünyada hâlâ çok konuşulan, çok kullanılan geçerli bir lisan olduğunu düşünmeye devam etmelerindendir. Üstelik bizler için çok kolay kullanılabilen dünyanın her yerinde geçen el ve parmak lisanından da anlamazlar. Siz de Fransızca konuşmuyorsunuz hayatınız kolay olmayacaktır.

SOKAK VE CADDE İSİMLERİ

Paris'in asırlık binaları, ağaçlarla süslü bulvarları, sokakları tarih kokar. Paris'in restoranları dünyanın dört köşesini ayağınıza getirir. Sinemalar, kabareler, barlar, kafeler, müzeler, mağazalar her adımda farklı güzellikler sunar. Ne var ki hayat pek ucuz değildir. Hatta son senelerde yapılan araştırmalar Paris'in, Oslo'dan sonra dünyanın en pahalı şehri olduğunu göstermektedir.

Şehirdeki, cadde, sokak, bulvar ve istasyon isimleri geçmişe saygının en güzel ifadesidir. Paris metrosunun inşaatını başlatan mimar Montparnasse Bienvenue'nün adını şehrin en önemli bölgelerinden birine vermişler. Napoleon Bonaparte'ın zaferleri Austerlitz, Alesia, Trocadero, 2. Dünya Savaşı başbakanlarından Clemenceau, 2. Dünya Savaşı'nın yazgısında rol oynamış

Amerikan başkanı Franklin Roosevelt, altmışlı yılların renkli Amerikan başkanı J. F. Kennedy, ünlü düşünür ve yazarlar Victor Hugo, Balzac, Diderot, Anatole France, Emile Zola, Voltaire, Alexandre Dumas, bilim adamları Pasteur, Marie ve Pierre Curie, Rene Reaumur, dini şahsiyetler Saint Paul, Saint Georges, Madeleine, Michel Ange, Saint Augustin, Cardinal Lemoine, Saint Ambroise, Fransız tarihinin önemli politikacıları Haussmann, Leon Gambetta, Jean Jaures, La Fayette, Gaspard Monge, Emile Zola ve onlar gibi yüzlerce önemli kişi gar, metro, cadde ve sokak isimlerinde ölümsüzleştirilmiştir.

ARC DE TRIOMPHE VEYA ZAFER TAKI VE CHAMPS ELYSEES

1, 2, 6 numaralı metro hatları ile gidebileceğiniz Champs Elysees ve Arc de Triomphe (Zafer Takı) ile Paris turuna başlayabilirsiniz. Arc de Triomphe'un etrafında araçların ulaştığı hız inanılmazdır. Burada çok kaza olmaması da ilginçtir. Metrodan meydana en kısa yoldan çıkabilmek için Champs Elysees oklarını takip edin.

17. yüzyılda kraliçe için yapılmaya başlanan ağaçlıklı yol, Tuileries bahçelerinden Alma Meydanı'na kadar uzanıyormuş. 1814 yılında Paris'i işgal eden Prusyalılar ve İngilizler o yıllarda karargâhlarını da bugünkü Champs Elysees Bulvarı'nın etrafında kurmuşlar. O yılların ormanlık alanı, 1828 yılından itibaren de kaldırımlar, anıtsal çeşmeler, gaz lambaları ile süslenerek bugünlere gelmiş. Fransa Tarihi'nin önemli günleri, dünya şampiyonluğu gibi büyük sportif başarıları, yeni yıl kutlamaları için de Champs Elysees Bulvarı, Paris'in kalbinin attığı yerdir. Champs Elysees'nin bir ucunda Arc de Triomphe, diğer ucunda Concorde Meydanı bulunur.

Arc de Triomphe'un etrafını çeviren dev meydandan Marceau, Iena, Kleber, Victor Hugo, Foch, Grande Armee, Mac Mahon, Carnot, Wagram, Hoche, Friedland bulvarları başlar. Paris'in en pahalı binaları da bu bulvarların üzerindedir.

Zafer anıtları tanım olarak büyük zaferlerin anısını yaşatmak için yapılan kutlamalarda askerlerin onur törenleri için düşünülen yapılardır. İlk önce Roma devrinde düşünülen bu anıtlardan birkaç tanesi günümüze kadar uzanmıştır.

Austerlitz Zaferi'nden sonra, 1806 yılında Napoleon Bonaparte, Fransız ordusu onuruna Zafer Takı'nın inşaatını başlatmış. Ancak inşaatı tamamlamaya ömrü yetmemiş. 18. yüzyılın sonlarında Zafer Takı'na açılan beş cadde ile meydana yıldız biçimi verilmiş. İmparatoriçe Marie Louise, 1810 yılında, daha sonra tamamlanan takın altından geçerek şehre girmiş. 1836 yılında da Louis Philippe döneminde restorasyon çalışmaları bitirilmiş. Paris'in ünlü belediye başkanı Haussmann döneminde Zafer Takı'nın etrafına yedi bulvar daha eklenince meydan bugünkü büyüklüğüne ulaşmış. 1944 yılında da Paris'in Alman işgalinden kurtuluşundan sonra Charles De Gaulle de şehre Zafer Takı'nın altından geçerek girmiş. 50 metreyi bulan yüksekliği ile anıt dünyadaki zafer taklarının en büyüğü olma özelliğini bugün de koruyor. Üst frizlerinde özgürlüğü ve ülkesi tehlike altına giren Fransız halkının devrim için yola çıkışı anlatılır. Kemerin hemen altında Fransız tarihinin en önemli 150 zaferi ve 650 subayının isimleri yazılıdır. Anıtta, 1. Dünya Savaşı'nda hayatını kaybeden bir milyondan fazla askerin anısı için, ismi bilinmeyen bir askerin

mezarı saklanır. 1923 yılında yakılan ilk ateş, her gün saat 18.00'de eski askerler tarafından yeniden canlandırılır. Bugün de Arc de Triomphe ve Champs Elysees Bulvarı, Paris'in en görkemli yerlerinden olmayı sürdürüyor.

Arc de Triomphe'u arkanıza alarak Concorde Meydanı'na doğru yürümeye başlarsanız, bulvarın her iki tarafında da iş merkezleri, çok şık mağazalar, restoranlar, kafeler göreceksiniz. Bu bulvar geceleri ve de özellikle Noel dönemlerinde harikulade bir şekilde ışıklandırılır. Üstsüz güzel dansçıları ile tanınan ünlü gece kulübü Lido bulvardan inerken sol tarafta kalır. Havayolu şirketlerinin ve büyük araba markalarının yönetim binaları, bankalar, bazı ülkelerin tanıtım ofisleri de Champs Elysees bulvarı üzerindedir. Biraz daha aşağıda dünyanın en önemli müzik, film, dvd kasetleri satan mağazalarından iki tanesi olan Virgin ve Fnac bulunur. Concorde Meydanı'na doğru bulvarın sağ tarafından inerseniz George V Bulvarı'ndan sağa dönerek bir zamanlar dünyanın en pahalı otellerinden biri olan George V'e gelirsiniz. (Tel. 01 49 52 70 00) Yine bu bulvarın üzerinde Louis Vuitton'un mağazasını göreceksiniz. George V Otel'i'nin içindeki Le Cinq restoranı 3 Michelin yıldızına sahip restoranlardan biri olup dünyanın en iyi restoranları arasındaki sıralamada hep ilk 30 restoran içindedir.

Champs Elysees'den yürümeye devam ederseniz Rond Point des Champs Elysees'ye yani daha küçük bir meydana geleceksiniz. Sağ tarafınızda kalan, pahalı mağazalarla dolu Avenue Montaigne, Paris'in en şık bulvarlarından biridir. Avenue Montaigne'i izlerseniz Eyfel Kulesi'ne kadar gidebilirsiniz. Avenue Montaigne için Paris'in Fifth Avenue'sü derler.

Rond Point des Champs Elysees'in çok yakınında Versailles Sarayı bahçelerini de düzenleyen Andre Le Notre'in, İngiliz tarzında yapılmış Champs Elysees Bahçeleri bulunur. Buradaki Belle Epoque yapıların yanında Espace Pierre Cardin, Theatre Marigny ve Theatre Barrault tiyatroları vardır.

Meydanı kesen Avenue Franklin Roosevelt'den sağa dönerseniz biraz ilerde, iki yüz kırk metrelik cephesi ile Galeries Nationales Grand Palais'ye geleceksiniz. (Tel. 01 48 00 20 20) Grand Palais'de

zaman zaman çok önemli sergiler açılır. Picasso, Chagall, Matisse gibi sanatçıların eserleri sergilendiği günlerde kuyrukta saatlerce sıra beklenir. Eğer Paris seyahatinizde böyle bir sergiye rastlarsanız Fnac, Virgin gibi bir müzik mağazasından veya Carrefour gibi bir alışveriş merkezinden sergi için yer ayırtıp ayırtamayacağınızı öğrenmeye çalışın. Grand Palais'nin tam arkasına da içinde Paris Güzel Sanatlar Müzesi bulunan Petit Palais düşer. Petit Palais'de Ortaçağ, Rönesans ve 19. yüzyıl ressamlarının eserleri sergilenir. Ayrıca son senelerde Mısır firavunu Tutankamon'un lahdi ve mezar buluntuları, Rembrandt ve Jean Auguste Dominique Ingres gibi ressamların eserleri de haftalarca gösterimde kalmıştır. Müze Pazartesi ve Salı günleri kapalıdır. Champs Elysees'den biraz daha yürür ve Avenue Winston Churchill'den sağa devam ederseniz çok az ilerde Grand Palais ve Petit Palais karşı karşıya sizi bekler.

Champs Elysees üzerinde sağ tarafınızda Fransa'nın politik kalbi Elysees Sarayı'nı göreceksiniz. Montaigne Bulvarı'nın tam karşısındaki Matignon Bulvarını izlerseniz Paris'in en ünlü sanat galerilerini, antikacılarını barındıran en şık bulvarlarından Faubourg Saint Honore'den geçerek Opera'ya kadar gidebilirsiniz.

Eğer bu bulvardan yürürseniz Fransa'nın en ünlü çikolata dükkânlarından birinin önünden geçeceksiniz. Patlamış kahve çekirdekli kahvenin tadına bakın. Saç kurutma makinesi, bisiklet ve akla hayale gelmeyecek şekillerdeki çikolatalara da göz atmayı unutmayın.

La Maison du Chocolat - Michel Chaudun 225, rue du Faubourg St. Honore 75008

Metro: Ternes

Tel. 01 42 27 39 44

CONCORDE MEYDANI VE TUILERIES BAHÇELERİ

Champs Elysees'den Concorde Meydanı'na doğru yürümeye devam ederseniz sol tarafınızda dünyanın en pahalı otellerinden biri olan Crillon Oteli'ni göreceksiniz. Mısır'dan getirilmiş

Dikilitaş'ın süslediği Concorde Meydanı'nın arkasında Tuileries Bahçeleri bulunur. “Tuileries” kelimesi Fransızca, “Tuiles” yani “kiremit” kelimesinden gelir. Burası bir zamanlar Parisli müteahhitlerin kırmızı kiremit yapmak için kil çıkardıkları alandır. Prenslerin, prenseslerin oyun oynadığı bahçeler, bugünlerde popüler gezinti alanlarından.

Concorde Meydanı, 15. Louis döneminde, 1755-1775 yılları arasında düzenlenmiş. 84.000 metrekairelik alanın düzenlenmesini mimar Gabriel yapmış. 1770 yılında kralın Marie Antoinette ile olan evliliğini kutlamak için yapılan havai fişek gösterilerinde halk panîğe kapılınca 133 kişi hendeklere düşerek ölmüş. Fransız Devrimi'nden sonra da o güne kadar kral 15. Louis'in adıyla anılan meydana Place de la Revolution veya Devrim Meydanı denilmiş. 21 Ocak 1793 günü, bugün Brest heykelinin bulunduğu yere yerleştirilen giyotin ile aralarında kral 15. Louis, kraliçe Marie Antoinette, Robespierre ve Danton'un da bulunduğu 1343 kişi idam edilmiş. İdam edilenlerden Madame Roland'ın ölmeden önce “Özgürlük, senin için ne cinayetler işleniyor” diye bağırdığı yazılıdır. Devrim komitesi daha sonra meydana umut

taşıyan bir isim olarak “Place de la Concorde” adını verir. 1790 yılında Concorde köprüsü açılır. Kral Louis Philippe döneminde Mısır’dan getirilen Obelisk veya Dikilitaş meydana yerleştirilir. Meydanın bundan sonraki düzenlemesinde Roma’nın Saint Pierre meydanının etkileri görülecektir. Meydanı süsleyen heykellerden sekiz tanesini Gabriel, Brest ve Rouen heykellerini Cortot, Lille ve Strasbourg heykellerini Pradier yapmış.

Meydanın dekorunu tamamlayan 33 asırlık Dikilitaş, Fransa’nın dostluğunu kazanmak isteyen Hıdiv Mehmet Ali Paşa tarafından 1829 yılında Onuncu Charles’a hediye edildiyse de Paris’e ancak 1833 yılında ulaşabilmiş. 23 metre yüksekliğindeki Dikilitaş, 220 ton ağırlığındadır ve üzeri hiyeroglif harfleri ile kaplıdır. Gemi yolculuğu sırasında Obelisk’in zarar görmemesi için hububatla örtülerek taşındığı düşünülüyor.

Dikilitaş’ın önünde durup sağınıza Tuileries Bahçeleri’ni, solunuza Arc de Triomphe’ı alırsanız Fransa Tarihi’nin bir bölümünü hayalinizde canlandırabileceksiniz. Öyle ya, devrim öncesi ve sonrasının Tuileries Bahçeleri’ni, hemen önündeki Concorde Meydanı’nı ve Zafer Taki’ni karşınızda buluyorsunuz. Bonaparte’dan 250 yıl sonra ise, tarihi aksı devam ettirmek isteyen François Mitterrand, Paris’in yeni bölgesi La Defense’daki Grand Arc de la Defense’ı aynı güzergâh üzerinde açmış.

Crillon Otel’ini geçtikten sonra sola dönerek Rue Royale’i izlerseniz sol tarafınızda ünlü Maxim’s restoranı, karşınızda da Madeleine Kilisesi kalır. Kilisenin sol tarafında başlayan Malesherbes Bulvarı da Paris’in en uzun bulvarıdır. 18. yüzyılda inşaatına başlanan Madeleine Kilisesi’ni Korint sitilinde 20 metre yüksekliğinde 52 sütun çevirir. Bu kilisede Fransa’nın önemli insanların cenaze törenleri yapılmaya devam ediliyor.

MADELEINE, OPERA MEYDANI, HAUSSMANN BULVARI

Madeleine Kilisesi’nin yanındaki Çiçek Pazarı’nın yanından yürürseniz Rue de Seze ile Rue Vignon’un kesiştiği köşe başında

Paris'in en ünlü pastane ve yiyecek dükkânlarından biri olan Fauchon bulunur. Fauchon'un tatlıları, şekerlemeleri, sandviçleri, hazır yemekleri, pastaları, kahveleri enfestir. Fauchon'da aynı zamanda dünyanın her yerinden getirilen organik sebze ve meyve de bulunur. Fiyatlar çok pahalı olsa da bu lezzet deneyimini yaşamak için değer. Değmesine değer ama siz yine de fiyatlara bakın. Çünkü son yıllarda buradan alacağınız birkaç kilo değişik meyve fiyatına elden düşme bir araba satın alabilirsiniz. Bu tanımda abartı payı çok ama gerçekten de çok uzak sayılmaz.

FAUCHON, 26 Place de la Madeleine 75008

Fauchon'un karşı köşesinde başka bir lezzet durağı olan HEDIARD, 21 Place de la Madeleine 75008 bulunur. Burada da sıra dışı egzotik yiyeceklerin yanı sıra reçel, şerbet, kahve ve çay çeşitleri vardır.

BİRKAÇ LEZZET MOLASI

DAVOLI LA MAISON DU JAMBON 34, rue Cler 75007

Metro: Ecole Militaire.

Jambon, peynir, makarna çeşitleri.

HUILERIES ARTISANALE 6, rue de Jacob 75006

Metro: Saint Germain des Pres.

Ceviz, fındık, badem, çam fıstığı, yer fıstığı ve zeytinyağı satıcısı.

L'EPICERIE 51, rue St. Louis en l'Île 75004

Metro: Pont Marie.

Sirke, meyve soslari, reçel ve bal dükkânı.

LENOTRE 61, rue Lecourbe 75015

Metro: Sevres-Lecourbe.

Hazır kek, çikolatalı yer mantarı, reçel dükkânı.

LES ABEILLES 21, rue de la Butte-aux-Cailles 75013

Metro: Place d'Italie.

Dünyanın her yerinden bal çeşitleri.

LES CAKES DE BERTRAND 21, rue St. Lazare 75009

Metro: St. Georges

Çay evi, şekerleme, kek, kurabiye, çorba için.

MADELEINE-OPERA

Boulevard de la Madeleine'den Opera'ya doğru devam ederseniz bulvarın başlangıcında sol tarafınızda ünlü müzikhol Olympia'yı görürsünüz. Burada hemen her hafta farklı bir konser vardır. Rue Cambon ve Rue de Seze, Madeleine ile Capucines bulvarlarını ayırır. Boulevard des Capucines üzerinde ünlü ayakkabıcı Salamander'in ve tekstil markası Lacoste'un çok sık birer mağazası vardır. Madeleine Bulvarı'nın, Opera Meydanı ile kesiştiği köşede de Paris'in en ünlü buluşma yerlerinden Cafe de la Paix bulunur. Bu kafede bir şeyler içip yoldan geçenleri seyretmek bile başlı başına keyifli bir olaydır.

Opera binası, Paris'in en merkezi yapılarından biridir. Opera'ya birkaç yüz metre uzaklıkta Haussmann Bulvarı ve büyük alışveriş merkezleri bulunur. Opera'nın önünde başlayan Avenue de l'Opera veya Opera Bulvarı'nı takip ederseniz Fransız tiyatrosunun en önemli adresi olan Comedie Française'e varırsınız. 1680 yılında 14. Louis tarafından birleştirilen tiyatro ekiplerinin yeni adı da Comedie Française olmuş. Comedie Française'de Moliere, Corneille, Racine, Musset, Beaumarchais gibi klasik

Fransız yazarlarının yanı sıra Giraudoux, Anouilh, Claudel gibi 20. yüzyıl yazarlarının da eserleri sahneye konulur.

99, rue de Rivoli 75001

Tel. 01 44 58 98 58

Metro: Palais Royal

Buradan sonra Rivoli Caddesi'nden sağa yürümeye devam ederseniz Tuileries Bahçeleri'ne, sola giderseniz Louvres Müzesi ve Chatelet'ye gelirsiniz.

Opera'nın çevresindeki Rue Scribe ve Rue Auber'de de parfüm dükkânları bulacaksınız. Boulevard Capucines veya Capucines Bulvarı'nda çok sayıda balık ve deniz ürünü restoranı göreceksiniz.

Opera binası, mimarının ismiyle Garnier Sarayı olarak da bilinir. Binanın çatısında elinde lir tutan Apollon heykeli göze çarpar. Çatının iki yanında da dansı ve müziği simgeleyen heykeller vardır. 1875 yılına tarihlenen sütunlu dış cephenin güzelliği dillere destandır. (Tel. 08 92 89 90 90)

Ünlü “Operadaki Hayalet” eserinin esin kaynağı da bu binadır. Büyük salondaki avizenin ağırlığı sekiz tondur. Opera'nın içindeki büyük merdiven 3. Napoleon dönemi Fransası'nın görkemini sergiler. Tavan süslemeleri Chagall tarafından yapılmış olan Opera'nın birkaç katı da yeraltındadır. Bu eski binada sahneye konulan az sayıdaki eserleri izlemek için yer bulamazsanız da en azından gün içinde düzenlenen rehberli gezilerden birine katılarak bu muhteşem yapıyı daha iyi tanıyabilirsiniz. Paris'in yeni Opera binası Bastille Meydanı'nda bulunuyor. Operanın Bastille'e taşınmasından önce mütevazı bir yer olan Bastille'de de artık binalar astronomik değerlere ulaşmış durumda.

Dünyanın Tanrı eliyle yaratılmış en güzel kenti İstanbul'u bizler yasalara rağmen mahvetmek için uğraşırken Paris asırlardır yasalarla korunmuştur. Şehrin birçok binasının yaşı yüz yıldan fazladır. 19. yüzyılda, belediye başkanı Haussmann tarafından açılmış 22 bulvar Paris trafiğinin temel taşlarıdır. Oysa, 19. yüzyıl ortalarında adeta Paris'i yeniden inşa ettiği kabul edilen belediye başkanı ve şehir plancısı Haussmann'ın ölüm döşeginde “keşke hepsi benimle birlikte gömülse” dediği rivayet edilir. Şehrin bütün altyapısını yenileyen, toplu taşımacılık sistemini geliştiren, ağaçlı

geniş bulvarlarla şehre nefes aldirmayı başaran Haussmann'ın bu üzüntüsünün nedeni belki de şehir hayatını güzelleştirirken pastoral güzelliklerden istenilmeden uzaklaşılmasıydı. Bugünlerde artık Haussmann Bulvarı'nın en gözde yerlerinde çiftlikler değil, çok katlı alışveriş mağazaları bulunuyor.

Opera Meydanı'ndan Rue de la Paix'ye doğru giderseniz de Cartier mağazasını da görerek Place Vendome'a (Vendome Meydanı) ulaşabilirsiniz. Place Vendome, Paris'in en pahalı ve en gözde meydanlarından biridir. Meydanı çevreleyen her yapının ayrı bir tarihi önemi vardır. Örneğin 19 numaralı binada ünlü besteci Chopin yaşamış ve ölmüştür. Polonyalı Frederic François Chopin, George Sand ile yaşadığı büyük aşk ile de anımsanır. Öldükten sonra Pere Lachaise mezarlığına gömülen Chopin'in vasiyeti üzerine çıkarılan kalbi Polonya'ya götürülüp, Varşova'daki Swiety Krzyz Kilisesi'nin sütunlarından birinin altına konmuş.

Bugün buralarda ünlü moda evlerinin ve mücevher markalarının ofisleri bulunur. Meydanın ortasındaki 44 metre yüksekliğindeki sütunun yapımında kullanılan bronzlar, Napolyon'un Austerlitz Zaferi'nde ele geçirdiği 1.200 topun eritilmesiyle elde edilmiş. Sütunun en üstünde de Romalı imparator giysilerine bürünmüş Napoleon heykeli vardır.

HOTEL DE VILLE

Opera Bulvarı'ndan gelirken Louvres Müzesi'ne gelmeden önce Rivoli Caddesi üzerinde başka bir muhteşem yapı daha vardır. Bugün de kullanılan bu anıtsal yapıda Paris Belediye Başkanı ve yüzlerce yardımcısı Paris'in daha güzel ve yaşanır bir şehir olması için çalışırlar. Fransa'da "Le Maire" denilen belediye başkanların yetkileri çok fazladır. Başarılı Paris başkanlarının politik hayatlarının Fransa Cumhurbaşkanı olarak devam ettiği çok görülmüştür. Ortaçağda burada tüccarlar için yapılmış olan bina sonrasında 1. François ve 4. Henri tarafından yenilenmiş. 19. yüzyılda bir yangında yok olan yapı aslına sadık kalınarak yeniden inşa edilmiş. Eskiye saygı ancak böyle gösterilebilir. Ne dersiniz?

PALAIS ROYAL

İlk yapıldığında kardinal sarayı olarak adlandırılan Palais Royal, 13. Louis'in çok zengin bakanlarından kardinal Richelieu için inşa edilmişti. İsmi kraliyet sarayı olmasına karşın burada hiçbir zaman krallar yaşamamıştı. Orijinal yapı bir yangında yok olduğundan daha sonraki mülk sahipleri binayı bölüm bölüm baştan yapmışlar. 1630 yılında kraliyet bahçıvanı tarafından Kardinal Richelieu için yaptırılan bahçeler zamanın içinde küçülmüş. Çünkü 1781-84 yılları arasında bahçenin üç tarafına birbirinin aynısı 60 ev inşa edilmiş. Kraliyet Sarayı Bahçeleri'ni çevreleyen binalarda Jean Cocteau, Colette ve Jean Marais gibi ünlü edebiyatçılar, oyuncular yaşamış.

LOUVRES MÜZESİ

Rue de Rivoli'nin çok yakınında dünyanın en önemli müzelerinden biri olan Louvres bulunur. Louvres müzeleri, Fransa krallarının 12. yüzyıldan itibaren kullandıkları şatolarıdır. Ortaçağ yıllarında Philippe Auguste döneminde, şehir merkezi her an ortaya çıkabilecek olan Haçlı tehlikesine karşı hazır olabilmek için yüksek ve kalın surlarla çevrilmiş ve yüksek bir kulenin içinde de kraliyet hazinesi yerleştirilerek güvenceye alınmıştı. Daha sonrasında kral 5. Charles, kaleyi daha konforlu hale getirerek içinde yaşamaya karar vermiş. Geniş pencereci salonlar ve bahçeler ile düzenlenen saray, 1. François tarafından yıkılmış. Bu ilk sarayın yerine de Loire Şatoları örnek alınarak yeni bir saray inşa ettirilmiş. Müze binalarını, 16. yüzyıl sonunda 4. Henry'nin genişlettiği ve bugünkü halini verdiği biliniyor. Louvres Müzesi'nin genişliği, uç uca eklerseniz üç Eyfel Kulesi uzunluğuna ulaşır. Avrupa'daki en uzun binadır.

4. Henry zamanında Seine Nehri boyunca sarayı Tuileries Bahçeleri'ne bağlayan uzun bir tünel yapılıyor. Bugünkü Rivoli Bulvarı tarafında 1. Napoleon tarafından başlatılan çalışmalar da 3. Napoleon tarafından tamamlanıyor. Böylece de kaleden saraya

ve sonrasında da dünyanın en büyük müzelerinden birine giden yol tamamlanmış oluyor.

Fransız Devriminden sonra 1791 yılında, Louvres Sarayı'nın zenginliklerinin Fransa Cumhuriyet'ine ait olduğunu düzenleyen yasalar yapılır. Kraliyet koleksiyonları da milli koleksiyona dönüştürülür.

Louvres Müzesi'ne metroyla gitmek isterseniz Louvres veya Palais Royal istasyonlarında ineceksiniz. Ayrıca Da Vinci Şifresi filminin ilk sahnelerinden anımsayacağınız, 666 cam panoyla inşa edilmiş olan cam piramit tarafından da müzeye girilebiliyor. Eğer bu taraftan gelerseniz önce meydanı çevreleyen ve üzerlerinde isimler yazılı olan binaları dışardan keyifle izleyin. Çünkü meydanı çevreleyen bütün bu binaların salonları Louvres Müzesi'nin bölümleri oluyor. Unutmayın, içinde 65.000'den fazla tarihi eser sergilenen Louvres Müzesi, dünyanın en büyük müzesi olarak kabul ediliyor. Genelde 10.00-17.00 saatleri arasında gezilebilen Louvres Müzesi'nin ziyaret saatleri aylara göre değişiyor. Salı günleri ve Fransa'nın resmi tatil günlerinde kapalı olan müze, Çarşamba ve Cuma günleri saat 22.00'ye kadar açık oluyor.

Musee du Louvre 3, Place du Carrousel 75001

Tel. 01 43 22 47 63

www.louvre.fr

Müzeyi ziyaret etmek için önceden yer ayırtabiliyorsunuz. (Tel. 0 892 683 622 ve 0 825 346 346) Ayrıca Fnac, Carrefour, Auchan, Virgin mağazalarının içlerinde de müzeye giriş rezervasyonu yapılabilir. Müzenin alt katındaki bilet gişelerinin yanında kredi kartı ile giriş ücretini ödeyebileceğiniz otomatik makineler bulunuyor. İki yüz yirmi beş salonu olan müzeye her yıl üç milyondan fazla ziyaretçi geliyor. Eski eserlere ve müzelere ilgi duyuyorsanız bu müzede uzun günler geçirebilirsiniz. Yukarıdaki bölümde konu ettiğim 2-4-6 günlük sürelerde 60 müzede geçerli olan Carte Paris Museum Pass edinmek tarihi eser meraklıları ve müze severler için çok uygun bir formül olabilir.

Napoleon Salonu olarak da bilinen biletlerin alındığı giriş salonunun etrafında Richelieu, Sully ve Denon bölümleri vardır. Bölümlere isimlerini verenlerden, Richelieu bilime çok değer veren bir din adamı, Vivant Denon ise müzenin ilk büyük müdürüdür.

Her bölüm giriş, yan giriş ve üzerinde iki kat olarak dört bölümdür. Richelieu'nün giriş katındaki Mezopotamya bölümünün 3. Salonunda, Babillilerden kalan ve M.Ö. 13. yüzyıla tarihlenen Hammurabi kanunlarının yazılı olduğu 2.25 metre yüksekliğindeki siyah bazalt taşı göreceksiniz. Aynı bölümde Kral 2. Sargon'un sarayından gelen kanatlı boğa kabartmaları ve sütun başlıklarını bulacaksınız. M.Ö. 250 yılına tarihlenen mermer ve bronzdan yapılmış, altın ve yakutlarla süslenmiş tanrıça İştar heykeli de muhteşemdir. Bu katın Sully bölümünde Mısır ve Yunanistan'dan, Denon bölümünde de Etrüsk ve Roma devirlerinden kalan zengin koleksiyonları görerek Mezo-Amerika, Amerika, Okyanusya ve Asya'dan gelen parçalarla ziyarete devam edebilirsiniz. Paskalya Adası'ndan getirilmiş ve gizemi hâlâ saklı "Moailer"e de zaman ayırın. Louvre Müzesi'ndeki zengin Mısır eserlerinin en önemli parçaları olarak da M.Ö. 14. yüzyıla tarihlenen firavunlar 2. Ramses ve Akhenaton heykellerini, Tanrı Amon ve Tutankamon heykellerini, Ağlayanlar Kabartması'nı, Tanrıça Hathor ile Firavun 1. Seti'nin boyalı kalker kabartmalarını söyleyebilirim. Zengin Roma eserlerinin içinde Arles Venüsü olarak da söylenen ve Milo Adası'ndan kaçırılmış 1.94 metre boyundaki Afrodit Heykeli'ni de mutlaka bulun. Bu arada Yunan

eserlerinin sergilendiği salonda Magnezya Artemis Tapınağı'nın ön cephe kabartmaları, Antik Çağın Yedi Harikası'ndan biri olan Efes Artemis Tapınağı'nın sütun başlıkları, Milet Ören Yeri'nden getirilmiş parçaları da göreceksiniz. Merdivenlerden ikinci kata çıkarken sizi karşılayan, Paros mermerinden yapılmış ve M.Ö. 4. yüzyıla tarihlenen Samotraki Nike'si veya Semendirek Adası'nın Nike Heykeli de muhteşemdir. Bu heykelin bir kadırganın pruvasında olduğu sanılıyor.

Antik eserler salonunun şüphesiz en önemli eseri Milo Venüsü olarak da bilinen ve M.Ö. 2. yüzyılın sonlarına tarihlenen heykeldir. Louvre Müzesi'nin en çok ilgi gören parçalarından biri olan Milo Venüsü sizi birinci katta Denon ve Sully bölümleri arasında bekliyor. (1. Kat 74. Salon) Milo Venüsü, Nike Heykeli ve Monna Lisa tablosu, sergilenen binlerce eserin arasındaki üç başyapıt olarak sayılır.

Roma dönemi eserleri arasında M.Ö. 2. yüzyıla tarihlenen ve Praxiteles'e ait heykelin kopyası olan tanrıça Afrodit başı, yine aynı döneme ait Uyuyan Hermafrodit ve M.Ö. 1. yüzyıldan savaşçı heykelleri unutulmamalıdır. Roma eserleri arasında Antakya'dan getirilmiş olan Paris'in Yargılanması, Av, Güllerle Kuş mozaikleri için de zaman ayrılmalıdır.

Birinci katta, Richelieu bölümünde Rönesans dönemi eserleri, 3. Napoleon devrinden ve 19. yüzyıldan kalma eserler sergileniyor. Sully bölümünde de Eski Mısır, bronz eşyalar ve Eski Yunan seramikleri kolayca bulunuyor.

Birinci katın Denon bölümü herhalde müzenin en çok ziyaret edilen tarafıdır. Bu katta iki bölümde 13. yüzyıldan 18. yüzyıla kadar farklı tarihi dönemlerden İtalyan ressamlarının, Fransız ve İspanyol ressamlarının eserleri sergileniyor.

Fransız ressamlarının eserleri 14. yüzyıldan başlıyor. Bu dönem eserlerinde dini ağırlıklı konular ağır basıyor. 16. ve 17. yüzyıldan çok sayıda Georges de La Tour (1593-1652), Nicolas Poussin (1594-1665), Charles Le Brun (1619-1690), 18. yüzyıldan Jean Simeon Chardin (1699-1779) Vatoz Balığı tablosuyla, 19. yüzyıldan Jean Honore Fragonard (1732-1806) ve Cezalandırılan Evlat tablosuyla da Jean Baptiste Greuze

(1725-1805), Türk Hamamı eseriyle de Jean Auguste Dominique Ingres (1780-1867) görülmelidir.

18. ve 19. yüzyılda Romantizm akımı etkisinde kalan ressamlar ve eserlerinden de birkaç tanesini vurgulamak istiyorum.

Bu bölümü gezmeye Antoine Jean Gros'un (1771-1835) Jaffa vebalılarını ziyaret eden Napoleon tablosuyla başlayın. Theodore Gericault'un (1791-1824) Medusa'nın Salı eseri de muhteşemdir. 19. yüzyıl Fransız ressamlarının en önemlilerinden bir başkası da Eugene Delacroix'dur (1798-1863). Bu ressamın Scio Katliamı ve Halkın Önderi Özgürlük tablolarını hemen anımsayacaksınız. Doğa ve manzara konulu eserlerde Camille Corot (1796-1875) ve Theodore Rousseau (1812-1867) da aklınızda kalacak.

13. ve 15. yüzyıl dönemi İtalyan ressamlarının eserlerinde dini konular ağırlıktadır. 16. yüzyıl ressamlarından Giovanni Bellini (1430-1516), Fatih Sultan Mehmet'in tablosunu yapan ressamdır. Yine 16. yüzyıl sanatçıları arasında Çarmıha Geriliş

Binlerce eserin sergilendiği Louvres Müzesi'nden Monna Lisa'yı, Milo Venüsü'nü, Zafer Tanrıçası Nike'yi görmeden ayrılmayın.

tablosu ile Mantegna (1431-1506), Botticelli (1445-1510), Carpaccio (1450-1526) adeta sizi Leonardo da Vinci'ye hazırlar. Leonardo da Vinci'yi (1452-1519) anlatmaya benim satırlarımın yetersiz kalacağı mutlakdır. Ama Galata Köprüsü tasarımıından Fransa'daki Loire Şatolarına kadar her yerde karşımıza çıkan, helikopter tasarımıından denizaltıya kadar birçok tasarıma imza atan bu muhteşem sanatçının en ünlü tablosu "Monna Lisa" veya "La Joconde" bu bölümde sergileniyor.

Monna Lisa'yı Fransızlar "La Joconde", İtalyanlar "La Giaconda" olarak adlandırıyor. Bu isim "Leydim Lisa" anlamına gelen "Madonna Lisa"nın kısaltılmışıdır. Gerçekte hâlâ kimliği tam olarak bilinmeyen Monna Lisa'nın Floransalı bir iş adamı olan Francesco del Giacondo'nun eşi Lisa del Giacondo olduğu düşünülüyor. Leonardo da Vinci'nin, 1503-1506 yılları arasında yaptığı tablodaki Monna Lisa'ya nasıl olduysa âşık olmuş, onun için de tabloyu Giacondo'ya vermek yerine Fransa'ya kaçırdığı söylenir. 16. yüzyıl Avrupa'sında kaşları traş etmek yaygın bir gelenek olduğu için Monna Lisa'nın da kaşları yoktur.

Fransız Devrimi'ne kadar birçok Fransız kralının sarayında yer alan bu tablo Napoleon'un metresi Josephine'in yatak odasını da süslemiş. Monna Lisa, 1804 yılından beri de Louvres Müzesi'nde sergilenmektedir. 1911 yılında çalınan tablo 2 yıl sonra

Floransa'da bulunmuş. Müzede, 6000 civarında tablo olmasına rağmen ziyaretçiler önce 77 x 53 santimetre ebatlarındaki La Joconde'u görmeye çalışır. Müzede her yıl Monna Lisa konulu 350.000 ürün satıldığı söyleniyor. Saatte ortalama 1.500 kişinin

Louvres Müzesi'nin avlusunun yani Cour Carrée'nin hemen altında sarayın 12. yüzyıldaki halinden kalıntılar vardır. Kral Philippe Auguste'nin Haçlı Seferi'ne katılmadan önce inşa ettirmiş olduğu kaleden geriye kalan duvar kalıntıları buradadır. Müzeyi gezmeye Sully kapısından başlarsanız kalenin maketini de görebilirsiniz.

ziyaret ettiği tablo, sabit 20 derece sıcaklıkta ve 3 kat camın arkasında sergileniyor. Yılda bir kere tabloyu yerinden indirerek temizliyorlar.

Rönesans dönemi ressamlarının eserleri de müzede geniş yer tutar. Raphael'in (1483-1520) Meryem Ana ve Çocuk, Dragonla Dövüşen Saint Georges, Titien'in (1488-1576) Kırdı Konser, İsa'nın Mezara Taşınması, Aynalı Kadın, Veronese'nin (1528-1588) Cennet ve Güzel Nani, Michelangelo'nun (1571-1610) Meryem'in Ölümü eserleri gerçekten büyüleyicidir.

Giuseppe Arcimboldo'nun (1527-1593) İlkbahar, Yaz, Sonbahar ve Kış mevsimlerini canlandırdığı tabloları ve Tiepolo'nun (1696-1770) Son Yemek adlı eserleri de olağanüstüdür. İspanyol ressamlarının eserlerinin sergilendiği bölüm de çok zengindir. El Greco'nun (1541- 1614) Çarmıha Gerilmiş İsa, Zurbaran'ın (1598-1664) dini konulu eserleri, Murillo'nun (1618-1682) Küçük Dilenci ve Goya'nın (1746-1828) çok sayıdaki tablosuna da zaman ayrılmalıdır.

Richelieu bölümünün ikinci katında İskandinav, Alman, Flaman, Hollanda ve Fransız ressamlarının eserleri sergileniyor. Albrecht Dürer'in (1471-1528), Pieter Bruegel'in (1525-1569), Paulus Rubens'in (1577-1640), Rembrandt'ın (1606-1669) eserleri Louvres Müzesi'nin zenginliğine zenginlik katıyor.

Yine bu bölümde ve bu katta ikonalar, Geç Dönem Fransız sanatçıların eserleri sergileniyor. Paris'e her gittiğimde Louvres Müzesi'ni hayranlık ve kıskançlıkla ziyaret ederim. Defalarca gezdiğim bu müzede her seferinde adeta kendimden geçerim. Kıskançlığım neden dersiniz? 20 yıl rehberlik yaptığım güzel ülkemde bir kere bile gruplarımın programlarında İstanbul Arkeoloji Müzesi olmadı. Burada ise her gün yüzlerce Japon turist, kısıtlı zamanlarına karşın saatlerce kapıda bekliyor.

İSLAM SANATLARI BÖLÜMÜ

18 Eylül 2012 günü, Louvres Müzesi'nin yeni bölümü açıldı. Müzenin 18. yüzyıldan kalma Visconti avlusunda cam

çatılı yeni binada Hindistan'dan İspanya'ya kadar geniş bir coğrafyada 1200 yıllık bir süreçte üretilmiş olan 18.500 eser sergileniyor. Sanatseverlere göre “Büyük Louvres” projesi de böylece tamamlanmış oldu. Bu bölümde 9. yüzyıl Bağdat'ından, 12. yüzyıl Suriyesi'nden Hıristiyan matematikçi ve sanatçılara ait eserler, Kordobalı Yahudi âlimlerden eserler de sergilendiği için Müslüman yerine “İslam” ismi uygun bulunmuş. Müzenin duvarlarından elli farklı kaligrafi ile yazılmış “Bismillah” sözcüğü görülüyor.

14. yüzyıl Memlukler dönemine tarihlenen “Saint Louis Vaftiz Kabı”, 13. Louis öncesinde kralların ve prenslerin vaftiz törenlerinde kullanılıyordu. 16. yüzyıla tarihlenen tavus kuşlu İznik seramiği, 15. yüzyıla tarihlenen ve İran'dan getirilmiş olan Suriye Prensi Humay ile Çin Prensesi Humayun'un aşklarını anlatan gravür de bu bölümde mutlaka görülmesi gereken eserlerdir.

12.000 Osmanlı çinisinden seçilmiş, 16. ve 19. yüzyıllar arasına tarihlenen 600 kadar çinisiyle yapılmış 12 metrelik duvarı da görmeyi unutmayın. Louvres Müzesi'nin avlusunun yani Cour Carrée'nin hemen altında sarayın 12. yüzyıldaki halinden kalıntılar vardır. Kral Philippe Auguste'ün Haçlı Seferi'ne katılmadan önce inşa ettirmiş olduğu kaleden geriye kalan duvar kalıntıları buradadır. Müzeyi gezmeye Sully kapısından başlarsanız kalenin maketini de görebilirsiniz.

SAINT GERMAIN BULVARI

Concorde Meydanı'ndan sola yani Madeleine Kilisesi'ne doğru değil de sağa doğru devam ederseniz Paris'in en güzel bulvarlarından bir olan Boulevard Saint Germain'e varırsınız. Boulevard Saint Germain için Paris'in gençliği derler. Bu bulvardaki heyecan, coşku bambaşkadır. Her köşeden gençlik rüzgârları eser. Ünlü bir moda tasarımcısının tanımıyla burada lüks ile sadelik, şöhret ile bilinmezlik, duygular ile gizemcilik iç içedir. Bir dönemler Fransız düşünürlerinin ve şairlerinin

buluşma noktası olan Les Deux Magots, Cafe Le Flore (172 Boulevard St. Germain) ve son yılların gözde yeri Cafe Bonaparte da bu bulvarda bulunmaktadır.

1734 yılında inşa edilmiş olan Saint Germain des Pres Kilisesi'nde ünlü düşünür Rene Descartes'ın külleri saklanır. Rene Descartes'ın başı ise Trocadero'daki Musee de L'Homme'dadır. Da Vinci Şifresi'nde adı geçen Saint Sulpice Kilisesi'ne de Rue de Tournon veya Rue Bonaparte üzerinden kolayca gidilebilir. 16. yüzyılda küçük bir kilise olarak inşa edilen bina, 17. ve 18. yüzyıllarda onarılmış.

Kilsenin, uzunluğu 113 metre, genişliği 58 metre ve kemerlerinin yüksekliği 34 metredir. Kiliseyi süsleyen freskler başta Delacroix olmak üzere onlarca sanatçının eserleridir.

Boulevard Saint Germain'den Paris'in en önemli üniversitelerinden biri olan Sorbonne'a doğru yürüebilirsiniz. İlk olarak 13. yüzyılda fakir öğrencilere dini eğitim vermek için kurulmuş olan Sorbonne Üniversitesi 15. yüzyıldan sonra büyümeye başlamış. Bugünlerde dünyanın en çok bilinen eğitim kurumlarından olan üniversitenin artık Paris'in değişik yerlerinde yerleşkelerine rastlanıyor.

Hukuk fakültesine çok yakın bir yerde bulunan Pantheon'un inşaatına, 1758 yılında bu bölgedeki sokaklardan birine adını adı verilen ünlü mimar Soufflot tarafından başlanmış ve ancak inşaat Soufflot'un öğrencilerinden Rondelet tarafından tamamlanabilmiş. Pantheon'un uzunluğu 110, genişliği 84 metre ve kubbe yüksekliği de 83 metredir. Aylara göre 10.00 ile 16.00-17.00 saatleri arasında gezebileceğiniz Pantheon'a mutlaka zaman ayırmalısınız.

PANTHEON VE FRANSA'NIN YAKIN TARİHİ

Pantheon'un giriş katındaki duvarlar Atilla'nın savaşlarını, kutsal Genevieve'in kuşatma altındaki şehri korumasını, Jeanne D'Arc'ın hayatından savaşları anlatan fresklerle süslenmiştir. Bir

kat aşığı inince göreceğiniz galerilerde de Fransa Tarihi'nin çok önemli şahsiyetlerinin mezarları bulunuyor. Aslında, Pantheon için, Fransa Tarihi'nin özeti demek de yanlış olmaz. Fransız Devrimi'nin en önemli şahsiyetlerinden Jean Paul Marat'ın (1744-1793) mezarı buradadır. Şair Mirabeau'nun (1749-1791) mezarı da Pantheon'daymış. Ancak Marat'yı buraya defnetmek istediklerinde Mirabeau'yu buradan götürmüşler. Mirabeau için ilk gelen ve ilk giden diyorlar.

Yine Fransız Devrimi düşünürlerinden Jean Jacques Rousseau, "Bir suçluyu yanlışlıkla kurtarmak, bir suçsuzu yanlışlıkla mahkûm etmekten daha iyidir" diyebilen 18. yüzyılın en önemli filozoflarından Voltaire, Sefiller ve Notre Dame'ın Kamburu eserleriyle hepimizin gönlünde yer bulmuş olan Victor Hugo (1802-1885), "Birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için" gibi dilimize yerleşmiş en güzel deyişlerden birinin sahibi olan Alexandre Dumas (1802-1870), düşünür Andre Malraux (1901-1976), Dreyfuss davasıyla ilgili olarak 18/1/1898 yılında L'Aurore gazetesinde "Suçluyorum" başlığıyla tanınan ve "Gerçek ve adalet ulusların büyüklüğünün garantisidir" deyişiyle bilinen devlet adamı Emile Zola'nın mezarları da buradadır.

Fransa Tarihinin önemli generallerinden Marceau (1769-1796), Austerlitz Savaşı kahramanlarından Michel Ordener (1755-1811), Avrupa'ya getirdiği begonvil bitkisine ismini vermiş olan Amiral Antoine de Bougainville (1729-1811), körler için kabartılı alfabeyi yaratan Louis Braille (1809-1952), politikacılar Gaspard Monge (1746-1818), Ermeni soykırımı yaşanmamıştır diyen ve Fransa'da her şehirde isminin verildiği bir cadde bulunan komünist politikacı Jean Jaures (1859-1914), direniş kahramanı Jean Moulin (1899-1943), fizikçi ve bilim adamları Pierre Curie (1867-1934), Marie Curie (1859-1906), Pantheon'un mimarı Jacques Soufflot'un mezarları da alt kattaki galerilerinde bulunuyor. Ben üniversiteyi Paris'te okumadım. Ama Sorbonne'da okuyan sevgili arkadaşlarımla okul saatlerinin dışında buluştuğumuz Cafe Soufflot'da en güzel gençlik günlerimden bir demet saklıdır. Popüler ismiyle bu bölgeye Quartier Latin veya Latin bölgesi denilir.

ODEON VE LÜKSEMBURG BAHÇELERİ

Saint Germain Bulvarı'ndan Jardin du Luxembourg'a (Lüksemburg Bahçeleri) doğru giderken Odeon Meydanı'ndan geçersiniz. 18. yüzyılda yarım daire olarak tasarlanmış meydanın orijinal planı bugün de korunmuştur. Meydanı çeviren eski evlerin mimarileri de birbirinin aynısıdır. 18. yüzyılda yapılan iki katlı evlerde asansör olmadığı için ev sahipleri ve zenginler alt katlarda, hizmetçiler ve fakirler de üst katlarda otururlarmış. Buradaki sokaklara da Corneille, Racine gibi önemli edebiyatçıların isimleri verilmiştir. Meydandaki Cafe Voltaire'in eskiden müdavimleri arasında da Bourget, Mallarme, Verlaine gibi şairler varmış. Kimbilir belki de yağmurlu günlerde yüreğine düşen kasveti anlatan Verlaine ve hayal ettiği ama yapmadığı yolculuklarını Mallarme bu kafede yazmıştı.

Saint Germain Bulvarı'ndan yürümeye devam ederseniz yolun sonunda sağa dönerek Montparnasse'a, sola dönerseniz de Gobelins'a kadar gidebilirsiniz. Jardin du Luxembourg metrosuyla da ulaşabileceğiniz Lüksemburg Bahçeleri Paris'in en güzel

yeşil alanlarından biridir. Bir Amerikalı gazeteci, Lüksemburg Bahçeleri'ni, empresyonist bir ışıkla yıkanmış, tembel insan görüntüleri diyerek tanımlar. Bir dönem buraya yerleşmiş olan askeri kamp terk edildikten sonra ortaya atılan kötü ruhlar masalı ile insanlar buralara gelmekten korktuğu için bölge ıssızlaşmış. 1612 yılında, eşi 4. Henry'nin ölümünden sonra Louvre Sarayı'ndaki hayatından sıkılan Kraliçe Marie, Lüksemburg Dükü'nden satın aldığı alanda, Toskana özlemini gidermek için çok geniş bir park inşa ettirtmiş. 1615 yılında da Floransa'daki Pitti Sarayı'ndan esinlenilerek bir saray daha eklenmiş. Sarayın duvarlarını süslemek için de Rubens'e tablolar sipariş edilmiş. Bugün bu tablolar Louvre Müzesi'nde sergileniyor. 1630 yılında Kardinal Richelieu ile olan politik anlaşmazlık neticesinde mücadeleyi kaybeden kraliçe Köln'e sürgün edilince saraya da eski adı yeniden verilmiş. Lüksemburg Bahçeleri, Fransız Devrimi'ne kadar kraliyet ailesinin elinde kalmış. Saray, Alman işgali sırasında da Alman kuvvetlerinin karargâhı olmuş. Küçük Lüksemburg diye adlandırılan saray uzun süre Fransız Senatosu başkanı tarafından kullanılmış.

Geleneksel bir plana sahip olan 25 hektar büyüklükteki Lüksemburg Bahçesi'nin güzelliğini düz patikalar, aralıklı çimenlikler, klasik heykeller tamamlar. Bahçeye Saint Michel Bulvarı veya Vaugirard Caddesi tarafından gelebileceğiniz

gibi birçok küçük sokak da buraya çıkar. Parka girdiğinizde Lüksemburg Sarayı'nı karşınıza alırsanız solunuzda Portakal Bahçesi, sağınızda 17. yüzyıldan muhteşem Medici Çeşmesi kalır. Arkanızda kalan parkın diğer köşesinde de küçük bir tiyatro ve Bahçecilik Okulu bulunur. Parkın ortasındaki havuzun etrafı ve meydanı ise onlarca heykel süsler. Bu heykeller arasında Stendhal, Gustave Flaubert, George Sand, Verlaine, Baudelaire gibi yazar ve şairlere rastlayabileceğiniz gibi Fransa Tarihi'nden isimler ve mitoloji kahramanlarını da göreceksiniz. Sarayı arkanıza alınca da solunuzda Pantheon'un ağaçlar arasından çok hoş bir görüntüsüne ulaşacaksınız. Oturma yerleri, çocuklar için kukla gösterileri düzenlenen alanlar, at gezintileri yapılabilen yollar ile burayı çok misafirperver bulacaksınız.

Tarih boyunca Lüksemburg Bahçesi'nin çok ünlü müdavimleri olmuş. Victor Hugo, Emile Zola, Stendhal, J. P. Sartre, Auguste Strindberg ilk akla gelenler. Politikacı yazar Emile Zola, Pantheon'da gömülü ve bugün bile Lüksemburg Bahçesi'nin çok uzağında değil. Kırmızı ve Siyah adlı romanı ile herkesin tanıdığı Stendhal ise Paris'i hiç sevmez ve şehirde kaldığı zamanlarda Lüksemburg Bahçesi'nden çıkmamış. Adını Varoluşçuluk, 1968 Mayısı ve Prag İlkbahar'ı ile gönlümüze kazıyan Jean Paul Sartre ise bulabildiği bütün zamanları burada geçirmiş. Bizler de buraya iki adım mesafedeki Cafe Soufflot'da onu hiç dilimizden düşürdük mü?

Hayatının önemli bir bölümünü Paris'te geçirmiş olan İsveçli yazar Auguste Strindberg ise en önemli eseri olan Inferno'yu iki adım ilerdeki Assas Sokağı'nda yazmış. O da Paris'in ve Lüksemburg Bahçesi'nin büyük tutkunlarındanmış. 6, rue Furstenberg'de ise ünlü ressam Eugene Delacroix'nın son yıllarını geçirdiği ev bulunur. Şehrin ortasında ama şehir gürültüsünden uzaktaki bu sevimli evde Delacroix hayatının son yıllarını geçirmiştir.

Lüksemburg Bahçeleri'nin dev ağaçlarının gölgelerinde bugünlerde öğrenciler, âşıklar, çocuklarını gezdiren anneler dolaşıyor. Satranç ve dama turnuvaları düzenleniyor. Sıcak havalarda Parisliler çimlerde güneşleniyor. Bu parklarda dolaşırken

hep güzel ÷lkemde neden her metre-kareye bina dikmeye çalıştığımızı dñřñnerek hñzñnleniyorum. Acaba asırlar sonra gelecek olan kuşaklar bizler için neler dñřñnecekler?

SAINT SULPICE KİLİSESİ

Lñksemburg Bahçeleri’nden Saint Germain des Pres Bulvarı’na doğru, Tournon Sokağı’ndan yñrñrseniz Saint Sulpice Meydanı’na ve son zamanlarda adı sıkça duyulan Saint Sulpice Kilisesi’ne gelirsiniz. 16. ve 17. yñzyıllarda defalarca restore edilen kilise 134 yılda 6 mimar eskitmiş. Kilisenin boyu 113, genişliği 58 ve kubbe yñksekliđi 34 metredir. Kilisenin kubbesi, Notre Dame Katedrali’nin kubbesinden yalnızca bir metre alçaktır. Kilisenin freskleri, başta Chalgrin ve Delacroix olmak ÷zere çok sayıda sanatçı tarafından yapılmış. Victor Hugo’nun evlendiği Saint Sulpice Kilisesi’nde Marquis de Sade ve Baudelaire de vaftiz edilmişler.

CLUNY MñZESİ

Saint Germain Bulvarı’na yakın 6, place Paul-Painleve 75005 adresinde Cluny Mñzesi’ni de gezebilirsiniz. Burada 3. yñzyılda inşa edilmiş olan Roma hamamları gñrñlebilir. Fransızlar, “Romalılar bizim atalarımızdan daha sık yıkanıyorlardı” derler. Paris’teki ÷ Roma hamamından geriye yalnız Cluny’deki bñlñmler kalmıştır. Cluny hamamları, 14. yñzyılda ders vermek için Paris’e gelen din adamlarının kalmaları için han olarak dñzenlenmiř. Yapı, Fransız devriminden sonra özelleştirilerek satılmış. Cluny’nin son sahibi koleksiyoncu Sommerard’ın 1844 yılında ÷lmesinden sonra da mñzeye çevrilen bina 1971 yılından sonra da mñze olarak ziyarete açılmış. Notre Dame ve Sainte Chapelle kiliselerinin heykellerinden birçoğu Cluny Mñzesi’nde sergileniyor. Yine bu taraflara yakın Rue du Bac’a giderseniz başka çok ÷nemli bir yazar olan Chateaubriand’ın yaşadığı ve ÷ldñđñ evi de gñrebilirsiniz.

Cluny'nin karşı köşesinden Rue Saint Jacques'ı alırsanız biraz yürüyünce Saint Severin Kilisesi'ne gelirsiniz. Çarşamba günleri konser olup olmadığını öğrenmeye çalışın. Cluny Müzesi ve Saint Severin kiliselerine gitmek için en yakın metro istasyonu Saint Michel'dir.

LA CITE VE İLE SAINT LOUIS ADALARI

Seine Nehri'nin (Sen Nehri) ikiye ayırdığı Paris'te nehrin genişlediği yerde iki ada bulunur. La Cite adasında Palais de Justice veya Adalet Sarayı, Saint Chapelle Kilisesi, Fransız devrimi yıllarında uzun bir süre hapisane olarak kullanılmış olan La Conciergerie ve Notre Dame Katedrali bulunur. Île Saint Louis veya Saint Louis Adası da Paris'in en gözde yerlerindendir. Seine Nehri kıyısında, araç trafiğini kolaylaştırmak için açılmış yollar (Quai) bulunur. Saint Michel tarafında Quai Saint Michel, Quai des Grands Augustins, Quai de Conti, karşı taraftan da Quai de l'Hotel de Ville, Quai de la Megisserie, Quai du Louvre birbiri ardına gelir. Bu Quailerin üzerinde Paris'in başka renkli bir yüzü olan Bouquinistesler yani kitapçılar sıralanır. Koyu yeşil tahta

kasaların içinde saklanan kitaplar belirli günlerde satışa sunulur. Ponts des Arts, Pont Neuf ve Pont Saint Michel, La Cite'yi Paris'in iki yanına bağlar. Pont de Sully, Pont Louis Philippe ve Pont Marie de Ile Saint Louis'in şehirle bağlantılarıdır. La Cite ve Ile Saint Louis adaları da Pont Saint Louis ile birbirine bağlanır.

1803 yılında açılmış olan Pont des Arts'ın yapımı için gereken kaynak 1849 yılına kadar Parisliler'den alınan geçiş ücretleriyle sağlanmış. 1606 yılında yapılmış olan Pont Neuf'ün bir tarafında Rue Dauphine, diğer tarafında da Fransız hazinesi olan La Monnaie ve büyük bir alışveriş merkezi olan Samaritaine vardır. Pont Neuf'ü süsleyen maskaronların orijinaleri Carnavalet Müzesi'nde sergilenirken köprüdeki yerlerine kopyaları konulmuş.

PARİS'İN BİRKAÇ KÖPRÜSÜ

Seine Nehri üzerindeki 37 köprü Paris'in iki yakasını birbirine bağlar. Seine Nehri'nin sol yakasına Rive Gauche sağ yakasına Rive Droite denilir. Paris'te günlük yaşam bu iki yakanın arasındaki 37 köprü'nün etrafında şekillenir. 17. yüzyıldan itibaren Paris'e gelen malların bölgelere dağıtımında önemli işleve sahip olan bu köprülerin birçoğu taşıdıkları ağırlıklara dayanamayarak zamanın içinde yıkılmıştır. Yine Paris'te 1910 ve 1955 yıllarında yaşanmış sel felaketleri bu köprülere çok zarar vermiştir. Bir zamanlar üzerlerinde evler, dükkânlar bulunan bu köprülerin birkaç tanesinin dışında çoğu zaman içinde trafiğe açılmıştır.

1578 yılında 3. Henry zamanında yapımına başlanan PONT NEUF, 1604 yılında 4. Henry zamanında tamamlanabilmiştir. 4. Henry'nin öldüğü zaman köprü'nün üzerine dikilmiş olan atlı heykeli 17. yüzyılda halka sergilenen ilk heykeldir. Köprü, yeni anlamına gelen isminin aksine Paris'in en eski köprüsüdür. İnşa edildikten sonra sürekli onarılarak ayakta kalmıştır. Bir zamanlar bu köprü'nün üzerinde açık hava dişçileri, kitapçıları, seyyar satıcılar, müzisyenler ve komedyenler bulunabiliyordu.

Pont Neuf üzerinde yayalar için kaldırımlar da öngörölmüştü. Pont Neuf, Juliette Binoche'un başrolünü oynadığı "Köprüaltı Âşıkları" filmine de konu olmuştur.

1896 yılında yapımına başlanan 3. ALEXANDRE KÖPRÜSÜ, Paris'in en geniş köprüsüdür. Rusya ile Fransa arasındaki işbirliğinin anısına inşaattaki ilk taş Rus Çarı 2. Nicolas tarafından konulmuştur. "Belle Epoque" döneminin sanatsal ruhunun simgesidir. Grand Palais ve Petit Palais arasında kurulmuş olan köprünün başlarında sanat, bilim, ticaret ve endüstriyi simgeleyen dört adet kanatlı at yani "Pegasus" heykeli dikilmiştir. Köprünün aydınlatması 32 büyük sokak feneriyle yapılır. 3. Alexandre Köprüsü, Paris'te yeni evlilerin fotoğraf çekirmek için tercih ettikleri yerlerin başında gelir.

SAINT LOUIS KÖPRÜSÜ, Cite ve Saint Louis adacıklarını birbirlerine bağlar. 1630 yılında tamamlanan köprü, taşıyamadığı ağırlıklar yüzünden sekiz defa daha yapılmıştır. Son inşaat 1969 yılında bitirilmiştir. 1848 yılına tarihlenen ARCHEVECHE KÖPRÜSÜ ise, Paris'in en dar ve en alçak köprüsüdür. PONT AU CHANGE KÖPRÜSÜ, Palais de Justice ile Conciergerie arasındaki bağlantıyı sağlar. İlk olarak 1378 yılında inşa edilen

köprü ismini o zamanlar üzerinde bulunan kuyumcu ve takasçı dükkânlarından alır. 1621 yılındaki yangında tahrip olan köprü, 1860 yılında yeniden yapılmıştır. Victor Hugo'nun ünlü romani Sefiller'in sonunda hayatı boyunca Jean Valjean'ı haksız yere izleyen Müfettiş Javert, kendini bu köprüden Seine Nehri sularına atar.

SAINT CHAPELLE-ADALET SARAYI- CONCIERGERIE

Saint Chapelle Kilisesi, 4 Boulevard du Palais 75001, Gotik dönemin en güzel örneklerinden biridir. İlk bina 13. yüzyılda inşa edilmiş. Kilise en son halini 17. ve 19. yüzyıllarda almış. Çok ince taşıyıcı sütunları olmasına rağmen aradan geçen yedi asır boyunca en küçük bir çatlak bile görülmemiştir. Salı günleri kapalı olan kilise 10.00-17.00 saatleri arasında gezilebiliyor. Bir konser umudu için Tel. 01 53 73 78 51

Kral 9. Louis veya Aziz Louis, Haçlı seferlerinde İsa'nın üzerinde öldüğüne inanılan haçtan bir parça satın almış. Böylesine değerli bir parçayı da hiçbir yere koymaya kıyamadığı için sarayının yanında yaptırdığı bir kilisede saklamayı uygun görmüş. İşte size vitraylarında İsa Peygamberin hayatını ve İncil'den bölümler anlatan Sainte Chapelle'in hikâyesi. La Haute Chapelle veya üst kata çıkmayı unutmayın.

13. yüzyılda inşa edilmiş olan ilk Adalet Sarayı veya Palais de Justice'in bugün 1. Oda diye adlandırılan yerinde Saint Louis yargılamaları yaparmış. O dönemde Palais du Roi yani Kralın Sarayı olan Palais de Justice, La Conciergerie, Sainte Chapelle ve zamanın içinde kaybolmuş olan Saint Michel kiliseleriyle bir bütünmüş. 1522 yılında Parlamento olan saray bu tarihten sonra Adalet Sarayı olarak da kullanılmaya başlanmış. 17. yüzyılda birbiri ardına gördüğü yangınlar ile çok zarar gören Adalet Sarayı Fransız Devrimi sırasında da ihtilalin yarattığı adalet karmaşasından çok etkilenmiş. 19. yüzyılda başlayan restorasyon çalışmaları 1914 yılına kadar sürmüş.

Palais de Justice, Pazar günleri haricinde 09.00 - 18.00 saatleri arasında gezilebiliyor. Adalet Sarayı'nda bazı özel davalar, çocuk mahkemeleri ve boşanma davaları dışındaki duruşmalar izlenebiliyor.

La Cite'nin en önemli köşelerinden biri de 14. yüzyılda yaptırılmış bir saray olan La Conciergerie'dir. Kraliyet yıllarında Concierge, sarayın yönetiminden sorumlu kişiye verilen isimdi. Burası Ortaçağ yıllarında 9. Louis'in küçük oğlu tarafından inşa ettirilmiş. La Conciergerie'yi dört kule kuşatır. Bu kulelerden kare biçimli olanı aynı zamanda Paris'in dört asırlık en eski saatini de saklar. Tour d'Argent, Bonbec ve Cesar da diğer kuleleridir. Fransız Devrimi'nden sonra ise burası devrim mahkemelerinin hapisanesi haline dönüştürülmüş. Burada kimi zaman 1.200 kişiye ulaşan tutukluların çoğu giyotinden kurtulamamış. Yargılamaların sonunda idama mahkûm olanlar La Conciergerie'den Tuileries Bahçeleri'nin önündeki Place de Revolution veya Devrim

Meydanı'na, Hotel de Ville yakınlarındaki Place de Greve'e ve Place de la Nation'daki (Nation Meydanı) giyotinlere gönderiliyormuş. La Conciergerie'nin ünlü ve talihsiz konukları arasında Marie Antoinette, devrim liderlerinden Danton ve Robespierre, şair Chenier, General Hoche, Marat, bilimadamı Lavoisier ve daha sonra 19. yüzyılda da devlet adamları Dreyfuss ve Emile Zola olmuş. Lavoisier'in idamından önce bitirmek istediği son deneyine, "Devrimin bilim adamına gereksinimi yoktur" diyerek yanıt verildiği söylenir. Bugün hapislanan hücreleri, infazdan önce son işlemlerin yapıldığı odalar, Marie Antoinette'in ve Robespierre'in son gecelerini geçirdikleri yerler gezilebiliyor.

La Conciergerie, 1914 yılında tarihsel anıt ilan edilmiştir. Salı ve Cuma günleri kapalı olan müzede 09.30-11.00 ve 13.00-15.00 saatleri arasında rehberli geziler yapılabilir. Fransız Tarihine ışık tutan yerlerden biri olan La Conciergerie'yi mutlaka gezin.

1, quai de l'Horloge

Metro: Cité

Tel. 01 53 73 78 50

Buradan La Conciergerie ve Adalet Sarayı'nı arkanıza alarak yürürseniz sol tarafınızda kalan Çiçek pazarını görerek sağa döner ve Notre Dame Katedrali'ne kadar kısa bir yürüyüş yapabilirsiniz.

Çiçek pazarı deyince Rue de Buci (75006) ve Quai de la Megisserie'deki (75001) çiçek pazarlarına göz atın. Pazar günleri kapalıdır.

NOTRE DAME KATEDRALİ

La Cité adası üzerinde Paris'in sembolü eserlerden biri olan Notre Dame Katedrali bulunur. Gotik tarzda inşa edilmiştir. Notre Dame, Ortaçağ'da, canlı renklerle boyanmış dış duvarlarıyla şehrin merkezi kabul edilirdi. Boyutlarıyla, mimarisindeki oranların dengesiyle, 134 metre uzunluğu ve 48 metre genişliğiyle, 70 metre yüksekliğindeki kuleleriyle, cephesinin süsleme detaylarıyla Notre Dame tam tanımıyla bir baş yapıttır. Kubbesinin yüksekliği 35 metredir. 1163 yılında başlayan inşaat ancak iki asır sonra

1345 yılında tamamlanabilmiş. İnşaatın bitirildiği yıllarda, yapının çevresindeki evler dış duvarların çok yakınına kadar geliyormuş. Bugün etrafında bırakılan geniş alanlar ile katedralin ihtişamı çok güzel biçimde ortaya çıkarılmıştır. İki asırlık inşaat süresince Notre Dame birçok tarihi olaya da tanıklık yapmış. Fransız Devrimi'nden sonra bir süre eski günlerini arayan katedral, Victor Hugo'nun 1831 yılında tamamladığı meşhur "Notre

Katedralin önündeki meydanın altında iki bin yıllık bir tarih hazinesi gizlidir. Paris'in "Lutece" olarak bilindiği Galya-Roma şehrinin ilk limanının kalıntıları buradadır. Katedralin bodrumunda ise Ortaçağ'dan kalma evlerin bodrum katları saklıdır.

Dame de Paris" romanının elde ettiği başarı ile 1841 yılında restore edilerek eski azametini yeniden kavuşmuştur. 147 basamağı göze alırsanız güney tarafındaki çan kulesine de çıkabilirsiniz. Dünyalar güzeli Esmeralda ile onun için korkusuzca ölümü göze alan kambur Quasimodo'nun aşk hikâyesi nelere kadir görüyorsunuz.

Notre Dame Katedrali'nin inşaatını Saint Denis, Sens, Strasbourg, Bourges, Chartres, Rouen, Reims, Amiens, Beauvais şehirlerinde yapılan inşaatlar izlemiş. Fransa'nın onurlu ve

hüzünlü günlerinin anısına bugünlerde de katedralde ayinler düzenlenmeye devam ediyor. 26 Ağustos 1944'de Alman işgalinin sonu, 12 Kasım 1970'de General De Gaulle'ün ve 6 Nisan 1974 günü de Cumhurbaşkanı Pompidou'nun ölüm ayinleri Notre Dame'da yapılmış. Katedralin üç giriş

Fransızlarda, "13 Cuma" uğursuz bir tümcedir. 13 Ekim 1307 Cuma günü tapınak şövalyelerinin topluca öldürüldükleri günden beri bu deyiş Fransızcaya yerleşmiştir.

kapısı, Hristiyanlık için kutsal konularla, Hazreti İsa ve Meryem Ana tasvirleriyle, meleklerle, havarilerle süslenmiştir. Ortadaki kapının üzerinde bulunan pencerenin çapı 13 metredir. Giriş kapısının üzerinde de Fransa krallarının heykellerinin bulunduğu Krallar Galerisi görülür. Katedrale tam karşıdan bakarsanız solunuzda kalan Kuzey kulesinde 13 ton ağırlığındaki katedralin en eski çanı bulunur. İçerdeki vitrayları ile çok renkli bir dekorasyona sahiptir.

Katedralin önündeki taşlardan birine yazılı olan levha, Fransa'nın bütün yollarının sıfır noktasını gösterir. Katedralin içi, önemli ayinlerde ve konser günlerinde dokuz bin kişi alabiliyor. Vaktiniz varsa, Pazar günleri 17.45'de düzenlenen klasik müzik konserlerini izlemeye çalışın. Tel. 01 47 24 78 35

Saint Louis Köprüsü La Cite'yi, Paris'in en güzel köşelerinden biri olan Île Saint Louis'ye bağlar. Adanın, Seine Nehri kenarındaki sokakları Quai Bourbon ve Quai d'Anjou'da tarih boyunca önemli insanlar yaşamış. Bu insanlardan ilk akla gelenler de şair Baudelaire ve heykeltıraş Rodin'in sevgilisi Camille Claudel oluyor. Buradan geçerseniz Île Saint Louis'in popüler mekânı Berthillon'da dondurma yemeyi unutmayın. Berthillon'da çalışanlar çok sevimli değillerdir ama dondurmaları enfestir.

MARAIS VE VOSGES MEYDANI

Île Saint Louis'in karşı yakasında, Marais bölgesinde, Bastille Meydanı'nın da çok yakınında Paris'in en eski anıtsal meydanlarından olan Place des Vosges (Vosges Meydanı) bulunur. Vosges Meydanı'na gitmek için Bastille metrosunda indikten sonra önce rue Saint Antoine'ı, sonra rue Birogue'ı takip edin. Burasının gerçek anlamda Paris'in ilk meydanı olduğu kabul edilir. Bir zamanlar Seine Nehri'nin taşan suları bölgeyi bataklık haline getirmiş olduğu için bölgeye bataklık anlamına gelen "Marais" ismi verilmiş. Bu meydanda bulunan sarayın yıkılmasından sonra

ortaya çıkan alan uzun süre At Pazarı olarak değerlendirilmiş.

Bundan sonrasında da, Paris'in dünyanın en güzel şehri olmasını arzulayan 4. Henry, meydanı çevreleyen bütün yapıların aynı şekil ve renkte olmalarını istemiş. Bundan yaklaşık iki asır önce vergisini ilk önce ödeyen Vosges bölgesi insanların ismi meydana verilmiş. İnşa edilen evlerin hepsi de kırmızı tuğlalardan yapılmış ve üstleri de gri damlarla kapatılmış. İnsanların, meydanı çevreleyen galerilerdeki dükkânları rahatça dolaşabilmeleri sağlanmış. Çok kısa zamanda şehrin en gözde yerlerinden biri haline gelen Vosges Meydanı çok sayıda politikacı ve yazara da ev sahipliği yapmış. İsmi meydanla anılan yazarlardan ilk akla geleni de meydanın bir köşesinde evi olan Victor Hugo'dur. Victor Hugo, 1802 yılında Besançon'da doğar. Sefiller, Notre Dame'ın Kamburu, Mary Tudor gibi büyük eserlerin yaratıcısıdır. Trajik bir şekilde kızı Leopoldine'i kaybettikten sonra yazarlık yaratıcılığını kaybettiği söylenir. 1848'de halkın çektiği sefaletlerden dolayı 3. Napoleon'a karşı cephe alınca sürgüne yollanır. 1876 yılında Cumhuriyetçi direnişin sembolü olarak Paris milletvekili seçilir. 1885 yılında Paris'te ölür. Victor Hugo'nun yaşadığı evin yanında da 19. yüzyılın başka önemli bir yazarı olan Theophile Gautier'in evi bulunuyor.

Eski görkemli malikânelerden müzeye dönüştürülmüş olan Musee Carnavalet 23-25, rue de Sevigne 75003 ve Musee Picasso 5, rue de Thorigny 75003 de bu bölgede bulunuyor.

CARNAVALET MÜZESİ VE PICASSO MÜZESİ

Vosges Meydanı'nı gördükten sonra Rue Pavee, Rue des Francs Bourgeois, Rue de Sevigne izlenerek Carnavalet Müzesi'ne geliriz. (23-25 rue de Sevigne 75003) Carnavalet Müzesi'nin ismi Kernevoroy adlı asilden gelir. 16. yüzyılda Marais bölgesinde zengin insanlar kendileri için çevresi verimli bahçeler ile çevrili büyük konaklar inşa ettirmişlerdi. Bu evlerden bazıları daha sonraları otele dönüştürüldü. Bu otellerden bazıları da daha sonrasında

Paris'in tarihini anlatan müzeler oldu. Carnavalet Müzesi de bu örneklerin en güzellerinden biridir. Müzede, otelde kullanılmış eşyalar, koltuklar, sandalyeler, tablolar, perdeler, biblolar, saatler sergileniyor. Ayrıca bir de 15. Louis salonu bulunuyor. Saatler, büstler, porselen ve seramikler zengin dekorasyonu tamamlıyor.

Carnavalet Müzesi'nden sonra, Rue Elzevir'den devam edip, Rue de Thorigny'e gelince kolayca Picasso Müzesi'ni bulacaksınız. 09.30-18.00 saatleri arasında açık olan müze Salı günleri kapalıdır. Alpes Maritimes, Pyrenees ve Yvelines taraflarında yaşadıktan sonra Paris'e taşınan Pablo Picasso burada Boulevard Raspail ve Rue Grands-Augustins'de yaşamış. Barselona ve Madrid'de bulunan müzelerde de çok sayıda eserini gördüğüm Picasso'nun burada da çok zengin koleksiyonları sergileniyor ve bu müze de görülmeye değerdir. (Bu müzeyi ziyaret etmek isterseniz gitmeden önce sürmekte olan restorasyonun tamamlanıp tamamlanmadığını öğrenin.)

CHATELET LES HALLES

Louvres Müzesi'nden sonra Rue de Rivoli'yi takip edip Rue Pont Neuf'den sola dönerseniz Paris'in en yeni düzenlenmiş bölgelerinden biri olan Les Halles'e gelirsiniz. 12. yüzyılda Les Halles bölgesi, Cite ve bugün Hotel de Ville'in bulunduğu Greve Meydanı ile birlikte Paris'in üç pazar yerinden biriymiş. Bu sırada burada sadece yiyecek değil her türlü gereksinim maddesi bulunabilirmiş. 19. yüzyılda Belediye Başkanları Rambuteau ve Haussmann dönemlerinde açılan caddelerle bölge yeniden düzenlenmiş. 1969 yılından sonra da buradaki düzenlemeler ile çok güzel bir alışveriş ve eğlence merkezi ortaya çıkarılmış. Les Halles'in etrafındaki eski restoranlarda da Parisliler, uzun eğlence gecelerinin sabahında soğan çorbası içip, salyangoz ve domuz paçası ızgarası yiyerek geceleri bitirmeye devam ediyorlar.

Chatelet Les Halles veya Hotel de Ville metrolarıyla gidilebilen, 19, Rue Beaubourg 75004'de Musee National d'Art Moderne veya Georges Pompidou Kültür Merkezi'nde Paris'in

önemli müzelerinden başka bir tanesi bulunur. 1976 yılında çelik sütunlar kullanılarak yapılmış olan müze değişik dış mimarisi ile dikkat çeker. Modern sanatları çok seven Cumhurbaşkanı Georges Pompidou'nun isminin verildiği yapıda borular, kablolar, asansörler çok ilginçtir. Elektrik telleri sarı, su hatları yeşil, hava kanalları da mavi borularının içinden geçer. Modern Sanat Müzesi'nden başka, raflarında bir milyondan fazla kitap olduğu söylenen kütüphaneyi de günde yaklaşık 4.000 kişinin ziyaret ettiği söylenir. Müzeye ise yılda 7.000.000 kişiden fazlasının geldiği biliniyor. Yapıda ayrıca konser salonu, sinema ve çocuklar ile odalar bulunur. Üst katından çok güzel bir Paris görüntüsüne ulaşılabilir.

Müze, Salı günleri kapalıdır. www.centrepompidou.fr

Opera Meydanı'ndan Rue de Quatre Septembre'ı izleyerek biraz yürürseniz Paris Borsası'nın bulunduğu Bourse Meydanı'na gelirsiniz. Bu meydanın biraz ilersinde de Paris'in Yahudi nüfusunun etkin olduğu tekstil piyasasının kalbi Rue de Sentier vardır.

TOUR EIFFEL VEYA EYFEL KULESİ VE TROCADERO

Paris'in sembolü haline gelen Tour Eiffel (Eyfel Kulesi), Seine Nehri'nin kıyısında, bir kenarında Chaillot Sarayı, diğer tarafında Ecole Militaire (Askeri Okul) bulunan bir dikdörtgenin içinde bulunur. Bu alana Champs de Mars denilir. Buraya Trocadero, Champs de Mars veya Ecole Militaire metro istasyonlarında inerek gidebilirsiniz.

www.tour-eiffel.fr

16. yüzyılda Catherine de Medicis tarafından yazlık saray olarak yaptırılan Palais de Chaillot'ya, 1827 yılında, İspanya'da fethedilen bir kalenin adı olan Trocadero ismi verilmiş. Bugün burada Denizcilik Müzesi, Tarih Müzesi, Sinema Müzesi ve Sinematek bulunuyor.

Palais de Chaillot veya Chaillot Sarayı'ndan Seine Nehri'ne

doğru Trocadero Bahçeleri uzanır. 10 hektarlık bir alanı kaplayan bu bahçeler 1937 yılındaki büyük sergiden sonra yapılmış. Trocadero Bahçeleri'nin güzelliğini fiskiyeler, bronz yaldızlı heykeller, yürüyüş yolları, ırmaklar, köprüler tamamlar. Arka plandaki Eyfel Kulesi'nin görüntüsünü, Paris'in en büyük çeşmesi tamamlar.

Champs de Mars ile Trocadero arasında kalan Passy semti Fransa'nın bir başka ünlü yazarı Honore de Balzac'a ev sahipliği yapmıştır. 47, rue Raynouard'daki sade evde Balzac, Goriot Baba ve Vadideki Zambak gibi romanlarını kaleme almıştır.

Gustave Eiffel tarafından 1889 yılında yapımı tamamlanan Eyfel Kulesi 300 metre yüksekliğindedir. Sonradan eklenen televizyon anteni ile yüksekliğine 20 metre daha eklenmiştir. Yapıldığı yılda dünyanın en yüksek yapısı olan Eyfel bu unvanını kaptıralı çok olmuş ama kule hâlâ Paris'in sembolü olmaya devam ediyor. Eyfel Kulesi'nin 3. katında Gustave Eiffel'in ofisi vardı. Bu ofisin en önemli konuklarından biri de Thomas Edison'du.

Ünlü yazar Andre Gide ise Eyfel Kulesi'ni hiç sevmeyenlerden olduğu halde bütün günlerini burada geçirmiş. Nedenini sorduklarında ise yanıtı, Paris'te kulenin görünmediği tek yerin burası olduğuymuş. Kulenin dış çeliklerinde ve alt katlarda Grange, Lavoisier gibi bilim adamlarının isimleri yazılmış. Eyfel Kulesi, 7.000 ton ağırlığındadır. Eyfel'in yüksekliği sıcaklığa göre 15 santimetre azalabiliyor. Kulenin 7 yılda bir boyanması için 52 ton boya gerekiyor. Üç değişik seviyesine asansörle ulaşılabilirdiği gibi, 1.652 basamağı göze alabilerseniz yaya olarak üçüncü kata çıkabilirsiniz. Üçüncü katta havanın açık olduğu günlerde 67 kilometre uzağa kadar görüş olduğu söyleniyor. Eiffel Kulesi'ne tırmanma rekoru da 720 basamağı, 3 dakika 12 saniyede çıkmayı başarmış bir kişiye aittir.

Görüşün en açık olduğu anlar ise güneşin batışından bir saat önce başlıyor. Koruyucu kalkanların yerleştirildiği 1971 yılına kadar 370 kişi kuleden atlayarak intihar etmiş. Terasların ziyaret saatleri mevsimine göre 10.00-23.00 arasında değişiyor. Eyfel Kulesi'nin dört ayağından da asansörlerle teraslara çıkılabilir. Her teras için ayrı fiyat ödeniyor. (4.50-7.80-11.50 Euro) Bu

kadar yüksek fiyatlara yukarıya kim çıkar diye düşünmeyin. Kuyrukta en az otuz dakika bekleniyor. İkinci terastaki Jules Verne restoranında bir yemek çok keyifli olabilir. Bu restoran keyifli olmasına keyiflidir ama yer bulmak çok zordur. Öğle yemeği için şansınız daha fazla olabilir. (Tel. 01 45 55 61 44)

İLGİNÇ BİR MÜZE

15. yüzyılda mahzen olarak kullanılmış Musée du Vin’de bugün şarabın tarihini sürüyorsunuz.

5, square Charles Dickens rue des Eaux 75016

Metro : Passy

MONCEAU PARKI

Courcelles Bulvarı üzerinde Paris’in 1778 yılına tarihlenen en pitoresk parklarından biri olan Parc Monceau veya Monceau Parkı bulunur. Burası ressam ve peyzaj tasarımcısı Louis Carmontelle tarafından bir “Düş Bahçesi” olarak tasarlanmış. Korint tarzı sütunlarla çevrili bir havuz, yapay mağaralar, piramitler güzelliğini tamamlar.

MONMARTRE, SACRE COEUR, PIGALLE

Monmartre Tepesi, Sacre Coeur Kilisesi ve Place du Tertre Meydanı, Paris’in en güzel yerlerinden birkaç tanesidir. İyi havalarda buradan yaklaşık elli kilometrelik bir görüşe ulaşılır. Monmartre Tepesi’ne, Pigalle veya Anvers metro istasyonlarında indikten sonra kısa bir yürüyüş ile gidilebildiği gibi Marcadet Poissonniere metro durağında inilip, Rodin filminde Robert de Niro’nun arabayla geçtiği merdivenlerden çıkarak da ulaşılabilir. Anvers tarafından gelerseniz son aşamada eğer çalışıyorsa kısa bir füniküler sizi zirveye ulaştırır. Eğer Marcadet tarafından gelecekseniz önce Boulevard Ordener’i alın. Sonra Rue de

Clignancourt'u, Rue de Hermel'i ve Rue Mont-Cenis'i takip edin. Leylaklarla süslü balkonlarıyla, teraslarıyla, meydanlarıyla Charles Aznavour'un muhteşem şarkısında dile getirdiği Monmartre'ı kolayca bulacaksınız. Burada Paris'in doyumsuz görüntüsü eşliğinde, restoranlardan birinde krep yemeyi ve cidre (şıra) içmeyi unutmayın.

1875 ile 1914 yılları arasında Saint Denis'in kafasının kesildiği Monmartre Tepesi'nde inşa edilen kilise 1919 yılında Katoliklere tahsis edilmiş. Sacre Coeur Kilisesi, Paris'in en güzel görüntülerinde hep vardır. Sacre Coeur Bazilikası 85 metre uzunluğa ve 35 metre genişliğe sahiptir. Kubbenin ve çan kulesinin yükseklikleri 84 metredir. Burada Seine Nehri'nden yaklaşık 100 metre yükseklikte bulunursunuz. İnşa edildiği beyaz mermerlerin en önemli özelliği her yağmurda yıkanarak bembeyaz olmasıdır. Bazilikanın girişinin üzerinde kalbini tutan İsa heykeli, kapılarda ve bazilikanın içinde İncil'den sahneler, dış duvarların üzerinde Jeanne D'Arc'ın, Saint Louis'in heykelleri görülür. Pazar günleri ve bayram kutlamalarında burada yapılan ayinler büyük ilgi görmeye devam etmektedir.

www.sacre-coeur-monmartre.fr

Sacre Coeur Kilisesi'nin biraz aşağısında Monmartre Mezarlığı bulunur. Daracık sokaklardan devam ederseniz Place du Tertre de sizi bekler. Bu meydanın vazgeçilmez dekoru da sokak ressamlarıdır. Vaktiniz varsa çok kısa sürede kendi portrenize de sahip olabilirsiniz. Biraz daha yürümeyi göze alırsanız önce yokuştan aşağı Anvers'e sonra Pigalle'e devam edin. Aynı bulvar sizi Place de Clichy'e götürecektir. Rue d'Amsterdam'dan da aşağı doğru giderseniz Saint Lazare Garı ve Haussmann Bulvarı'na kadar gidebilirsiniz. Eğer tercihiniz bu yoldan geçmek olursa sokaklara Floransa, Bern, Bükreş, Moskova, Liege gibi Avrupa şehirlerinin isimlerinin verildiğini göreceksiniz. Bu bölgedeki Quartier de L'Europe veya Avrupa Mahallesi Charles'in kısa süren krallığı sırasında kurulmuş. Bu mahalle merkez olarak bir zamanlar dünyanın ilk gerçek eğlence parkı sayılan Tivoli Bahçeleri'nin olduğu yerdeymiş. Ortadaki Avrupa Meydanı'na açılan bütün sokaklara Avrupa şehirlerinin isimleri verilmiş. Meydanın ortasında kesişen iki büyük cadde ise sembolik olarak o dönemdeki Avrupa'nın iki ucu olan Londra ve Konstantinople'ün adlarını taşır. Meydana açılan diğer iki cadde Viyana ve St. Petersburg da o dönem Avrupası'nın diğer iki büyük imparatorluğunun başkentleridir.

MONTPARNASSE

Paris'in önemli meydanlarından başka bir tanesi de Montparnasse'dır. 18 Haziran 1940 Meydanı, 56 katlı Montparnasse Kulesi'nin önünde bulunur. 2. Dünya Savaşı'nın sonuna doğru 25 Ağustos 1944'de General Leclerc, Paris'in Almanlardan geri alındığı anlaşılmayı bu meydanda imzalamış. Montparnasse Meydanı'nı sayısız restoran, bar, sinema, alışveriş merkezi çevreler. Buradan Saint Michel Bulvarı'nı izleyerek Saint Germain'e gidilebildiği gibi, Port Royal Bulvarı'nı izlerseniz Gobelins ve Place d'Italie'ye ulaşırsınız. Rue Monge ve Mouffetard üzerinde Yunan restoranları çoğunluktadır. Place d'Italie'nin yakınlarında Çin Mahallesi vardır. Rue Monge üzerinden biraz

yürümeyi göze alırsanız 49 numarada eski Roma arenasını bulacaksınız. Bu arena Paris'in eski adını da unutmayarak Les Arenes de Lutece diye adlandırılır. Bir zamanlar 17.000 kişi alan arenanın büyük bir kısmı ayakta kalmamış. Bir zamanlar araba yarışlarına sahne olan arenada bugün gündüz saatlerinde yaşlılar petang, gençler badmington oynuyor. Kimi mevsimlerde de konserler düzenleniyor.

Paris'in en büyük parklarından biri olan Jardins des Plantes (Botanik Bahçesi) de buraya çok yakındır. (Avenue Cuvier 75005). 17. yüzyıla tarihlenen bu parkta, doğa tarihi müzesi, botanik okulu, hayvanat bahçesi vardır. Parkın güzelliğini Lübnan sedir ağaçları, bitkiler, seralar, heykeller tamamlar.

Montparnasse yakınlarındaki Plaisance Bölgesi 20. yüzyıl başlarında işçi bölgesi olarak biliniyormuş. Buradaki bahçeli köy evlerinde Aragon, Giacometti gibi sanatçılar yaşamış. Bugünlerde artık başta Daguerre Caddesi olmak üzere her taraf restoranlar, kafeler, kitapçılar, şarküteriler, peynirciler, şarapçılar ile dolmuş. Yine bu taraflardaki Rue Cels üzerindeki Hotel Mistral'de Jean Paul Sartre ve Simone de Beauvoir uzun bir süre yaşamışlar.

Montparnasse'ın çok yakınlarındaki Denfert Rochereau'da Catacombeslar bulunur. Buradaki taş ocağı, 1785 yılında mezarlığa dönüştürülmüştür. O güne kadar şehrin içinde bulunan mezarlıkların salgın hastalıklara neden oldukları anlaşılmış çözüm düşünülmüş ve Devlet Konseyi kararıyla kemiklerin buraya taşınmasına karar verilmiş. Paris'in Almanlar tarafından işgali sırasında mezarlığın bazı bölümleri saklanmak için direnişçiler tarafından kullanılmıştır. 11.000 metrekarelik alanı kaplayan mezarlıkta bugün turistik geziler yapılıyor.

1, Place Denfert-Rochereau 75014

Metro: Denfert-Rochereau

Bu taraflardaki bir diğer ilginç nokta da, Kral 4. Henry'nin 16. yüzyılda inşa ettirmiş olduğu "Su Evi"dir. Kralın ölümünden sonra Kraliçe Maria de Medici, 1619 yılında su deposunun planını yenilemiş. Buradan yeraltındaki kanallara boşaltılan sular, parkların ve bahçelerin sulanmaları, dini yapıların su

gereksinimlerini ve başkentin çeşmelerinde kullanılmış.

Maison du Fontainier 42, Avenue de l'Observatoire 75104

Metro: Denfert-Rochereau

PARC ZOOLOGIQUE VEYA HAYVANAT BAHÇESİ

Porte Doree metrosuyla Parc Zoologique veya Hayvanat Bahçesi'ne gidilir. Her gün 09.00'dan itibaren açık olan parkta çok sayıda ve ilginç hayvanlar vardır. Yabancı ülkelerde fırsat buldukça bu parklara gitmeye çalışırım. Paris Hayvanat Bahçesi'nin dünyanın çok zengin hayvanat bahçelerinden biri olduğunu rahatlıkla söyleyebilirim.

53, Avenue de St. Maurice 75102

Tel. 01 44 75 20 10

Chateau Vincennes'in karşısındaki Parc Floral denilen yeşil alanda Haziran ve Temmuz aylarında Paris Caz Festivali düzenleniyor.

MÜZELERDEN BİR DEMET

10, Boulevard Monmartre 75009'da bulunan Grevin Mumya Müzesi'ne Grands Boulevards metrosu ile gidebilirsiniz. Müze yalnız öğleden sonraları ziyarete açılır.

Tel. 01 47 70 85 05

Pazartesi günleri kapalı olan Maison de Balzac'a Passy metrosuyla, yine Pazartesi günleri kapalı olan Maison Victor Hugo'ya Chemin Vert metrosuyla gidilebilir.

Musee Institut Pasteur'e her gün öğleden sonra Pasteur metrosuyla, Salı günleri kapalı olan Picasso Müzesi'ne Filles du Calvaire metrosuyla, Pazartesi ve Salı günleri kapalı olan Musee Curie'ye de Luxembourg metrosuyla ulaşılabilir. En iyisi bir "Pariscopes" dergisi edinin. Paris müzelerinin, sanat galerilerinin, sergilerin, sinemaların, tiyatroların, konserlerin saatleri için

bir tane haftalık program dergisi Pariscopes edinmek çok doğru çözümdür.

VERSAILLES SARAYI

1789 Fransız Devrimi öncesini, sonrasını ve Fransa Tarihi'ni daha iyi anlayabilmek için Paris'in çok yakınındaki Versailles Sarayı mutlaka görülmelidir. 14. Louis çok genç yaşta çıktığı Fransa tahtında, Fransa krallarının evrenin en önemli insanları olduğu inancını inşa ettireceği dünyanın en güzel sarayı ile sağlamlaştırmak istiyordu. İnşaatı yapabilmek için yeni mermer ocakları açtırdı. Sarayın dekorunu bitirebilmek için yeni ipek, porselen, ayna ve halı fabrikaları kurdurdu. İnşaat sırasında çalışan kırk bine yakın işçi yetersiz kalınca 14. Louis'in askerlerini bile şantiyeye getirdiği söylenir. Kullanılan yepyeni sistemlerle kilometrelerce uzaktan saraya su getirildi. Ancak o dönemin birçok sarayında da olduğu gibi burada da tuvalet öngörülmedi. Kralın odası sarayın ortasındaki bölüme yerleştirildi. Kimi yazarlar sarayın insanların düşlerinin gerçekleşebildiğinin, isterse insan gücünün sonsuz olduğunun en güzel örneklerinden biri olduğunu ifade ederler.

"Ekmek bulamıyorlarsa pasta yesinler" sözünün 14. Louis'in eşi Marie Antoinette'in söylediği kabul edilir. Oysa Marie Antoinette'in böyle bir cümle söylemediği kesindir. Bu sözü kimin söylediği ise kesin olarak bilinmiyor. Ekmeğin ise pasta değil Fransa'da yaygın bir ekmek türü olan "brioche" olduğu kesindir.

Versailles Sarayı'nın bahçeleri en az sarayın salon dekorasyonları kadar etkileyicidir. Zaten Fransa'nın manzarasının, 14. Louis'in Versailles Bahçeleri'ni de yaratan, kır resmi tasarımcısı Andre Le Notre sayesinde, 17. yüzyıldan itibaren sanat eseri kimliği kazanmaya başladığı kabul edilir. Bu aslında Rönesans bahçe tasarımcılığı ile uyum gösteren farklı bir tasarımcılıktır. Çünkü bu anlayışta doğa ile uyum aranmaz. Ağaçlar, çalılar, çitler budanıp yeniden şekil verilerek heykel

Krem şantinin doğuşuna ilişkin hikâyelerden biri de burada anlatılır. Ünlü pastacı Vatel, şatonun sahibi 2. Louis'nin yanında çalışmaktadır. 1671 yılında Güneş Kral 14. Louis şatoya misafirliğe gelecektir. Çok heyecanlanan Vatel ilk gün rostoyu, ikinci gün ise kremayı kıvamında hazırlayamaz ve duyduğu utançla intihar eder. Oysa telaşla çırdığı kremadan bugün "krem şanti" olarak söz edilen karışım elde edilmiştir. Chantilly'nin pastanelerinden birinde krem şantili waffle ve sıcak çikolata tatmayı unutmayın.

biçimlerine çevrilir. Renkli çiçek tarhları ve patikaların arasında da bu yeşil heykeller ile güzellikler yaratılır. Bu tasarımlarda simetri ve armoni Fransız peyzajcılarının en çok önem verdiği noktalardır. Bu bahçelerde dekorasyon kadar eğlence alanları da yaratmak ana hedeftir. O günlerden bugünlere kadar bu bahçeler hep bir statü sembolü olmuştur. Kısacası gerek Versailles Sarayı'nın bahçelerinin, gerekse Paris'in diğer parklarının güzellikleri dillere destandır. Versailles Sarayı, Pazartesi ve bayram günleri haricinde 09.00-18.00 saatleri arasında ziyarete açıktır. Geçmiş senelerde bahçeler ücretsiz gezilebilirken artık, park gezisi için de para ödeniyor. Versailles Sarayı'na, metro, tren ve otobüsle gidilebilir. Versailles Sarayı'na metro ile gitmek isterseniz Chatelet Les Halles'dan RER C hattını alıp Rive Gauche istasyonunda inin. Trenle gelmek için Montparnasse garından trene binip Versailles Chantiers'de, Saint Lazare'dan hareket ederseniz Versailles Rive Droite'da trenden inip kısa bir yürüyüş yapacaksınız. Otobüs ile gelerseniz, Pont de Sevres'den 171 numaralı otobüs ile Chateau de Versailles yönüne gitmelisiniz.

www.chateauversailles.fr

BASTILLE MEYDANI VE PERE LACHAISE MEZARLIĞI

1370 yılında inşaatına başlanan Saint Antoine Kalesi'ne Parisliler Bastille diyecektir. 1382 yılında kalenin tamamlanan

inşaatı birçok defa tarihe renk katacaktır. Tarih boyunca iç savaşlarda yedi defa kuşatılan kale altı defa direnmeden teslim olmuş. 13. yüzyılda kale olan Bastille, yüzyıllar boyunca hapishane olarak kullanılmıştı. Bastille'in en önemli konuklarından olan Voltaire, Oedipus adlı eserini 1718 yılında Bastille'de yazmıştı.

14 Temmuz 1789 günü Fransız Devrimi'nin, isyancıların Invalides Meydanı'ndan Bastille Meydanı'na gelmeleriyle başladığı kabul edilir. 14 Temmuz, Fransızların milli bayramıdır. Bu baskında serbest bırakılan ilk yedi mahkûmdan birinin de ünlü aşk ve seks kitapları yazarı Marquis de Sade olduğu bilinir. Diğer mahkûmlar da dört kalpazan ve iki akıl hastasıydı. Kısacası aslında devrime neden olacak bir acı merkezi değildi. Mahkûmlara yemeklerde şarap bile veriliyordu. Daha sonra yıkılan kalenin yerinde bugün gittikçe değer kazanan bir meydan bulunuyor. Son senelerde Paris'in yeni Opera Sarayı 130, rue de Lyon – Tel. 08 92 89 90 90 da Bastille Meydanına taşındı. Yine bu meydana bulunan Institut Arabe veya Arap Enstitüsü de bölgenin canlılığını tamamlıyor.

Bastille Meydanı'nda Temmuz Sütunu görülür. Yaklaşık 50 metre yüksekliğindeki sütunun üzerinde zincirlerini kıran Özgürlük Heykeli vardır. Bu anıt tarihin farklı dönemlerinde krallara karşı özgürlük için ayaklanan Parisliler için dikilmiştir.

Bastille'den şehrin önemli merkezlerinden olan Nation Meydanı'na, Menilmontant Bulvarı izlenerek de Paris'in ünlü mezarlığı Pere Lachaise'e gitmek mümkündür. Pere Lachaise mezarlığını 08.00-17.00 saatleri arasında ziyaret edebilirsiniz.

Mezarlık deyip geçmeyin her şeyden önce burası mimari bir belgesel gibidir. Ziyaret esnasında da sanki tarihi bir gezi yaparsınız. Rossini, Chopin, Sarah Bernhard, Edith Piaf, Georges Bizet gibi müzik dehaları, Alfred de Musset, Oscar Wilde, Moliere, Alphonse Daudet, Marcel Proust, La Fontaine, Balzac gibi yazarlar, Victor Hugo ve ailesi, Aragon, Apollinaire gibi şairler, Eugene Delacroix, Pissarro gibi ressamlar, Simone Signoret, Louis Verneuil gibi sinemacılar, Haussman ve Felix Faure gibi devlet adamları, Auguste Comte, Gay Lussac gibi bilim adamları, hiyeroglif alfabetesini çözen Champollion, ressam Modigliani ve daha yüzlerce önemli insanın

mezarı buradadır. Pere Lachaise’de bizden de birisi vardır. Yılmaz Güney’in kabri de bu mezarlıktadır. Yine efsanevi müzisyen Jim Morrison da 1971 yılında Paris’te ölünce bu mezarlığa gömülmüş ve bu definin 30. yılında Morrison’un mezarını 15.000 kişi ziyaret etmiş. Mezarlığa her gittiğimde öğrencilere rastlamış olmak da çok ilginçti. Pere Lachaise bence mezarlıktan çok tarih sahnesine benzer.

19. yüzyılda göçmenlerin yerleştiği Belleville bugün enternasyonal görünütüsünü koruyor. Rampeneau Caddesi yakınlarında Tunus’tan gelen Yahudiler, Vaucouleurs ve Jean Pierre Timbaud caddelerinde de Cezayir’den gelen Magreb yani Kuzey Afrika asıllılar ağırlıktadır. Faubourg du Temple civarında da Vietnamlılar, Ruslar, Polonyalılar, Türkler, Yunanlar dünyanın karışık renklerini tamamlar. Bu bölgede, Salı ve Cuma günleri kurulan semt pazarında Afrika kökenli el işi eşyalar bulunabilir.

Menilmontant Bulvarı bu bölgenin bir başka güzel köşesidir. Buradaki Amandiers (badem ağaçları), Pruniers (erik ağaçları), Muriers (dut ağaçları) gibi sokak isimleri sanki bölgenin meyve ağaçlarıyla dolu eski günlerine ağıttır.

NEUILLY VE LA DEFENSE

Paris’in en güzel semtlerinden biri de Neuilly’dir. Neuilly’den hemen sonra de gökdelenlerin egemenliğindeki yeni Paris yani La Defense vardır. Kimi zaman çok güzel konserlere rastlayabileceğiniz Palais des Congres (Kongre Sarayı) Place de la Maillot’da bulunur. Bu meydana Seine Nehri’ne kadar da Paris’in en büyük ormanı olan Bois de Boulogne uzanır. 3. Napoleon uzun süre Londra’da sürgünde yaşamış ve bu süre içinde başta Hyde Park olmak üzere Londra’nın yeşil alanlarından çok etkilenmiş. O yıllarda Avrupa’nın havası en kirli kentlerinden olan Paris için 3. Napoleon’un dönüşüyle birlikte yepyeni bir sayfa açılmış. İmparatorun gözde peyzaj mimarı Adolphe Alphand ağaçlarla havayı temizleme fikriyle işe koyulmuş. Neticede bu düşünce Paris’e iki dev park kazandırmış.

Paris'in iki ucundaki Bois de Boulogne veya Boulogne Bahçeleri ve Bois de Vincennes veya Vincennes Bahçeleri, ördelerin yüzdüğü havuzları, gölleri ve çiçek bahçeleri ile İngiliz tarzı parklara çok benzer. Boulogne Parkı'nın içinde Binicilik Okulu, Longchamps ve D'Auteuil hipodromları vardır. Boulogne'a geceleri gitmek pek tavsiye edilmez. Çünkü gece karanlığı ve ağaçların kuytu köşeleri sayısız hayat kadınına ve sahte erkeğe ev sahipliği yapar.

92, Parvis de la Defense'da, 70 metre genişliğinde ve 110 metre yüksekliğinde, Zafer Takı'na benzeyen La Grande Arche bulunur. Binlerce yıl öncesinin Paris'inde Louvres Müzesi ve Concorde Meydanı ile başlayan, Champs Elysees ve Zafer Takı ile devam eden ve sanki cetvelle çizilmiş gibi düzgün bir geometrik çizgi vardı. Aslında La Grande Arche ile bu çizginin devamı istendiye de La Defense'a gelen tren ve metro hatlarıyla otoparkların yer altında gizlenebilmesi için bu anıtın yeri hafifçe kaydırılmış. Kısacası gökdelenleri ile bir Amerikan şehrini andıran La Defense'a çalışmaya gelen insanlar her gün La Grande Arche'in altından geçerek işlerine gidiyorlar.

PARC DE VILLETTE VE ZENITH

Paris'in en büyük konser salonlarından biri de, Porte de Pantin metro durağı ile gidilebilen 211, Avenue Jean Jaures'de bulunan Zenith'dir.

Zenith, 211 Boulevard Jean Jaures 75019

Tel. 01 42 08 60 00 Metro: Porte de Pantin

Jean Jaures Bulvarı'nı, Paris Konservatuvarı öğrencilerinin çalışma saatlerinde caddeye taşan müzik şenlendiren.

Paris Belediyesi, burada bulunan eski mezbaha alanı ve canlı hayvan pazarını son yıllarda restore ederek sergi ve eğlence alanı haline getirmiş. Eğer bir süredir Paris'e gitmediyseniz bu bölgedeki değişikliklere inanamayacaksınız.

Eski mezbaha alanı kültür merkezine dönüştürülmüştür. Saint Martin kanalının çevresinde yapılan düzenlemeler ile uzun

bir yürüyüş alanı halkın istifadesine sunulmuş durumdadır. Kanal kenarından yürüyerek Jaures ve Stalingrad'a kadar gidebiliyorsunuz. Buradaki etkinlikler hakkında bilgi edinmek isterseniz;

La Peniche Opera Tel. 01 53 35 07 77

www.penicheopera.com Metro: Jaures

Villette parkının içindeki yeşil alanlar yaz aylarında piknik alanı olarak de kullanılabilir. Buradaki yeşil alanlara Aynalar, Gölgeler, Bambular gibi romantik isimler vermişler. Yine bu parktaki Geode sinemasında hele bir de denizler ile ilgili film yakalarsanız sakın kaçırmayın. Akşamları açık havada film, kimi günlerde de caz konserleri izleniyor. Meydan yılda birkaç kere trafiğe kapatılarak açık hava konser alanı haline de getiriliyor. Ancak konserler ertesinde boş şişeler ve geride kalan çevre kirliliği geri kalmış ülkeleri anımsatıyor.

Konser ve gösteri merkezi olarak Bercy Sarayı da unutulmamalıdır.

Place de la Madeleine veya Parvis de la Gare Montparnasse'dan tiyatro, konser ve gösterilerde kalan son dakika yerleri için bilgi alabilirsiniz.

Salles des Ventes Drouot 75009 Tel. 01 48 00 20 20

Ayrıca müzayede izlemek isteyenler de Ventes aux Encheres ismini not edebilirler.

BUTES CHAUMONT ve MONTSOURIS PARKLARI

3. Napoleon'un peyzaj tasarımcısı Adolphe Alphand, iki büyük ormanlık alandan sonra Paris'in kuzey ve güneyine de iki çok hoş park kazandırmış. Buttes Chaumont ve Montsouris parklarına Paris'in en güzel Alphand parkları da denilir. Şehrin kuzeydoğusundaki Buttes Chaumont parkı sürrealist ressamların en gözde yeri olarak söylenir. Burası önce, Paris'in efsanevi başkanı Haussmann tarafından çöplük ve maden alanı olmaktan kurtarılmış. Sonrasında da Adolphe Alphand tarafından eklenen

göl alanı, gerçek ve yapay kayalar, Roma tarzı tapınak ve köprüler ile muhteşem bir yere çevrilmiş. Avenue Manin 75019

Şehir merkezinin güney ucundaki Montsouris parkı da zarif ağaçlarının dallarında pek çok kuş türü barındırır. İngiliz tarzını yansıtan parkta bir de meteoroloji istasyonu vardır.

Boulevard Jourdain 75014

BİT PAZARLARI

Pazar günleri, Porte de Clignancourt'da "Marche aux Puces" yani "Bit Pazarı" kurulur. Daha doğrusu bu bölgede uzun yıllardır eski eşya pazarı bulunur. Metroda indikten sonra Marche aux Puces çıkışını takip edin ve kısa bir yürüyüşten sonra pazarı kolayca bulacaksınız. Clignancourt'daki bitpazarı Cumartesi, Pazar, Pazartesi günleri açılıyor ama siz hafta sonu gitmeye çalışın. Paris bitpazarlarının hikâyesi aslında Paris eskicilerinin hikâyesidir. Paris, etrafı surlarla çevrili küçük bir şehirken, surlardaki kapılardan geçilerek şehir merkezine girilirmiş. Bu yıllarda eskiciler, geceleri sokaklardan topladıkları eşyaları şehir merkezinde kurdukları pazarlarda satarlarmış. 19. yüzyılda eskicilerin şehirden kovulmalarından sonra, bu pazarlar surların dışına taşınmış. Clignancourt, Montreuil, Vanves gibi şehir kapılarında kurulmaya başlanan bu pazarlara günün birinde bir eskici "Tanrım, sanki bitpazarı" deyince buraların adı da "Bit Pazarı" olmuş. Bir dönemler çok moda olan bu pazarlar artık antika pazarına dönüşmüş. Birkaç yıl öncesine kadar çok ilginç olan fiyatlar artık çok pahalalmış. Beklentileri sınırlı tutarak zaman ayırın. Porte de Vanves'daki bitpazarına da vakit kalırsa gitmeye çalışın. Porte de Saint Ouen metrosuyla gidebileceğiniz Saint Ouen pazarı da Cumartesi, Pazar, Pazartesi günleri açılıyor. Ünlü olamamış ressamların tabloları, eski cam ve gümüş eşyalar bulunabiliyor. Son günlerde bu bitpazarlarına bir yenisi daha eklendi. 110, Rue des Rosiers'de, Saint Paul metrosu ile gidebileceğiniz, eski bir araba servisinden bitpazarına dönüştürülmüş olan Le Marche Serpette en popüler yerlerden biri haline geldi.

PAZAR YERLERİ

Boulevard de Grenelle- Metro: La Motte Piquet Grenelle, Çarşamba ve Pazar günleri,

Boulevard de la Chapelle- Metro: Barbes-Rochechouart, Çarşamba ve Pazar günleri,

Cour de Vincennes- Metro: Nation, Çarşamba ve Pazar günleri,

Marche Bastille- Metro: Bastille, Perşembe ve Pazar günleri,

Marche Biologique- Metro: Sevres-Babylone, Pazar günleri,

Place Monge- Metro: Monge, Çarşamba, Cuma ve Pazar günleri,

Marche d'Aligre- Metro: Ledru-Rollin, Bayram ve tatil günleri hariç her sabah.

Rue Montorgueil- Metro: Etienne Marcel

Rue Mouffetard- Metro: Censier D'Aubenton

SEINE NEHRİ'NDE TEKNELER

Paris'e gelince Seine Nehri üzerinde bir tekne gezisi veya Fransızların deyişiyile batomuş yapmadan olmaz. Seine Nehri kıyısında birçok yerde bu tekneleri bulmak olasıdır. İşte bunlardan birkaç tanesi:

Bateaux Parisiens Tour Eiffel- Metro: Trocadero

Tel. 01 44 11 33 44 - 08 25 01 01 01

Bateaux Vedettes de Paris- Metro: Bir Hakeim

Tel. 01 47 05 71 29

Bateaux Vedettes du Pont Neuf- Metro: Pont Neuf

Tel. 01 46 33 98 38

FUTBOL SAHALARI, ROLLAND GARROS VE EURO DISNEY

Parc des Princes stadı uzun yıllar boyunca Parisli futbolseverlerin buluşma yeri olmasına karşın son senelerde Stade de France'ın inşa edilmesiyle eski havasını kaybetti. Stade de France ise yalnız futbol sahası olarak değil, aynı zamanda gösteri ve konser alanı, hatta yaz aylarında yüzme havuzu olarak kullanılıyor. Metro: Saint Denis

Dünyanın en prestijli dört tenis turnuvasından biri olan Rolland Garros her yıl Mayıs sonuyla Haziran ayları başlarında Paris'te düzenleniyor. Wimbledon, Amerika Açık, Avustralya Açık ve Rolland Garros turnuvaları tenis sporunun en önemli yarışmalarıdır. Aynı yıl içinde bu dört turnuvayı da kazanmayı başaran tenisçiler Grand Şilem yapmış sayılırlar. Bu turnuvanın

düzenlendiği yer de Porte d'Auteuil kapısı yakınlarında bulunur. Bu turnuvayı izleyebilmek için aylar öncesinden astronomik bilet ücretleri ödemeyi göze almak gerekir.

Son yıllarda Amerikalıların ünlü Disney Parkı da Paris yakınlarında Euro Disney olarak kapılarını açtı. Disneyland veya Euro Disney'e araba ile gidiyorsanız A 4 otoyolunun 14 numaralı ayrımından otoyoldan çıkacaksınız. Metro ile gitmek isterseniz, RER A hattı ile yaklaşık elli beş dakika süren bir yolculuk ile Marne La Vallee Chessy'e kadar gelecek ve sonrasında da beş dakika yürüyerek parka ulaşacaksınız. VEA navettes Disneyland adlı otobüsler ise 08.30-19.45 arasında her kırk beş dakikada bir havaalanlarından Euro Disney'e gidiyor. Euro Disney, Pazartesi ile Cumartesi arasında 09.00-20.00, Pazar günleri de 14.30-17.00 arasında açık oluyor.

Tel. 08 03 81 68 03

www.disneylandparis.com

FONTAINEBLEAU ŞATOSU

Paris'e 70 kilometre uzaklıktaki Fontainebleau Şatosu, görkemli bahçeleri ve çok sayıda salonuyla turistler için bir başka ilginç gezidir. Fontainebleau Şatosu, Ortaçağ'dan itibaren Fransız krallarına ve imparatorlarına ev sahipliği yapmış bir av sarayıdır.

İlk olarak 1137 yılında bir kraliyet fermanında adı geçen ilk saraydan geriye sadece Oval Avlu'daki kare kule kalmış. Kral 9. Louis'nin sık sık gecelediği bu kule bugün Saint Louis adıyla anılıyor. Bundan sonra 15. yüzyıla kadar pek adı duyulmayan şato, Kral 1. François döneminde bambaşka bir görünüm kazanmış. 1. François sık sık gittiği şatoyu İtalyan sanatçılara restore ettirmiş. Hatta burada başlayan Fontainebleau Ekolü bütün Avrupa'nın dikkatini çekmiş. Sonraki dönemde de çok gözde hale gelen sarayda çok sayıda prens ve prenses doğmuş, evlilik törenleri ve diplomatik toplantılar düzenlenmiş.

Kraliçe Marie Antoinette şatoya bir Türk odası ekletmiş. Fransız Devrimi sırasında bu odanın eşyaları satılmış ama saraya

zarar verilmemiş. Napoleon Bonaparte'ın iktidara gelişiyle ise şato bir kere daha imparatorluk sarayına dönüşmüş. 1804-1814 yılları arasında eski şatafatlı günlere dönüş yaşanmış. Prusya ve Rusya'nın Fransa Seferi'ne karşı koyamayan ve yenilen Napoleon 20 Nisan 1814 günü burada askerleriyle vedalaşıp Elbe Adası'nda sürgüne gitmiş. İmparatorun veda konuşmasını yaptığı at nalı şeklindeki merdivenleriyle tanınan Beyaz At avlusunun adı da bundan sonra Veda Avlusu olmuş. Ancak bu son veda olmayacak ve Napoleon, 1815 yılında sarayda iki gün daha geçirecektir.

Napoleon'un, "Yüzyılların Evi" ve "Kralların İkametgâhı" olarak tanımladığı şatoyu 4. Henry ve 1. François da çok sevmişler. Sarayın 17.000 hektarlık ormanında askeri eğitimler, av partileri, şatafatlı salonlarında balolar, düğünler, törenler düzenlenmiş. Saray, pek çok sayıda opera, tiyatro, bale gösterisine ev sahipliği yapmış. Corneille, Moliere ve Racine'in eserleri sahneye konulmuş. Jean Jacques Rousseau'nun Köy Kâhini adlı eseri yine burada yazarının huzurunda halka açık olarak oynanmış. Napoleon Bonaparte ise devrimden sonra burada trajediler sahneletmiş.

Kral 4. Henry sarayın bahçelerinde av köpekleri yetiştirmiş ve bir av dairesi ekletmiş. 4. Henry'nin yapay şelale ve gölette büyüttüğü sazan balıklarının yüz yıl yaşadıkları söyleniyor. 1868 yılında gölde buharlı gemi gezisi düzenlenmiş. 4. Henry sarayı o kadar çok severmiş ki sarayın parkına açtırdığı 1200 metre uzunluğundaki kanalın yapımı sırasında günlerini inşaatın başında geçirmiş. Kral 14. Louis her yıl en az iki ayı Fontainebleau'da yaşarmış. Son imparator 3. Napoleon döneminde de şatoda restorasyonlar yapılır, konforlu odalarda çok sayıda siyasetçi, yazar ve bilim adamı ağırlanır.

Fontainebleau Şatosu'nun en parlak günlerini yaşadığı 18. yüzyıl dönemi için en güzel tanımı "1789 öncesini yaşamamış olanlar hiçbir zaman tatlı hayatın ne olduğunu bilmeyecekler" diyen büyük Fransız devlet adamı ve diplomat Talleyrand yapmıştır.

Şato, 1927 yılında "Milli Müze" ilan edilir. Bundan sonraki birkaç yıl boyunca yabancı devlet adamlarının şatoda ağırlandıkları olur. Bugün sarayın 130 hektarlık bahçesi ücretsiz gezilebiliyor,

gölde sandalla, parkta faytonla dolaşılabilir, balon turlarına katılabilir. Temmuz Ağustos aylarında Perşembe günleri saat 20.30'da rehberli avlu ve bahçe gezisi düzenlenmeye devam ediliyor. Yılda bir kere Ekim ayı sonunda da av partisi gösterisi yapılıyor. Kanalin kıyıları da piknikçiler ve güneşlenmeye gelenlerle dolup taşıyor.

Şato, Salı günleri hariç her gün gezilebiliyor. Giriş ücreti 10 Euro (2010 yılı). Rezervasyon yaptırmakta fayda var. Tel. 01 60 71 50 60

Fontainebleau Şatosu'nda dört müze vardır. Napoleon Bonaparte Müzesi, Çin Müzesi, Resim Galerisi ve Mobilya Galerisi. Napoleon'un birçok kişisel eşyası da burada sergileniyor.

CHANTILLY ŞATOSU

Gare du Nord'dan RER ile 36.000 nüfuslu Chantilly şehrine ve oradan da otobüsle şatoya gidebilirsiniz. 2. Louis, La Fontaine ve Moliere'e ev sahipliği yapmış olan Chantilly Şatosu, tarihi, bahçesi, ormanı, at gösterileri, tarihi değirmeniyle tam tanımıyla cennetten bir köşedir. 1386'dan 1897'ye kadar defalarca sahibi değişen şato, Racine ve Proust başta olmak üzere çok sayıda sanatçıyı ağırlamıştır. 1789 Fransız Devrimi'nde şatonun her taşı sökülmüş ve sonrasında Orleanslı Aumale Dükü Henry, şatoyu miras olarak devralmış. Uzun sürgün yıllarından sonra ülkesine dönen Henry, şatoyu neredeyse yeniden inşa ettirmiş. Şatoyu gezerken yer döşemelerinden kapı tokmaklarına kadar her köşede OH simgesini göreceksiniz. Dük Henry, hayatı boyunca şatosunda sayısız sanat eseri biriktirmiş ve ölümünden sonra da vasiyetiyle tüm bu eserleri Fransız Enstitüsü'ne bırakmış. Tek şartı da kurulacak bir müze ile bu eserlerin yerlerinde korunması olmuş. Şatonun müzesinde 30.000 kitap, 2.500 gravür, 1.500 el yazımı eser saklanıyor. Müzeyi yılda 400.000 civarı ziyaretçi geziyor.

1678 yılında yapılmış olan değirmen 19. yüzyılda yenilenmiş ve 2005 yılında da aslına uygun olarak bir kere daha inşa edilmiş.

Şatodaki su gösterileri için bu değirmen kullanılıyordu. Şatoda, 1700 yılında sonra avcılık ve atçılığa çok önem verildiğinden ahırlar da çok büyüktür.

PARİS YAKINLARINDAN ÜNLÜ İNSANLAR

MONTE CRİSTO ŞATOSU- LE PORT MARLY

Alexandre Dumas (1802-1870), Üç Silahşörler romanı ve Athos, Porthos, Aramis ve D'Artagnan karakterleriyle, Monte Kristo Kontu, Demir Maske ve Siyah Lale eserleriyle çok büyük ün ve gelir sahibi olur. Romanları 100 dile çevrilir. Çok zengin olan yazar, Paris'e 25 kilometre uzaklıkta, Porte de Versailles yakınlarındaki Port Marly'de Seine Nehri manzaralı bir şato inşa ettirir. Şatoya misafirliğe gelen bir tiyatrocuya faytoncunun adresi anlayabilmek için, "Monte Cristo'nun Şatosu" tanımını duyan yazar şatosuna bu ismi verecektir. Dumas'nın ölümünden sonra defalarca el değiştiren şato artık müze olarak değerlendiriliyor.

1, chemin du Haut Ormes 78560 Le Port Marly 78560

www.chateaumonte-cristo.com

EMİLE ZOLA VE MEDAN

Emile François Zola (1840-1902) natüralizmin kurucusu Fransız düşünür ve yazardır. Hayvanlaşan İnsan, Nana, Germinal, Toprak ve 40 baskı yapan Meyhane romanları kadar Yahudi olduğu için askeri yargı tarafından haksızlığa uğramış olan Yüzbaşı Dreyfuss'u savunmasıyla ün kazanmıştır. Savunmasındaki, "J'accuse" yani "İtham Ediyorum" sözleriyle tarihe geçmiştir. Emile Zola'nın Paris yakınlarındaki, 1978 yılında taşındığı evi de müze olarak değerlendirilmektedir.

Rue Pasteur 78670-Medan

CLAUDE MONET VE GİVERNY

Claude Monet (1840-1926) Fransız empresyonist ressamlarının en önemli isimlerinden biridir. Monet, hayatı boyunca Seine Nehri vadisinden çok etkilenmiştir. Paris'in 75 kilometre yakınlarındaki Giverny'de kiraladığı evin bahçesini çiçeklendirir, ahırını atölye haline getirir. Monet'in en ünlü tablosu olan "Nilüferler" in esin kaynağı da bu nuhteşem bahçe olacaktır. Ressamın 40 yıldan fazla yaşadığı evi de müze olarak değerlendirilmektedir.

84, rue Claude Monet 27620-Giverny

İVAN TURGENYEV VE BOUGİVAL

İvan Turgenev (1818-1883), romancı ve Rus realizm akımının kurucusudur. Yazarın, Babalar ve Oğulları romanı 19. yüzyılın en önemli eserleri arasında gösterilmektedir. İvan Turgenev, Louis Viardot ve operacı eşi Pauline, Paris'in batısında Louveciennes yakınlarında Bougival'deki villayı birlikte kiralarlar. Turgenev, Pauline'e platonik bir aşkla bağlıdır ve 1883 yılında evin bahçesindeki kulübede onun kollarında ölecektir.

16, rue Ivan Tourgueniev 78380-Bougival

FRANSIZ MUTFAĞI

Fransız mutfağı, dünyanın en önemli mutfaklarından biri sayılır. Fransız yemek kültürü üzerine ansiklopediler yazılmıştır. Burada da yabancılık çekmemeniz için kısa bir özet yapmaya çalışacağım. Fransa'da sabah kahvaltıları çok sadedir. Kahvaltılar, genelde tereyağlı kruvasan (croissant), üzümlü ekmek (pain aux raisins), çikolatalı ekmek (pain au chocolat), tereyağı, reçel ve kahveden oluşur. Fransızlar, üzerine bolca tereyağı ve reçel sürdükleri ekmeklerini geniş kahve taslarına batırarak yumuşatıp yerler. En tanınmış ekmekleri, ince ve uzun baget (baguette) denilen ekmektir. Bu çok lezzetli ekmeğin tek kusuru çok çabuk

bayatlamasıdır. Ekmek satan dükkânlar, günün belirli saatlerinde açık olduğu için kimi zamanlar önlerinde kuyruk oluşur. Ama kimse kimsenin önüne geçmez. Kimse de size ekmeği çabuk vermeye çalışmaz.

Fransız mutfağı çorba seçeneğinde sınırlıdır. Yılbaşı, Noel gibi önemli günlerde, sabahın ilk saatlerinde soğan çorbası içilir. Soğan çorbası içinde kalın ekmek dilimleriyle sunulur. Balık çorbası, Bisque ve Bouillabaise deniz ürünleri ile yapılır.

İstakoz, kerevit, karides veya sebzelerle yapılabilen Bisque (Bisk) bir Fransız çorba tekniğidir. Yedi yüz elli gram karidesi ayıklayıp buzdolabında dinlendirin. Bir tencerede erittiğiniz üç çorba kaşığı tereyağını on dakika kadar ayıklanmış karideslerin kabuğu ile pişirin. Bir soğan ve bir baş sarımsağı ekleyip beş dakika daha pişirin. Soyulmuş, doğranmış bir domatesi, bir kaşık salçayı ve bir tatlı kaşığı kırmızı biberi ilave edip on dakika ve sonra da altı çorba kaşığı unu tencereye koyup beş dakika daha pişirin. Altı bardak tavuk suyu veya su ekleyin. İki çorba kaşığı pirinç ve tuz koyup beş dakika daha pişirmeye devam edin. Pişirdiklerinizi el blenderinden geçirip süzün. Karışıma karidesleri ekleyip biraz daha pişirin ve yeniden blenderden geçirin. Bir çay bardağı taze krema ekleyip, kruton veya kızarmış ekmekle servis yapın.

Ördek, kaz, geyik etleri ile yapılan ezme veya pateler de giriş yemekleri arasındadır. Salatalar ise bizim aksimize yemekten önce veya yemekle beraber değil yemeklerin üstüne tatlıdan önce yenilir.

Et yemekleri ve et soslarında Fransızlara özel bir yer ayırmak gerekir. Fransızlar, et pişirme daha doğrusu et pişirmeme teknikleri ile ünlüdür. Etin, tadının ve suyunun azalmaması için çok az, az veya biraz pişirerek yerler. Etin çok pişirilmesini isteyenlere tuhaf bakarlar. Aslında bizlerin damak tadına uyması için eti yanmış istemek bile yanlış olmaz ama o zaman da sizi müşteri olduğunuza bakmayıp dövebilirler! Steak Tartare (tartar köfte) denilen yemekleri ise çiğ kıyma, yumurta ve baharat karıştırarak yapılır. Steak Tartare'ı ben yıllardır yemeyi başaramadım ama çok lezzetli olduğunu söylüyorlar.

Deniz ürünlerinde, Fransız Mutfağı çok zengindir. Sahil kesiminde çok sayıda midye, tarak ve istiridye yetiştirilen çiftlik

vardır. Restoranlarda, boylarına göre numaralanmış istiridyeleri istediğiniz sayıda sipariş verebilirsiniz. İri bir tarak türü olan Coquille Saint Jacques, tereyağı ve beyaz şarap sosu ile fırında hazırlanır. Yine beyaz şarap ve kendi suyu ile pişirilen Moules Marinieres yani midye, sevenleri tarafından mutlaka denenmelidir. Evde Moules Marinieres hazırlamak isterseniz, önce midyelerin kabuklarını bıçakla iyice temizleyiniz. Bol suda iyice yıkadıktan sonra soğan, sarımsak, karabiber ve beyaz şarap ile midyelerin kabukları açılana kadar pişirin. Midyeleri tencereden çıkardıktan sonra büyük bir kaba koyun. Tenceredeki sosu yeniden ateşe koyun ve sos yarıya inene kadar yeniden pişirin. Midyeleri ve biraz maydanoz ekleyerek servis yapın. Gördüğünüz gibi hazırlanması zor bir yemek değildir.

Fransa'nın en önemli istiridye yetiştirme merkezleri olarak kuzey kıyılarındaki Marenne ve Atlantik Okyanusu sahilindeki Cancale kasabaları ile Akdeniz'deki Sete havuzları sayılır. Akdeniz'de okyanus gelgitinin yaşanmamasının istiridyelerin lezzetini arttırdığında fikir birliği oluşmuş durumdadır. Yumuşakçalar familyasından olan istiridyeler, deniz suyundaki nitrojen bileşikleri olan planktonlarla beslenirler. İlk istiridye yetiştirme havuzları olan Vivaria'lar, Romalılar tarafından M.Ö. 1. yüzyılda kurulmuştur. 19. yüzyıla kadar kendi özgün yataklarından elde edilen istiridyeler artık, bir kültür ürünüdür.

İstiridye, her canlı gibi çeşitli boy ve biçimlerde olabiliyor. Bir istiridyenin lezzetli hale gelebilmesi için 4 yıl gerekiyor. Dikdörtgen olan istiridyeler daha kolay taşınabildikleri için Japonya'da şekilleri Avrupa ve Amerika'dan çok farklı olabiliyor. Amerika'nın Washington Eyaleti'nde küçük istiridyeler, Fransa'da Avrupa yassısı denilen iri "Belon"lar öne çıkıyor. Marenne civarında Clarie denilen tuzlu su havuzlarında yetiştirilen istiridyelere "Fin de Claire" deniliyor.

Çiğ istiridye tüketimi, üst mutfak kültürünün bir parçasıdır. Genelde tam veya yarım düzine olarak verilen siparişlerden sonra istiridyeler tepside, buz üstüne yerleştirilmiş olarak servis edilir. İstiridye, balık restoranlarının önlerindeki tezgâhlarda, mutfğa sokulmadan bekletilir. Sipariş verildikten sonra, tezgâhtaki

görevli sivri bir özel bıçakla kabukları ayırarak istiridyeleri hazırlar. İstiridyenin yanında da tereyağı, yulaf ekmegi, limon ve beyaz şarap unutulmamalıdır. Ancak, genel kanının aksine balıkçılar, istiridyenin limon sıkılmadan, içindeki deniz suyuyla ve çiğneyerek yenilmesini tavsiye ederler.

İstiridyelerin, denizden toplandıkları günlerden kalma alışkanlıklar hâlâ sürdürülür. Örneğin, deniz sularının ısındığı yaz aylarında istiridyeler yumurta döktüklerinden, yok olmamaları için, içinde Fransızca'da R harfi olan ayların haricinde istiridye yenmesi tavsiye edilmezmiş. Septembre / Eylül ile Avril / Nisan arasındaki aylarda R harfi vardır ve dolayısıyla istiridye yenilmesi için uygun dönemdir. Artık üretim havuzlarda yapıldığından R harfi konusu önemini kaybetmiş olsa da yine de Fransa'da bu deyiş sürdürülür.

Fransa'da, ıstakoz, böcek ve yengeç çeşitleri de boldur. Fransa'nın Akdeniz ve Atlas Okyanusu kıyılarında avlanan çok zengin balık çeşitleri vardır. Ama Fransa'da balığın lezzetinden çok sosların tadı ön plana çıkar. Fiyatlar nasıl dersiniz, son yıllarda, özellikle Euro'ya geçildikten sonra hızla arttığını söyleyebilirim.

Kaz ciğeri (foie gras), füme somon, balıklı, tavuklu, sebzeli, reçelli, çikolatalı krepler de Fransa'da çok yenilir. Fransa'nın Almanya ile sınır bölgesi olan Alsace'ın özel yemeği olan şukrut (choucroute), büyük bir tabak haşlanmış ekşi lahananın üzerine yerleştirilmiş zengin şarküterilerden oluşur. Başta sosis olmak üzere şarküterilerin çoğunluğu domuz etidir. Et, balık haricinde av hayvanı etleri ve sakatat da Fransız Mutfağı'nda önemli yer tutar.

Fransa'nın en lezzetli kaz ciğerinin Gascogne Bölgesi'nde yetiştirildiği kabul edilir. Bu bölgedeki çiftlik evlerinde tıka basa doyurulan kazlar, ördekler bahçelerde serbestçe koşturur.

En lezzetli tavukların ve hindilerin Lyon yakınlarındaki Bresse şehrinde tahta kümeslerde ve Atlantik Okyanusu yakınlarındaki Licpues'de yetiştirildiği kabul edilir.

Paris gibi bir şehirde, restoran seçiminde, ne yemek istediğiniz ve ne kadar bütçe ayırdığınız gibi sorulara yanıt vermeniz yeterli olacaktır. Restoranların kapılarında mönüler ve fiyatlar yazılıdır. İyi restoranlar için mutlaka yer ayırtın. Yoksa oturacak yer

bulamazsınız. Bütün gazete bayilerinde satılan Pariscope adlı, haftalık dergiden edinirseniz bütün restoranların, barların, gece kulüplerinin telefonlarını bulmuş olursunuz. Ayrıca bu dergide haftalık sinema, tiyatro, konser, sirk ve maç programları da yazılıdır.

FRANSIZ MUTFAĞI KÜÇÜK SÖZLÜK

ANTRE: Çorba ve başlangıç yemeğinden sonra sunulan yemek.

ESKALOP: İnce dövülmüş tavuk veya dana eti.

FILET: Tavuk, dana, kuzu veya balık etlerinin kemiklerinin çıkarılarak dilimlere ayrılması.

FLAMBE: Aleve tutularak pişirilmiş.

GRATEN: Pişirilmiş yemeğin üzerine parmesan, kaşar veya dil peyniri rendeleyerek pişirmek veya yemeğin üzerine beşamel sos dökerek üzeri kızarana kadar fırında pişirmek.

KARAF: İçine şarap konulan küçük sürahi.

KREP: Yumurta, süt ve un ile hazırlanan tatlı veya tuzlu hamur.

KRUTON: Değişik şekillerde kesilmiş ve yağda veya fırında kızartılmış ekmek.

POŞE: Yumurta kabuksuz olarak kaynar suda pişirmek.

FRANSIZ MUTFAĞINDAN BİRKAÇ ÖRNEK

SOUPE A L'OIGNON (SOĞAN ÇORBASI)- Beyaz şaraplı, içinde kalın köy ekmeği dilimleri, adı üstünde soğan ve üzerinde Emmenthal peyniri.

BOUILLABASSE (BALIK ÇORBASI)- İskorpit veya beyaz etli balık, kırmızı biberli mayonez ve kızarmış ekmek parçaları.

CUISSES DE GRENOUILLE (KURBAĞA BACAĞI)- Tereyağında kızartılıp maydanozla sunulan kurbağa butları.

ESCARGOT (SALYANGOZ)- Tereyağlı, sarımsaklı, maydanozlu sosla salgangoz.

FRISEE AUX LARDONS- Baconla hazırlanan bir yeşil salata türü.

STEAK FRITES (KIZARMIş BİFTEK)- Kemik iliğiyle ve ktır patates ile sunulan iri pırzola. Az pişmiş olarak yenilir.

STEAK AU POIVRE (KARA BİBERLİ BİFTEK)- Kara biber soslu yumuşak et.

BOEUF BOURGUIGNONNE (BURGONYA USULÜ BİFTEK)- Mantar, arpacık soğanı ile kırmızı şarap sosunda pişirilen biftek.

POT AU FEU (GÜVEÇTE SİĞİR ETİ)- Pırasa, şalgam, havuç, patates, lahana gibi sebzelerle hafif ateşte uzun sürede hazırlanan et yemeği.

POULE AU POT (GÜVEÇTE TAVUK ETİ)- Tavuk eti tuzla terbiye edilmiş domuz eti, pırasa, havuç, şalgam ve et suyu ile pişirildikten sonra 1 gün dinlendirilir. Sonra da soğuk olarak baharatlı bir sirke sosuyla yenir.

COQ AU VIN (şARAPLI HOROZ)- Birkaç gün zeytinyağında bekletilen horoz eti şarapla pişirilir.

CONFIT DE CANARD (ÖRDEK KAVURMA)

SOLE MEUNIERE (DİL BALIğI)- Una bulanıp, tereyağı ile kızartılan dil balığı filetosu.

CASSOULET- Güveçte kuru fasulye.

TRUFFE (TRÜF)- Dünyanın en nadide ürünlerinden biri, toprak altında yetişen ve kendiliğinden oluşan bir mantar olan trüftür. Siyah ve beyaz cinsi vardır. Siyah trüf, Perigord taraflarında yetişir. Toprak altındaki mantarlar ancak domuzlar ve köpekler yardımıyla veya larvalarını bırakan bazı sinekler izlenerek bulunur. Kilosu yaklaşık 500 Euro'dur. Trüfle hazırlanan üç klasik Fransız yemeği vardır.

OUEFS BROUILLES AUX TRUFFES- Çırpılıp yağda trüf mantarıyla pişirilen yumurta.

HACHIS PARMENTIER- Kuzu veya ördek eti ile fırında hazırlanan yemek.

TOURNEDOS ROSSINI- Kaz ciğerli ve mantarlı biftek.

CHOUCROUTE (LAHANA)- Salamura lahana, domuz eti, sosis ve zengin şarküteri ile.

TATLILAR

CREME BRULEE- Soğuk krema ve ılık şekerle sunulan vanilyalı tatlı

CREME CARAMEL- Krem Karamel

PROFİTEROL- Hamur topları, vanilyalı dondurma ve sıcak çikolata sosu ile

ILE FLOTTANTE- Sertleşmiş karamela soslu bezeler krema ile

GATEAU CHOCOLAT- Çikolatalı pasta

TARTE AUX POMMES- Sıcak elmalı tart

PARİS'TEN BİRKAÇ RESTORAN

Böylesi bir yeme içme cenneti için aşağıdaki birkaç adres okyanustaki su damlası gibi kalır. İtalyan, Çin, Tayland, Vietnam, Pakistan, Hint, Fas, Tunus, Yunan, Karaib, Kreol, Arjantin, Brezilya, Japon ve aklınıza hangi ülkenin mutfağı gelirse en iyilerinden birkaç tanesini bu şehirde bulursunuz. Kimi restoranların önünde gece yarıları bile kuyruklar görülür. Sizin ne

yemek istediðinize ve ne kadar para harcayacaðınıza karar vermeniz yeterlidir. Fransız otomobil lastiði Michelin fabrikasının 12 Avrupa ülkesini ve 2 Amerikan şehrini değerlendirdiði Michelin Turizm Rehberi dünyanın en önemli kaynaklarından biridir. Paris'te Michelin Rehberi'nden 3 olan en yüksek notu almış 10 kadar restoran vardır.

L'ECLUSE- Paris'te sık rastlanan bir restoran zinciri, kaz ciğeri ve peynir çeşitleri yemek, farklı şaraplar tatmak için

64, rue François 1 75008-Tel. 01 42 65 34 69

1, rue Armaillé 75003-Tel. 01 47 63 88 29

15, Quai des Grands Augustins 75006-Tel. 01 46 33 58 74

LE COMPTOIR DU PANTHEON- Fransız mutfağı

5, rue Soufflot 75006 – Tel. 01 43 54 75 36

FLO- Başta deniz ürünleri olmak üzere geleneksel Fransız mutfağı, çok şubeli restoran.

7, cour des petites ecuries 75010-Tel. 01 47 63 88 29

MAXIM'S- Yirminci yüzyıl başı “La Belle Epoque” döneminden kalan ve iç dekorasyonu ile öne çıkan Paris'in pahalı ve ünlü restoranlarından biri

3, rue Royale 75009-Tel. 01 42 65 27 94

LA PALETTE

43, rue de Seine 75006-Tel. 01 43 26 68 15

CHEZ WONG- Çin ve Vietnam mutfağı için muhteşem bir adres

10, rue de la Truanderie 75001-Tel. 01 40 39 99 89

LE BAR A HUITRES- İstiridye restoranları zinciri

33, Boulevard Beaumarchais 75011-Tel. 01 48 87 98 92

33, rue Saint Jacques 75005-Tel. 01 44 07 27 37

LA TOUR D'ARGENT- Her rehber kitapta mutlaka adı geçen, Paris'in en eski ve en ünlü restoranlarından bir tanesi. Öğle yemeklerinde indirimli mönü alternatifleri olabiliyor. Pazartesi günleri ve Salı öğle kapalı

15-17, Quai de la Tournelle 75005-Tel. 01 43 54 23 31

LUCAS CARTON- Art Nouveau dekoru ile öne çıkan, 1985 tarihinde açılmış, şef Alain Senderens'in harika ama pahalı bir restoranı

9, Place de la Madeleine 75008-Tel. 01 42 65 22 90
LA POULE AU POT- Soğan çorbası ve tavuk yemeği için
9, rue Vauvilliers 75001-Tel. 01 42 36 32 96
CHEZ GEORGE- Günün yemeği ve jambonlu salata
1, rue du Mail 75012-Tel. 01 42 60 07 11
LA FONTAINE DE MARS- Dil Balığı ve Ile Flottante
129, rue St. Dominique 75007-Tel. 01 47 05 46 44
LE SOUFFLE- Sufle yemek için
36, rue de Mont-Thabor 75001-Tel. 01 42 60 27 19
L'OULETTE- Ördek ve fasulye yemek için
15, Place Lachambeaudie 75012-Tel. 01 40 02 02 12
LA TRUFFIERE- Trüf yemekleri için
4, rue Blainville 75005-Tel. 01 46 33 29 82
LE ROI DE POT AU FEU- Güveçte et yemeği yemek için
34, rue de Vignon 75009-Tel. 01 47 42 37 10
TANTE LOUISE- Burgonya usulü sığır eti için
41, rue Boissy-d'Angles 75007-Tel. 01 42 65 06 85
AUX DEUX ECUS- Hızlı bir yemek için.
1, place des Deux-Ecus 75001-Tel. 01 42 36 37 83
CUIŞİNES ET CONFIDENCES- Brunch sevenler için.
33, place du Marché Saint Honoré 75001-Tel. 01 42 96 31 34
AU ROCHER DE CANCALE- Salata ve
hamburger sevenler için.
78, rue Montorgueil 75002-Tel. 01 42 33 50 29

MİCHELİN VE GAULT MİLLAU DEĞERLENDİRMELERİ

Fransız Mutfağı'nın değerlendirme ölçülerinde en çok akla isimler Michelin ve Gault-Millau rehber kitaplarıdır. Bir otomobil lastiği firması olan Michelin, her yıl çok ciddi bir mutfak değerlendirme rehberi de çıkartır. Bu rehber, Fransa'nın görülecek yerlerini tanıtmak ve karayoluyla seyahatleri özendirmek amacıyla, ilk olarak 1900 yılında çıkarılmış. Burada aslında basit bir ticari mantıkla gezen araçların lastikleri eskidikçe

yeni lastik satın alacak olmaları ve lastiklerin de Michelin olması hedeflenmiştir. Başlangıçta bu rehberde restoranlar yer almazken, sonraki senelerde bu rehber yeşil ve kırmızı kapaklı olmak üzere ikiye ayrılır. Kırmızı rehberde oteller ve yemek yenilmeye değer restoranlar bulunur.

Michelin değerlendirmesinde en fazla üç yıldız vardır. Birinci yıldız alabilmek için yemek kalitesinin bu kitaba girebilecek kadar iyi olması, mutfak şefinin misafirlerini şımartacak derecede mutlu etmesi gerekir. İkinci yıldız mutfak sanatına katkıda bulunan mutfak şefleri, üçüncü yıldız ise bu sanata felsefe katabilen mükemmelliyetçi şefler alabilir. Üçüncü yıldız, özel bir seyahate geçecek kadar olağanüstü mutfak anlamına da gelir. Kısacası mükemmellik, yaratıcılık ve sıra dışılık en önemli kıstaslardır. Sistemde yıldızınızı kaybetmeniz veya arttırmanız da yıllık değerlendirmeler içinde mümkündür. Bir restoran şefi için yıldızını kaybetmekten büyük kâbus olamaz. Yıldız olmayan ama rehberin tavsiye ettiği restoranlar da Michelin maskotunun resmiyle belirtilirler. Bu kategoriye de Bib Gourmand denilir.

Bütün dünyada, Michelin yıldızı sahibi 1.600 kadar restoran vardır. Bunların tüm dünyada ancak 70 kadarı 3 yıldıza sahiptir. (2008 Yılı) Yıldızlar, 6 yuvarlaklı Makaron denilen simgelerdir ve içinde Guide Michelin, üzerinde de yıl yazılıdır.

Michelin yıldızı sahibi olabilmek kimi sözde gurmelerin yazdıkları gibi kolay değildir. Michelin firmasına bağlı, gastronomi konusunda bilgili, meraklı ve tecrübeli müfettişler inanılmaz bir gizlilik içinde restoranları dolaşırlar. Bu müfettişlerin değerlendirme kıstaslarını da şirket dışında kimse bilmez. Zaten yıldız verilecek restorana da birkaç müfettişin ziyareti öngörülmüştür. Michelin şirketi, bir şehir için araştırma yapmaya karar verdiğinde bir Kırmızı Rehber yayınlar. Sonrasında da müfettişler gizlice görevlendirilerek restoranlar taranır. Yıldız verilmeye layık restoranlar belirlendikten 18 ay sonra bu araştırma yenilenir. Kesinlikle de torpil çalışmaz. Görüldüğü gibi bu da ciddi bir yatırım gerektiren en az 10 yıllık bir çalışmadır.

Yıldızları alan restoranların işleri daha da zorlaşır ve

maliyetleri de artar. Çünkü bundan sonrasında yerine getirilmesi gereken koşullarda, kitap kalınlığında şarap seçenekleri, sandalye başına alınacak mutfak ve servis personeli, masa örtülerinin bile standartları bellidir. Şimdi gözlerinizi kapatıp, ülkemizde bu standartları yerine getirebilecek ve en az on yıldır bu işi yapan restoran olup olmadığını da siz düşünüp karar verin.

Gault-Millau rehberi ise restoranlara, Fransız okul sisteminde olduğu gibi yirmi üzerinden not verir. Gault-Millau'dan tam not alabilen restoran şefi sayısının bu değerlendirmenin yapıldığı bütün ülkelerde toplam olarak bir düzineyi geçmediği söyleniyor.

PARİS'DEN BİRKAÇ ÇOK YILDIZLI RESTORAN

PIERRE GAGNAIRE- 6, rue de Balzac 75008

Tel. 01 58 36 12 50

www.pierre-gagnaire.com

Dünyanın en iyi 3 restoranı arasında sayılıyor.

LE CINQ- 31, Avenue George V

Tel. 01 49 52 70 00

Dünyanın en iyi 30 restoranı arasındadır.

ALAIN DUCASSE- Plaza Athenee 27, Avenue Montaigne

75008

Tel. 01 53 67 66 65

3 Michelin yıldızlı.

L'ARPEGE- 84, rue de Varenne 75007

Tel. 01 47 05 09 06

www.alain-passard.com

Dünya sıralamasında hep ilk en iyi 50 restoran içindedir.

LES AMBASSADEURS- Hotel de Crillon 10, Place de la

Concorde 75008

Tel. 01 44 71 16 16

www.crillon.com

L'AMBROISIE- Place des Vosges 75004

Tel. 01 42 78 51 45

www.ambroisie-placedesvosges.com

3 Michelin yıldızlı.

LEDOYEN- Carre de Champs Elysees 75008

Tel. 01 53 05 10 00

www.chateauxhotels.com

GUY SAVOY- 18 rue Troyon 75017

Tel. 01 43 80 40 61

www.guysavoy.com

Bir süredir yıldızlarını bıraktı ancak harika bir restoran olmaya devam ediyor.

CHEZ LOUISETTE Richard & Armand- 130, Avenue Michelet Allee No.10 93400

Saint-Ouen

Tel. 01 40 12 10 14

Bu restoran Edith Piaf'ın sahne hayatına başladığı yer. Menü kartlarında Fransız sahne hayatının ünlü isimlerinin imzaları bulunuyor. Unutulmaz bir akşam geçirebilirsiniz. Ancak restoranın yalnız Cumartesi, Pazar, Pazartesi akşamları açık olduğunu unutmayın.

NOT: Bu restoranlara genelde birkaç hafta, hatta birkaç ay öncesinden rezervasyon yapmak gerekiyor. Eğer Türkiye'den arayacaksanız 00 33 1 ve sonrasındaki 8 numarayı çevireceksiniz. Yani telefon numaralarının başındaki 0 çevrilmeyecek.

24 SAAT AÇIK BİRKAÇ RESTORAN

AU PIED DE COCHON 6, rue Coquillere 75001

Tel. 01 40 13 77 00

TAVERNE KANTER angle r.Coquilliere r.du Louvre Les Halles

Tel. 01 40 13 77 00

LES DEUX SAVOIE 23 bis, Boulevard Diderot 75012

Tel. 01 43 43 54 79

LE GRAND CAFE 4, Boulevard des Capucines 75009

Tel. 01 43 12 19 00

FRANSIZ PEYNİRLERİ

Fransa'da peynir çeşitlerinin sayısı bilinmez. Fransa için, "Dünyanın en iyi peynirlerinin üretildiği ülkelerin başında gelir" demek yanlış olmaz. Bizim aksimize, peyniri sabah kahvaltılarında değil, yemeklerin sonunda salata ile beraber, tatlıdan önce veya tatlı yerine yerler.

Camembert ve Brie, yumuşak, yağlı ve çok tanınmış peynirlerdir. Bu peynirleri bekletmeye, sıcakta ve açıkta bırakmaya gelmez. Çok kısa sürede ağır biçimde kokmaya başlarlar. Keçi peyniri genelde yeşil salata ile fırında hazırlanır. Gruyeres ve Conte bizim kaşar peynirine, Feta ise beyaz peynirimize benzer. Brie de Meaux, Crottin de Chavignol, Pont de l'Eveque gibi tanınmış peynirlerin yanı sıra Fransa'da, cevizli, otlu, çok kokulu, az kokulu, sert şaraplarla, yumuşak şaraplarla yenilebilen çok sayıda peynir türü vardır. Uzmanlara göre Fransa'da 200 civarında ana peynir çeşidi ve bunların da 100 tane kadar değişik varyasyonları vardır. Fransa'nın muhteşem üçlüsünün baget ekmeği, kırmızı şarap ve peynir olduğu kabul edilir.

Peynir sevenler için, peynirin kalitesi içinde ne kadar su olduğuyla ve üretimde çiğ ya da pastörize süt kullanılmasıyla bağlantılıdır. Ancak peynirin ana maddesi sudur. Peynirin suyu

azalınca içindeki yağ, protein, laktoz ve mineraller ortaya çıkar. Sütü sudan ayırabilmek için, limon suyu ve sirke gibi bitkisel ürünlerle asit doğrudan süte karıştırılabilir. Ayrıca peynir mayası gibi bakterileri kullanmak da gerekir. Peynir imalatında, İtalya, Fransa, İspanya, İsviçre gibi ülkeler çiğ süt kullanırken, Almanya'da pastörize süt kullanılmaktadır.

Fransız peynirlerinin en ünlüsü Marie Harel adlı Normandiyalı bir kadın çiftçi tarafından yaratılan CAMEMBERT peyniridir. 1791 yılında, kilisedeki görevinden ayrılmak zorunda kalan ve yaşamak için aynı köye taşınan bir papaz, Marie Harel'in ancak kendine yetecek kadar yaptığı peynirlerin lezzetini fark eder. Eski papazın katkılarıyla peynirin tadı daha da özgünleşir. Camembert köyünde yaşayan Marie Harel formülü damadı ve kızına da öğretir ve ailece bu peyniri satarak geçinmeye başlarlar. Sonraki yıllarda damat, demiryolu açılışı için bölgelerinden geçen 3. Napoleon'a peyniri tattırmayı başarır. Peyniri çok seven imparator, peyniri köyün adıyla adlandırır ve damadı da Tuileries Sarayı'nın peynircisi yapar. Ancak Marie Harel ve ailesi peynirin isim hakkını almakta geciktikleri için bugün Camembert köyünün dışında da birçok peynir üreticisi aynı ismi kullanmaktadır. Dünyada birçok peynirci aynı ismi kullanıyor olsa da 1983 yılından sonra, Normandiya Bölgesi'nde, belirli kurallara göre bu peynirin üretimini yapanlara etiketlerinin üzerine "Camembert de Normandie" (Normandiya Camembert) yazma hakkı tanınmış. 1890 yılında peyniri havadar bir ortamda tutarak dünyaya açılmasını kolaylaştıracak yuvarlak kutu Ridel isimli bir mühendis tarafından keşfedilmiş.

Camembert 3 santimetre kalınlığında ve 11 santimetre çapında yuvarlak bir peynirdir. İnce kabuklu, beyaz, açık portakal veya esmer renkte ve mermer gibi damarlı olması makbuldür. Kendine has bir kokusu vardır. Kesildiğinde içi açık sarı ve yumuşak olmalıdır. Fransa'da, Camembert peynirinin çok tutulmasının bir diğer nedeni de, sert peynirlere oranla içinde daha az yağ ve kalori olmasıdır. Camembert peyniri ayrıca vücudun alyuvar üretmesini sağlayan folik asit açısından da çok zengindir. Bir dilim taze veya kızarmış ekmek ve bir

bardak şarapla birlikte denemek için acele edin. Bir diğer önemli peynir de keskin kokulu Rokfor'dur. Ülkenin ortasındaki Massif Central Dağları çevresindeki Tarn, Jonte, Doubie kasabalarının koyunlarının sütleri toplanarak Roquefort sur Soulzon şehrinde peynire dönüştürülür. İmalat şekli yönetmeliklerle belirlenmiş olan peynir imal edildikten sonra labirent şeklindeki mağaralarda dinlendirilerek olgunlaştırılır.

ANDROUET- Peynir çeşitleri, çok şubeli müthiş bir adres

134, rue Mouffetard 75005-Tel. 01 45 87 85 05

37, rue de Verneuil 75007-Tel. 01 42 61 97 55

PAIN VIN FROMAGES- Peynir, eritilmiş peynir, raklet yemek için

3, rue Geoffroy Langevin 75004-Tel. 01 42 74 07 52

PARIS'TEN BİRKAÇ PEYNİR DÜKKÂNI

ALAIN DUBOIS- 80, rue de Tocqueville 75017-Metro: Malesherbes

ALLEOSSE- 13, rue Poncelet 75017-Metro: Ternes

ANDROU- 23, rue des acacias 75008-Metro: Charles de Gaulle Etoile

BARTHELEMY- 51, rue de Grenelle 75007-Metro: Rue de Bac

FIL O'FROMAGE- 4, rue Poirier de Narcay 75014-Metro: Porte d'Orleans

LAURENT DUBOIS- 2, rue Lourmel 75015-Metro: Dupleix

MARIE ANNE CANTIN- 12, rue du Champs de Mars 75007-Metro: Ecole Militaire

FRANSIZ BRASSERIE'LERİ

Fransız mutfağının çok önemli başka bir noktası da Brasserie'lerdir. Brasserie kelimesi, Fransızca bira yapılan yer veya

bira yapan demek olan “brasseur” kelimesinden gelir. Fransa’nın kuzey doğusunda bulunan Alsace bölgesi, 1871 yılında Prusyalılar tarafından işgal edildikten sonra 1945 yılına kadar Almanya ile Fransa arasında bir türlü paylaşılamamıştır. Alsace bölgesi bugün Fransa’ya ait olmasına rağmen hâlâ sokak ve caddelerde Almanca ağırlıklı isimler kullanılmaya devam edilir. Brasserie veya brasöriler de ilk olarak Alsace bölgesinden Paris’e kaçanlar tarafından kurulmuş. Alman mutfak zevkinin, bu insanlar tarafından Fransa’ya ve Paris’e getirildiği kabul edilir.

Brasserielerde, ahşap ağırlıklı duvarları aynalar ve vitraylar süsler. Beyaz önlüklü garsonlar servis yapar. Paris’in hemen her köşesinde görülebilen brasöriler, ressamların, yazarların, sanatçıların çok rağbet ettiği yerlerdir.

Almanların üstü şarküteri kaplı ekşi lahana tabağı “Sauerkraut”, Paris’te “Choucroute” adını alır. Choucroute, brasörilerdeki en özel yemektir. Fransa’ya bira musluğunu da Alsacelılar getirmiştir. Paris’te ilk fıçı birası da 1864 yılında, bugün hala hizmet veren Bofinger adlı brasöride satılmış.

L’EUROPEEN Et ve deniz ürünleri ile ünlü, çok güzel dekorasyona sahip Fransız brasörisi

21, Boulevard Diderot 75012

Tel. 01 43 43 99 70

L’ALSACE Alsace spesiyaliteleri ve Choucroute yemek ve hafif, meyve aromalı şaraplardan tatmak için (24 saat açık)

39, rue Champs Elysees 75008

Tel. 01 53 93 97 00

LA COUPOLE Art Deco döneminden kalan dekoru itinayla korunan, mozaik zeminli, Alsace ve Fransız mutfağı için önemli bir restoran

102, Boulevard de la Montparnasse 75014

Tel. 01 43 20 14 20

BRASSERIE LIPP Tarihi braseri, son zamanlarda el değiştirmiş olmasına rağmen aynı çizgi ve kalitede devam ediyor

151, Boulevard Saint Germain 75006

01 45 48 53 91

BOFINGER Art Nouveau döneminden vitray kubbeli ana

salonu muhteşem, Paris'te ilk fıçı bira burada servis edilmiş. Bira, istiridye, ördek yemeği spesiyal yemekleridir.

5, rue de la Bastille 75005

Tel. 01 42 72 87 82

BALZAR Kimi yemek yazarları tarafından dünyanın en iyi restoranları arasında da sayılmıştır. Choucroute veya şarküteri lahana tabağı ve Steak Tartare veya yumurtalı çiğ kıyma özel yemekleridir.

49, rue des Ecoles 75005

Tel. 01 43 54 13 67

LE DOME Bouillabaisse balık çorbası

108, Boulevard du Montparnasse 75014

Tel. 01 43 35 25 81

AU BRETZEL Choucroute yemek için

1, rue Leopold Robert 75014

Tel. 01 40 47 82 37

FRANSIZ BİSTROLARI

Fransız bistroları, sahiplerinin gece gündüz işlerinin başında bulunduğu, o civarda oturanların gün sonunda bir kadeh bir şeyler içmeden evine gitmediği, yabancıların çok sempatik karşılanmadığı restoran kafelerdir. Bistrolar, İstanbul'un eski meyhaneleri, İngilizlerin pubları gibi çok tipik yerlerdir. Kuzey Fransa'nın soğuk iklimi ve gri gökyüzü, insanları kapalı yerlerde bir araya getirirken, Güney Fransa'nın güneşli iklimi de insanları havadar mekânlarda buluşturur. Kuzeyliler eğlenmek için evleri, barları tercih ederken, güneyliler açık hava kafelerinde buluşmayı yeğler. Fransızlar için bistro kelimesi yalnızca bir şeyler içilen barlardan çok daha fazla şey ifade eder. Kısacası, bistrolar hayatın temposuna göre günün farklı saatlerinde değişik ürünler sunan mahalle restoranı, kafesi ve barlarıdır.

Bistrolarda gün kahve ve kruvasan ile başlar. Öğleye doğru ilk şarap şişeleri ortaya çıkar. Sonrasında artık günün yemeği neyse o ismarlanır. Fransa'nın en tipik ev yemekleri yani günün yemekleri

(plat du jour) buralarda yenilir. Sonra yeniden öğleden sonranın içkileri, okul çıkışı saatlerinde “chocolat chaud” (kakaolar) servis yapılır. Akşamları da artık anason ve üzümünden yapılan bol buzlu “Ricard” veya “Pernod”lar, kırmızı, beyaz şaraplar, soğuk biralar içilir. Kısacası bistrolar, Fransa’da insanların, sabah uyanınca, öğlen acıkınca, akşam üstü bunalınca ve eve gitmeden önce arkadaşları ile son bir kadeh içki içmek isteyince buluştukları yerlerdir.

Son senelerde gerçek bistrolar da her şey gibi hayat şartlarından etkilenmiş. Bistro üzerine araştırma yapanlar, Paris’te gerçek bistro olarak yaklaşık 50 tane kaldığını söylüyorlar. Eskilerin deyişyle “ah, nerede o eski bistrolar”.

LE PETIT FER A CHEVAL- 30, rue Vieille du Temple
75004

Tel. 01 42 72 47 47

AU ROI DU CAFE- 59, rue Lecourbe 75015

Tel. 01 47 34 48 50

LE PETIT VENDOME- 8, rue des Capucines 75002

Tel. 01 42 61 05 88

LE VIEUX BISTRO- 14, rue du Cloître Notre Dame 75004

Tel. 01 43 54 18 95

L’AUBERGE BRESSANE- 16, Avenue de la Motte-Picquet
75007

Tel. 01 47 05 98 37

Geri kalan bistrolar nerede dersiniz “Authentic Paris Bistros”
F. Thomazeau -S.Ageorges

FRANSIZ ŞARAPLARI

Son yıllarda dünyanın birçok ülkesi şarapçılıkta çok büyük gelişme kaydetmiş bile olsa, Fransa hâlâ akla ilk gelen ülkelerden biridir. Fransa’da şarap içmek bir hayat tarzıdır. Fransızlar, her bölgenin şarabı için değişik bardaklar kullanır. Şarabın üretim aşamasından saklanması, taşınmasından etiketine kadar uyulacak kurallar yasalarla belirlenmiştir. Örneğin, şişe

etiketlerinde, şarabın rengi, nerede ve kim tarafından üretildiği, nasıl korunduğu mutlaka yazılıdır. Yazın sıcak ve kışın soğuk günlerinde şarap taşımacılığı yapılmaz. Şarabın ne kadar süre dinlendirilmesi gerektiği çok önemlidir. Şarabın dinlendirildiği ortamın ısı, ışık, koku şartları bile şarabın tadı için vazgeçilmez koşullardır. Millesime, üzümün toplanıp şarabın ürettiği yılı belirler. Üzümün, gereksinimi olan güneşi en iyi şekilde aldığı ve tadının zirveye çıktığı yıla verilen isimdir. Her asırda ancak birkaç yıl olabilen millesimler muhteşemdir. Şarap üretildikten sonra saklanıp başka bir yıl da şişelenebilir.

Beyaz şaraplarda, çok açık renk şarabın gençliğini, altına kaçan sarı renk şarabın olgunluğunu, bakır rengine kaçan sarı tonu şarabın yaşlanmanın başladığını ve amber rengi de şarabın yaşlandığını gösterir. Pembe şaraplarda, çok açık renk şarabın gençliğini, somon rengi şarabın olgunlaşmanın başladığını, soğan pembesine kaçan renk de şarapta yaşlanmanın başladığını gösterir.

Kırmızı şaraplarda, kırmızının açık tonları, 6-18 ay arasındaki genç şarapların rengidir. Genç kırmızı şarapların en tanınmış, her yıl ilk tüketim günü bir bayram havasında kutlanan Beaujolais'dir. 2-3 yaşlarındaki kırmızı şaraplar kiraz kırmızısı rengindedir. 3-7 yıl arasında kırmızı şarapların yıllandırılması başlar. Ancak her şarap yıllandırılmaz. Yıllandırılacak şaraplar, kırmızı renk içinde portakal rengi çizgiler taşıyan koyu kırmızı renkteki şaraplardır.

En önemli üretim şatolarının ulaşabildiği çok koyu kırmızı renk, ulaşılacak mükemmellik rengidir. Yıllandırılmış bazı şarap şişelerinin değerleri binlerce Euro'ya ulaşır. Örneğin 2006 yılında İngiltere'nin ünlü müzayede şirketi Christies'in düzenlediği açık arttırmada 1945 yılı Mouton-Rothschild şaraplarının 12 tanesi 290.000 USD'ye alıcı bulmuş. Bu durumda şarabın şişesi 24.000 dolara ve kaba bir hesapla da yudumu yaklaşık 670 dolara geliyor. Bu arada dünyanın en pahalı kırmızı şarap şişesi de, son olarak 160.000 USD'ye el değiştiren 1787 yılı tarihli bir Bordeaux Chateau Lafitte şişesidir. Ancak bu şarap artık içilmek için değil koleksiyon parçası olarak el değiştiriyor. Forbes dergisi tarafından yapılan açıklamada diğer en pahalı iki

şarap şişesi olarak da 1775 yılına tarihlenen bir Sherry ile 1787 yılı tarihli bir beyaz Chateau d'Yquem gösterilmiş. Chateau d'Yquem şişesinde o yıllarda Amerika'nın Fransa büyükelçisi olan ve sonrasında Amerika başkanı olacak olan, şaraba çok meraklı Thomas Jefferson'un adının baş harfleri Th. J. yazılmış.

Fransız şarapları, ana kalite değerleri olarak üçe ayrılır. Şişe etiketlerinde, şarap değerleri ile ilgili bütün bilgiler vardır. Şarabın menşei, alkol derecesi, kaç şişe üretildiği, şişeleyen üreticinin adı ve adresi, vergi pulu, imalat yılı mutlaka etiketinde yazılır.

Şaraplar, kalite değerlerine göre, masa şarapları (vin de table), kaliteli şaraplar (vin de pays) ve özel şaraplar (AOC-appellation d'origine controlee) olarak üçe ayrılır. Appellation (apelasyon) kalite kontrol sistemidir. Belirli bir üretim bölgesinde, belirli üzümlerle ve belirli koşullarla denetimli üretimin resmi tescilidir. Şarapların kaynağının, kontrol edildiğinin ve kalitesinin garantisidir. Yalnız Bordeaux bölgesinde, 22.000 şaraplık üzüm bağı, şarap üretimi yapan 7.000 civarı şato ve 4.000.000 hektolitre şarap üretimi olduğu biliniyor.

Şarapların etiketinde "Mis en bouteille au chateau" yazılıysa bu kalite işaretidir. Etiketle "Grand Cru" yazıyorsa % 95 çok kaliteli bir şaraptır. "Cru Bourgeois" yazan şişeler biraz daha az kaliteli olduğu için bu şarapların en az beş yıl dinlendirilmesi gereklidir. Etiketle "Appellation Bordeaux Controlee" yazıyorsa bu şarap çıktığı yıl içilmeye uygundur. Şarapların kalitesinin korunabilmesi için her aşamada çok ağır denetimler vardır. Örneğin son yıllarda INAO (Orijinal İsimler Enstitüsü) tarafından yapılan kontrollerde bağlarını gerektiği gibi sulamadıkları tespit edilen çok prestijli Bordeaux şaraplarından iki tanesi sofraya statüsüne indirilmiş. Sulama doğru ve yeterli olmadığı zaman üzümlerin ve suyunun da kalitesi aynı olamayacağından bu yaptırım uygulanmış. Kurallara uymamanın cezasına bakar mısınız?

Fransızlara göre şarabın kalitesini iki unsur belirler. Bu unsurlardan birincisi 19. yüzyıldan beri süren ve şarapları aralarında kategorik bir sıralamaya tutan listedir. Buna göre Fransız şarapları birden beşe kadar "Cru" sınıflarına ayrılır. "Premier Cru" sınıfına ayrılan bir şarabın fiyatı üretilmeden

önce bile çok yüksektir. İkinci unsur ise teruar denilen (terroir) iklim, coğrafya, toprağın kalitesi, bağın eğimi gibi değerlerdir. Fransızlara göre yüz yıllık çabalar ile elde edilen teruar, şarap kalitesinin vazgeçilemez bir değeridir. Bundan dolayı da Fransız şarapları kullanılan üzümün ismiyle değil, bölgenin ismiyle anılır. Örneğin Bordeaux şaraplarında Cabernet, Merlot cinsi üzümler kullanılmasına rağmen şaraplar bölgenin ismiyle anılmaya devam ediliyor. Bugün dünya şarap üretimine sekiz farklı üzüm türü hâkimdir. Kırmızı şaraplar için Cabernet Sauvignon, Merlot, Pinot Noir, Shiraz, Cabernet Franc, beyaz şaraplar için Chardonnay, Sauvignon Blanc, Riesling en önemli üzüm türleridir.

Fransız şaraplarının en kalitelipleri “Grand Cru” olarak adlandırılır. Bordeaux Ticaret Odası tarafından, Chateau Lafitte-Rothschild, Chateau Cheval Blanc, Chateau Haut-Brion, Chateau Latour, Chateau Mouton Rothschild, Chateau Margaux Petrus olarak yedi şato süper marka olarak tescil edilmiş. Ne var ki, Fransa’daki çok yüksek servet ve veraset vergilerinden dolayı son senelerde ünlü şatolar yabancı yatırımcıların eline geçiyor. Daha doğrusu bu şatolar ağır vergilerden bunaldığı için başka ülkelerde şirket kurmuş olan Fransızlar tarafından satın alınıyor.

Şarabı doğru tatmak için önce burnunuzu bardağa eğip kokusunu algılayın. Sonra şarabı bardağın içinde çevirip bir yudum alın. Bu küçük yudumu ağzınızda dolaştırırken tanımınızı ve diğer şaraplarla karşılaştırmanızı yapın. Kaliteli şarapların havayla temas ettirilmesi gerekir. Olgun ve ağır şarapların şişelerini en az otuz dakika, genç kırmızı ve kaliteli beyaz şarapların ise on dakika kadar havalandırılması gerekir. Her şarabın saklanabilme süreleri farklıdır. Az asitli şaraplar 1-3 yıl arasında, fazla asitli şaraplar ise 2 yıl civarında saklanabilir.

Özel mahzen koşullarında kimi kaliteli şarapların yıllandırılma süreleri onlarca yılı bulabilir. Bu mahzenlerde ortamın ısısı en önemli koşuldur. Şarabın donmasına engel olmak için 14-16 derecelik ısı gerekir. Ayrıca mahzenin güneş girmeyen bir şekilde düşünülmesi şarttır. Bekleme süresince şişeleri kıpırdatmamak ve mantarın kuruyarak hava geçirmesini

engellemek için yatık olarak saklamak çok önemli bir koşuldur. Ağzı açılan şarabı bitirmek gerekir. Şişede kalan şarap ne kadar fazla ise korunabilme süresi de o kadar uzundur. Şarabın saklanabilmesi için şişenin ağzının sıkıca kapatılarak şarabın havayla temasının kesilmesi gerekir. Şişe açıldıktan sonra kırmızı şarabı bir hafta, beyaz şarabı da iki hafta saklayabilirsiniz. Yine de şişeyi bitiremediyseniz yemek sosunda denemenizi tavsiye ediyorum.

Şaraplar konusunda 2005 yılında yayınlanmış bir kitaptan daha söz etmek istiyorum. Elin Mc Coy tarafından yazılmış Şarap İmparatoru adlı bu kitapta asıl mesleği avukatlık olan ama nişanlısının arkasından gittiği Fransa'da şarap tattıktan sonra yaşamını bu işe adan bir adamın hikâyesi ve yükselişi anlatılıyor. (Harper Collins 2005). 1978 yılından sonra da Robert Parker'a "Şarap Avukatı" ismi veriliyor. Robert Parker'a göre 100 puan üzerinden değerlendirilme yapılırken şişelenmiş şaraplar işe 50 puanla başlıyor Bundan sonra 5 puan renk ve görünüşe, 15 puan aromaya, 20 puan şarabın tadına ve 10 puan da şarabın yıllandırılabilme özelliğine veriliyor. Bu değerlendirme şeması da dünyada büyük yankı yapıyor. (www.erobertparker.com).

Fransızların yaygın şarap inancısının bu kitaptan sonra sarsıldığı söylenebilir. Zira Parker'a göre şarabın kalitesini, geçmişi ve teruarı değil, üretildiği yılın iklim şartları ve üretimi yapan insanlar belirler. Yeni Dünya şarapları bölgelerin isimleri ile değil, Cabernet, Sauvignon, Merlot, Chardonnay gibi üzüm cinslerine göre adlandırılıyor. Kısacası şarabın kalitesi bardakta duruşu ve tadı ile ölçülmelidir.

1976 yılında Paris'te yapılan bir şarap tadımının ilk olarak Fransız şaraplarına bakışı değiştiren olay olduğu söylenir. On tanesi Fransız, on tanesi Kaliforniya olan yirmi

Beyaz ekmek kokusu 70 farklı koku molekülünden, kahve kokusu en az 150 değişik kimyasal maddenin bileşiminden, kaliteli bir parfüm kokusu 500 farklı maddenin karışımından meydana gelirken, şarapta 1200 civarında koku bileşeni saptanmıştır.

şişelik bir listeden en tanınmış on şarap uzmanı tadım yapıyor. On kişilik jürinin yaptığı kör tadımda en iyi beyaz şarap olarak bir Kaliforniya Chardonnay ve en iyi kırmızı şarap olarak da bir Kaliforniya Cabernet seçiliyor. Günün sürprizi olarak da en iyi altı şarabın içinde de hiç Fransız şarabı bulunmuyor.

Koku, uçucu bileşenlerin burun yoluyla algılanmasıdır. Tat ise uçucu olmayan bileşenlerin dil ve damakla anlaşılmasıdır. Aroma her iki fonksiyonu birlikte kapsayan bir tanımdır.

2006 yılında, bir Amerikan şarap dergisi tarafından dünyadaki 15.500 şarap arasında yapılan sıralamada en iyi yüz şarap arasına yine de 27 Fransız, 14 tanesi Kaliforniya olmak üzere 25 Amerikan, 12 Avustralya, 11 İtalyan, 5 Arjantin, 4 İspanyol, 4 Şili ve 4 Portekiz şarabı giriyor. İlk 10 şarabı kapsayan listede de 3 Fransız şarabı bulunuyor.

Günümüzdeki şarap anlayışı Fransızların geleneksel şarapçılığı ile aynı anlayışta değildir. Artık dünyada, kolay içilen, yıllandırılma istemeyen, meyve aromalı ve yüksek alkollü şaraplar tercih ediliyor. Bu şarapların üretimi için bağlarda farklı teknikler uygulanıyor. Güneşin etkisinin çoğalması için asma yaprakları seyreltiliyor. Meyvelerin topraktan yeterince faydalanabilmesi için salkımlar azaltılıyor. Yüksek alkol oranı elde edebilmek için üzümlerin iyice olgunlaşması bekleniyor. Koyu renk elde edebilmek için soğuk maserasyon uzun tutuluyor. Şaraplar şişelenmeden önce filtre edilmiyor. Kısacası işler doğal seyrine bırakılıyor.

Fransız şarapçılığını bu kadar sarsan Robert Parker'a Fransızlar Legion d'Honneur vererek dünyayı şaşırtmaya devam ediyorlar. Dünyanın birçok köşesinde artık çok güzel şaraplar bulunabiliyor. Çok ağır vergilere rağmen Türk şarapları da dünya sıralamalarında hızla yükseliyor. Yine aramızdaki konuşmalarda Türk şaraplarının arasında içilmeye değer bir marka olmadığını öne süren sözde gurmelerimizden birinin sonrasında yazılarında defalarca Türk şaraplarına düzdüğü methiyeleri de hayretle okumuştum.

ŞARAPLIK ÜZÜM CİNSLERİNDEN BAZILARI

CABERNET SAUVIGNON- Tüm dünyada bilinen ve sevilen, küçük ama dayanıklı bir siyah üzüm türü. Merlot ve Cabernet Franc ile harmanlanabildiği gibi tek başına da çok kullanılır. Dünyadaki en asil üzümlerin başında gelir. Kırmızılارın kralı diye de tanımlanır.

CABERNET FRANC- Fransa'nın Bordeaux ve Loire bölgelerinde, İtalya'nın, Şili'nin ve Amerika'nın birçok yerinde geniş çaplı üretilen bir siyah üzüm türü.

GAMAY- Kumlu topraklarda yetişen ve birinci sınıf şarap yapılan bir siyah üzüm türü, hafif içimli meyvemsi şaraplar verir.

CHARDONNAY- Bourgogne ve Champagne bölgelerindekikireçli topraklarda yetişen ve beyaz şarap yapılan bir üzüm türü.

MUSCAT- Ülkemizde misket olarak bilinen, kendine has kokusu ve tadı olan beyaz şaraplık üzüm türü. Şeker miktarı fermantasyon sırasında tamamen kaybolmadığı için yarı tatlıdır.

MERLOT- Bordeaux ve Kaliforniya bölgelerinde çok kullanılan, kırmızı ve yumuşak içimli şaraplar yapılan bir üzüm türü.

ŞARAPÇILIK TERİMLERİ

BAĞ BOZUMU- Üzümlerin toplandıktan sonra fabrikalara yollanması.

ALKOL ORANI- Şarabın içindeki etil alkolün ölçüsü. Şarabın etiketinde % 12 alkol yazıyorsa içinde % 12 oranında saf etil alkol var demektir.

AROMA- Üzümün kabuğunda bulunan, genç şarapların koku maddesi. Fermantasyon sırasında mayalar ile derinleşen aromalar zamanla kaybolur.

BOUQUET veya BUKE- Şaraplar yıllandıkça ortaya çıkan parfüm ve çiçek kokusu. Birkaç yıl şişede kalan şaraplarda daha belirgindir.

CİBRE- Şaraplık üzümler sıkıldıktan sonra üzümden geriye kalan kabukları ve çekirdekleri.

FERMANTASYON- Halk arasında maya olarak bilinen mikroorganizmaların yaşamları için gereken şekeri bünyelerine alıp geriye etil alkol ve karbon dioksit gazı vermelerine mayalama veya fermentasyon denilir. Daha sonra maya üzüm suyundan ayrıştırılır.

MASERASYON- Kırmızı şarap yapımında üzümlerin kısmi olarak kabukları ile fermentasyona bırakılması. Kırmızı şarabın rengi üzümün kabuğundan gelir. Siyah üzümün suyu beyazdır. Bu rengin kırmızılaşması için üzümün kabuğuna maserasyon yapılır.

PRESLEME- Üzüm çekirdeğinin kırılmadan preslenmesi önemlidir. Çekirdek üzüm suyuna karışırsa üzüm suyunun tadı ekşir.

OKSİDASYON- Şarabın, üretim esnasında, tanklarda veya meşe fıçılarda gereğinden daha fazla havadaki oksijen ile temas etmesi ile çoğalan bakteriler şarabı bozar. Alkol asetik aside dönüşür.

DEGÜSTASYON- Şarap tadımı.

KUPAJ- Aynı cinsten şarapların birbirleri ile karıştırılmaları. Şarap ticaretinde karıştırılan şaraplar birbirlerinin kusurlarını azaltır ve gizler.

FIÇILAMA- Pahalı şarap, kaliteli bir fıçıda hava almadan uzun süre bekleyebilir.

RESERVE- Beş yıl ve daha üstü eskitilmiş şaraplar.

ŞARAP BÖLGELERİ

BEAUJOLAIS şarapları, Fransa'nın güneydoğusunda, Lyon şehrinin yakınlarında Burgundy bölgesinde yapılır. Burada, birçok üretim merkezi, Şarap Müzesi ve L'Ecole Beaujolaise des Vins isimli bir de şarapçılık okulu vardır. Bu okulda, şarap tadım teknikleri, şarabın içeriği ve üretimi, şarabın karakterini anlamak için neler yapılması gerektiği öğretilir. Dersleri, üreticiler ve bu konunun uzmanları verir. Bu bölgenin en önemli üretim yolu

Lyon ve Maçon şehirleri arasındadır. Buralardaki kurak iklim bölgeyi üzüm yetiştiricileri için çok elverişli kılmıştır. Sezonluk Beaujolais şaraplarının ünü bütün dünyaya yayılmıştır. “Cru” kalitesinde olması önemlidir. Soğutarak içmek gerekir. Beaujolais şaraplarının en ünlüleri olarak Moulin a Vent, Chiroubles, Fleurie, Chenas ve Brouilly sayılır. Bölgenin önemli şarapları arasında da Maçon superieur, Pouilly-Fuisse, Saint Veran vardır.

GAILLAC Bölgesi, Pirene Dağları yakınında, Toulouse’a yaklaşık 50 kilometre mesafede bulunur. Burada yaklaşık 6.000 dönümde bağcılık yapılır. Bu bağlarda yüzden fazla bağımsız üretici tarafından 165.000 hektolitreye şarap imal edilir. Bölgenin şarap kalitesindeki bir başka önemli etken de toprak tipleridir. Gaillac’da şarapçılığın bin yıldan fazla geçmişi olduğu biliniyor. Chateau Candastre, Au Chai Rolland, Caveau St. Michel şarap satın alınabilecek bazı adreslerdir.

COTES DU RHONE Bölgesi, yüzölçümü olarak Fransa’nın en büyük şarapçılık bölgesidir. Kırmızı şarap olarak Fransa’nın en büyük üretimi, kırmızı, pembe, beyaz şarap toplamı olarak düşünüldüğünde de Fransa’nın ikinci büyük bölgesi burasıdır. Bu bölgedeki on binden fazla üretici yılda 2.000.000 hektolitreye şarap elde eder. Bu bölge üreticileri 13 ayrı üzüm çeşidini imalatla kullanırlar. Şarabın kalitesi içindeki üzüm oranlarına göre büyük farklılık gösterebilir. Siyah üzümden yapılan şaraplar daha iyi kalitedir. Bu bölge şaraplarının 5-10 yıl arası dinlendirilmesi daha iyi olur. Rhone Vadisi’nin kuzeyinde kalan Hermitage, dolgun ve iyi bir markadır. ‘Azur Yolu’ olarak da bilinen bu şarap yolu Rhone Nehri boyunca Vienne’den Avignon’a kadar uzanır. Saint Peray, Chateau Grillet, Condrieu, Chartreuse de Bonpas ve Chateaneuf du Pape, Cotes du Rhone bölgesinin önemli şarap markalarıdır.

ALSACE Bölgesi, Fransa’nın en eski şarap yollarından başka bir tanesidir. Genelde aromalı, meyve tatlı beyaz şaraplarıyla tanınan bölgenin kırmızı şarapları da çok güzeldir. Bergheim’den başlayan şarap bağları yolculuğu, 12. ve 13. yüzyıl şatolarıyla süslenip Ribeauville şehrine kadar gider. Gersberg, Kirchberg ve Osterberg bu rotadaki en önemli üzüm bağlarıdır. Riquewihr şehri civarındaki bağlarda dolaşılabilir. Bağ bozumundan bir ay önce ve

bir ay sonra bu gezintilere izin verilmiyor. Alsace bölgesinin şarap yolculuğunun diğer kenarı da Colmar şehridir. Sylvaner, Riesling, Muscat, Pinot Noir akla ilk gelen şaraplardır.

TOURAINÉ Bölgesi şarapçılık için olduğu kadar Fransız şatolarını tanımak için de çok özel gezilerin yapıldığı bir bölgedir. Mesland ve Chinon kasabaları en önemli üretim merkezleridir. Bölgenin şarapları bulundukları yerin toprak kalitesine göre sınıflandırılır. Dağların yamaçlarındaki bağlarda yetiştirilen üzümler ile kumlu topraklarda yetiştirilen üzümlerden elde edilen şarapların tatları çok farklıdır. Şaraplar, kireç kayalarına oyulmuş mahzenlerde, 11 derecelik sıcaklıkta dinlendirilir. Şatolar bölgesinde, Pinot Blanc, Chardonnay ve Sauvignon en tanınmış şaraplardır.

BOURGOGNE Bölgesi, Dijon şehri civarındadır. Bourgogne'un en büyük şarap markaları "Cote d'Or" adlı bölgede bulunur. Marsannay kasabasının beyaz şarapları da çok ünlüdür. Şarap üretiminde Clos de Vougeot şatosu, Pommard, Volnay ve Meursault bağları çok önemlidir. Chambolle-Musigny ve Volnay şarapları da akla ilk gelen markalardır.

BORDEAUX ve MEDOC Bölgesi, Fransa'nın en prestijli şaraplarının yoğunlaştığı bölgedir. Bu bölgenin can damarı şatolar yolu olarak da bilinen Medoc bölgesidir. Ticaret odalarının yaptırdığı anketlerde en önemli şaraplar arasında Chateau Lafitte Rothschild, Chateau Latour, Chateau Margaux, Chateau Mouton Rothschild, Haute Medoc, Pauillac, Moulis şarapları hep bulunur. Medoc, Pomerol ve St. Emillion en önemli yerlerdir. Bordeaux şarapları, Merlot ve Cabernet Sauvignon gibi karışık üzümlerden yapılır.

Bordeaux Libournais Bölgesi'nden Pomerol'un Chateau Petrus markası dünyanın en prestijli ve en pahalı şaraplarından biridir. Chateau Petrus şarabı, % 95 Merlot ve % 5 Cabernet Franc üzümleri karıştırılarak yapılır. Buradaki 11,4 hektarlık bağlardan yılda ancak 4.500 kasa ve 54.000 şişe gibi küçük bir üretim yapılır. Yetmiş yaşındaki bu küçük bağları, kışın havanın don tehlikesi taşıdığı günlerde, helikopter getirip saatlerce bağın üzerinde tutarak soğuk havayı dağıtır ve üzümleri dona karşı korurlar. Bunun için

de şarabın her damlası bir servettir. SAVOIE Bölgesi, Lyon ve Chamberry şehirleri arasındadır. Burada genellikle beyaz şarap üretilir. Yvoire ve Allinges şatoları önemli üretim merkezleridir. Vin de Savoie, Roussette de Savoie ve Crepy önemli şarap markalarıdır.

PROVENCE Bölgesi pembe şarapları ile tanınır. Aix en Provence şehri civarında, üç bin beş yüz hektar alanda elli civarında belediyeyi kapsar. Cotes de Provence, Bandol, Cassis ve Palette önemli şaraplarıdır.

JURA Bölgesi, dağ şarapçılığı ile ünlüdür. Bin sekiz yüz elli hektar alanda şarapçılık yapılır. Bölgenin sepaj yani karışım şarapları çok değerlidir. Arbois ve Cotes du Jura markaları ünlüdür.

LANGUEDOC Bölgesi'nde şarap üretimi fazla olduğu halde kaliteli şarap azdır. Fransa'nın güneyinde kalan Korsika Adası'nı da CORSE şarapları için unutmamak gerekir. Adada antik çağlardan beri şarapçılık yapıldığı bilinir. Cap Corse ve Vecchio arasındaki bağlar çok değerlidir. Vin de Corse, Patrimoine, Ajaccio önemli şarap markalarıdır.

İyi sirkeler kaliteli beyaz ve kırmızı şaraplardan yapılır. (Vinaigre vieux a l'ancienne ve Vinaigre d'Orleans) Sirke yapılacak olan şaraplar bir önceki partiden kalan sirkeyle mayalandırılarak hazırlanır, meşe fıçılarda dinlendirilir ve sonra filtre edilip satılır.

ŞARAP NASIL SERVİS YAPILMALIDIR?

Şarap siparişi, peynir tabağı seçimi haricinde, yemek siparişinden sonra yapılır. Kısacası yemeğe göre şarap ama şaraba göre peynir seçilir.

Köpüklü, tatlı şarap ve genç beyaz şaraplar 6-8, pembe şaraplar 8-10, olgun ve yıllanmış beyaz şaraplar 8-12, genç kırmızı şaraplar 14-15, eski ve yıllanmış kırmızı şaraplar 16-18 derece sıcaklıkta içilmelidir. Kısacası oda sıcaklığı kavramı doğru anlaşılması gereken bir tanımdır. 20 derece üzerindeki oda sıcaklığında şarabın aroması bozulabilir.

Şarap şişesi, misafire bakacak şekilde masaya konulmalıdır. Şişeyi açmak için tirbüşon mantarın ortasına batırılmalı, iki

boğum çevrildikten sonra çenesi şişeye oturtulmalıdır. Diğer elle desteklenerek dışarıya çekilen mantar sonrasında iki boğum daha çevrilerek dışarıya nazikçe çıkarılmalıdır. Misafirin tatması için kadehine az miktarda şarap konulur. Şişe, hafifçe hareket ettirilerek şarabın masaya damlaması engellenir. Servis esnasında şişe kadehe yakın olmalı ama kadehe değmemelidir. Şarap, bozuk olup olmadığının anlaşılması için tattırılır. Yani şarap bozuk mantar veya başka bir nedenden dolayı tat değişikliğine uğramış ise şişe değiştirilir. Şarabın tadını beğenmezseniz şişe değiştirilmez. Tadımdan sonra misafir bayanlardan başlayarak önce bayanlara sonra ev sahibine servis yapılır. Masada bir şeref misafiri varsa önce ona servis yapılır. Şarap bardaklarının ayaklı olmasının nedeni, şarap olan kısma elin temas etmemesi içindir. Bu sayede şarabın ısınma süresi uzar. Bardağın ağız kısmının dar olmasının nedeni de şarabın aromasının bardağın içinde daha uzun kalmasını sağlamaktır.

Kırmızı şarapların ve yıllanmış beyaz şarapların içmeden önce havalandırılmaları şarabın canlanmasını sağlar. Havalandırmayı hızlandırmak için dar boğazlı ve geniş tabanlı tabanlı karaf denilen sürahiler kullanılabilir. Kırmızı şarapların içilmeden yarım saat önce havalandırılmaya başlanması tavsiye edilir. Kırmızı şarap kadehleri 2/3, beyaz şarap kadehleri 1/3 oranında doldurulur. Yüksek hacimli kadehlerde bu oran düşürülmelidir.

Sirke, limon gibi keskin ekşilikteki yiyecekler ve yağlı yiyecekler kırmızı şarabın tadının düşmanıdır. Kırmızı şaraplarda aynı şişeden olmak şartıyla kadehler bitmeden tamamlanabilirken, beyaz ve pembe şaraplarda bardağın bitmesi beklenir. Bunun nedeni kadehte ısınan şarabın soğuk içilmesinin sağlanmasıdır. Şişe değiştirilince bardakların değiştirilmesi adettendir.

PARIS'TEN BİRKAÇ ŞARAP DÜKKÂNI

LINCONNU DE LA BASTILLE- 12, place de la Bastille
75011-Metro: Bastille

LEGRAND FILLES ET FILS- 1, rue de la Banque
75002-Metro: Bourse

LES CAVES AUGÉ- 116, Boulevard Hausmann 75008-Metro:
Saint Augustin

LES DOMAINES QUI MONTENT- 136, Boulevard Voltaire
75011-Metro: Voltaire

LES ULTRA-VINS- 16, rue Lacuée 75012-Metro: Bastille

RYST DUPEYRON- 79, rue de Bac 75007-Metro: Rue de Bac

FRANSIZ ŞAMPANYALARI

En ilginç olan detay şampanyanın aslında bir İngiliz icadı olmasıdır. İngilizler, 16. yüzyılda Champagne Bölgesi'nden getirdikleri asitsiz şarapların mayalanmaya başlaması için şeker ve melas eklerler. Bu köpüklü şarapları koruyabilmek için de sağlam cam şişeler ve mantarlar geliştirirler. Kısacası bilinen en eski şampanya üretim metodu olan "Champenoise" 1662 yılında İngiltere'de kayda girmiştir. Fransızlar ise sisteme ustalık ekleyeceklerdir. İngiltere ise bugün Fransa'nın en önemli şampanya müşterisidir. Reims, Cote des Blancs, Marne ve Cote des Bars tarafları Fransa'nın en önemli şampanya üretim bölgeleridir. Reims'in Champagne bölgesi bu harika içkinin isim babasıdır. Reims, Epernay gibi şehirlerde bir şampanya üretim mahzenini gezmek çok keyiflidir. Yüz binlerce şampanya fıçısını üst üste hayal ederek işe başlayabilirsiniz. Epernay ve Reims şehirlerinin altlarında şampanyaların saklandığı kilometrelerce uzunlukta tüneller vardır. Moët et Chandon'un tünellerinin 28 kilometre olduğu ve burada saklanan şampanyalarının da 5.000.000.000 Euro değerinde olduğu söyleniyor. Şampanyanın kırmızı, sarı ve pembe olarak üç rengi vardır. En ünlü şampanyalar olarak Krug, Louis Roederer, Bollinger, Taittinger, Dom Ruinart, Cordon Rouge, Veuve Clicquot, Madame Pommery, Charles Heidsieck, Pol Roger, Dom Perignon ve Moët Chandon sayılabilir. Yılbaşı, yaş günü, Noel ve mutlu günlerde dünyanın hemen her yerinde şampanya ilk akla gelen içkidir. Ancak kutlama yapmak için şampanyayı düşünürseniz, şişenizi serin bir yerde saklayın ve bir yıldan fazla da bekletmeyin.

Şampanyanın neden çok pahalı olduğu konusuna gelince bunun birkaç nedeni vardır. Öncelikle şampanyalık üzümün kilosu yaklaşık 5 Euro'dur. Bu üzümler şarap yapımında olduğu gibi tamamıyla sıkılmaz. Üzümün sırası biraz alındıktan sonra posası başka bölgelere şarap yapılmak için yollanır. Bu biraz sıkımda elde edilen sıra ise tanklarda şarap haline gelirken içine biraz maya ilave edilir. Daha sonra da sıra ağız metal tıpalarla kapatılmış şişelerde bu maya ile birlikte saklanır. Piyasaya verilme tarihi yaklaştığında bu şişeler baş aşağı çevrilerek tahta ayaklara yerleştirilir ve her gün on binlerce şişe elle 45 derece döndürülerek mayanın şişenin boyun kısmında toplanması sağlanır. Sonra da şişe bu durumda sıvılaştırılmış azota birkaç dakika batırılarak eksi otuz derecede maya dondurulur. Bundan sonra da özel makinelerde tıpa açılıp maya dışarı çıkarılır ve şişeyi dolduracak şampanya eklenir. Satışa sunulmadan önce de mantar tıpası, tel koruyucusu ve etiket takılır.

Şampanyanın üretildiği bölgenin elverişsiz iklim şartlarından nasıl ortaya çıktığının hikâyesi de çok ilginçtir. Bugün şampanya bölgesi olarak ilk akla gelen şehirlerden biri olan Epernay'de 18. yüzyıl başlarında Dom Perignon (1638-1715) isimli keşiş, şarap şişelerinin neden ilkbaharda mantarlarını attığını araştırıyor ve zamanını köpükleri ortadan kaldırmak için geçiriyordu. Keşişin araştırması şampanyanın sırrını ortaya çıkaracaktır.

Bu bölgedeki soğuk hava şartlarından dolayı üzümlerin yarım kalan mayalanması baharda ılınan iklim ile yeniden başlamaktaydı. Bu aylarda ısınan hava ile mayalanma hareketlenince ortaya çıkan karbondioksit de tıpaları attırmakta ve şişeleri patlatmaktaydı. O dönemdeki manastırların geçim kaynaklarının başında şarapçılık olduğu için bu soruna mutlaka çözüm üretmek zorunda olan keşiş, üzümleri az sıkarak bu işi başaracaktır. Dom Perignon'un, "Koşun, koşun, yıldızları içiyorum" diye bağırdığı söylenir. Sonra da civardaki köylerde yetiştirilen üzümlerin şıralarını harmanlayarak çok kaliteli bir lezzet elde eder. Bugün Dom Perignon'un Epernay'de heykeli dikilmiş ve dünyanın en ünlü şampanyalarından birine de adı verilmiştir. 1794 yılında, Dom Perignon'un yapıldığı bağlar, Moet et Chandon tarafından satın

alınır. 20. yüzyılın başından sonra da keşişin adını verildiği şampanya üretilmeye başlanır. Dom Perignon şampanyası, sadece bir bağıın üzümlerinden ve üretimin en güzel olduğu yıllarda üretiliyor. 5-8 yıl arası dinlendirilmeden de piyasaya verilmiyor.

Fransa'nın ilk akla gelen şampanyalarından olan Moet et Chandon'un çok da ilginç bir hikâyesi vardır. 1743 yılında markanın kurucusu Claude Moet o dönemin kralı 15. Louis'ye şampanyasından birkaç şişe gönderir. Teşekkür mektubu kral tarafından yazılmış olsa da şampanyayı aslında kralın metresi Madame de Pompadour çok sevmiştir. Madame de Pompadour bundan sonra davetlerde şampanya içerek içkinin Paris sosyetesini tarafından sevilmesine de katkıda bulunur. 1789'daki Fransız Devriminden sonra başa geçen Napoleon Bonaparte'ın da seferlerinden önce Epernay'e uğrayarak dostu Moet'in davetlisi olduğu ve Brut Imperial şampanyalarından içtiği bilinir. Daha sonraki kuşaklarda Moet'in oğulları şampanya işine pek ilgi duymaz. Konuyla ilgilenen damat Pierre Gabriel Chandon'un ismi de sonrasında markaya eklenecektir.

1814 yılında Epernay'i işgal eden Prusyalılar şampanya şişelerini yağmalar. Moet'in acı bir gülümseme ile söylediği "Beni bugün mahveden bu insanlar, evlerine dönünce reklamımı yapacaklar" öngörüsü doğru çıkar. Şampanya artık bütün Avrupa'da aratılan bir içki olmuştur.

Anthony Quinn'in unutulmaz filmlerinden birinde küçük bir İtalyan kasabasında köylülerin mahzenlere duvar örerek şaraplarını nasıl Almanlardan sakladıkları anlatılır. Epernay'de de Fransızlar, 1940 yılında, şampanyalarını Almanlardan kurtarabilmek için mahzenlerini eski görüntülü duvarlar ile kamufle ederler. Üretiminin % 80'ini ihraç eden Moet et Chandon, yaklaşık 800 hektarlık dikim alanı ile bölgesinin en büyük bağlarına sahiptir. Dünyada her saniyede bir Moet et Chandon tıpası patlatıldığı söyleniyor. Moet et Chandon şampanyalarından 1900, 1914, 1921, 1934, 1952, 1962, 1976, 1983, 1985, 1995 harmanları yirminci yüzyılın ruhu, "L'Esprit du Siecle" olarak adlandırılır. 2000 yılı kutlaması için çıkarılan 1,5 litrelik özel şişeler (magnum) 6.000 Euro'ya satılmış.

Krug şampanyaları, 1843'de Almanya'dan gelen Johann Joseph Krug tarafından kurulmuş. Bugün hâlâ eski geleneklere sadık kalarak, şarabın ilk fermantasyonunu 205 litrelik elde yapılmış meşe fıçılarda üretiyor. Grande Cuvee' si 50 civarında şarabın harmanlanması ile elde ediliyor.

1760 yılından beri üretilen Louis Roederer şampanyası, Chardonnay ve Pinot Noir üzümlerinin eşit harmanıyla hazırlanıyor. Tamamen Chardonnay üzümlerinden yapılan şampanyası da "Blanc des Blancs" olarak adlandırılıyor.

Bollinger markası, Almanya'dan gelen Joseph Bollinger tarafından kurulmuş. Şampanya üretiminin üçte ikisi kendi bağlarından gelen üzümlerden yapılıyor.

1734 yılında kurulan şirketin ismi 1931 yılında Pierre Taittinger tarafından değiştirilmiş. Her yıl çağdaş resamlara yaptırılan etiketleriyle yeni bir koleksiyon başlatmış. 1988, 1989, 1990 yıllarının en iyi şampanyalarını verdiği söyleniyor.

Birbirinden muhteşem markaların hemen tamamının müşterek özelliği ise artık üretim ve dağıtımlarının çok uluslu büyük şirketler tarafından yapılıyor olmasıdır. 1891 yılında imzalanan Madrid Antlaşması sadece Champagne Bölgesi'nin şampanya ismini kullanabileceğini karara bağlamıştır. 1919 yılındaki Versailles Antlaşması da bu kararı teyit etmiştir. Ancak Almanya ile bir başka barış antlaşması imzalayan Amerika, yasal bir boşluktan yararlanarak şampanya ismini kullanmayı sürdürüyor.

ŞAMPANYA TERİMLERİ

Extra Brut, Brut Nature, Brut Sauvage: Tamamen sek şampanya.

Brut: Sek şampanya.

Extra Sec: Yarı sek şampanya.

Sec, Demi Sec: Hafif tatlı şampanya.

Doux: Tatlı.

Vintage: Üzüm kalitesinin istisnai olduğu yıllarda üretilen şampanya, değerli şampanyalar grubundandır.

Novintage: Üretimi olmayan ve ortalama üç yılın ürünü harmanlanarak üretilen, günlük tüketime uygun şampanya.

Blanc des blancs: Tamamen beyaz üzümünden, en kaliteli şampanya grubu.

Rose: Pembe şampanya, değerli şampanyalar grubundan.

Bulk, Tank, Cuve: Büyük ölçekte üretilen, ikinci fermantasyonu şişe yerine basınçlı tanklarda yapılan köpüklü şarap.

Methode Champenoise: Fransa'da uygulanan orijinal sistem, köpüklü şarabın ikinci fermantasyonu şişede gerçekleşir.

ŞAMPANYA İLE İLGİLİ KÜÇÜK NOTLAR

Şampanya şişesini patlatmayın. Şişeyi hafifçe dik durumdan kurtarıp, mantarı yavaşça çevirerek açmak gerekir. Doğru açılan şampanya şişesinden hafif bir ses çıkar. Marifet şişeyi gürültüsüz ve köpürtmeden açabilmektir.

Köpüklü şarabın şampanya ismiyle şişelenebilmesi için Fransa'nın Champagne Bölgesi'nde üretilmesi gerekir. (Cognac, Vodka, Rakı için olduğu gibi). Bundan dolayı şampanyanın ismi İtalya'da Prosecco, İspanya'da Cava olur.

Köpüklü şarap, karbondioksit ile şişeye hapsedilmiş şaraptır. Fermantasyonun bir yan ürünü olan kabarcıklar şişeye hapsedilince ortaya köpüklü şarap çıkar.

Şampanya üretiminde kırmızı üzümlerden Pinot Noir ve Pinot Meunier, beyaz üzümlerden Chardonnay kullanılır.

Tatlıyla brut şampanya değil, sec, demi sec veya doux şampanya içilir.

FRANSIZ KONYAKLARI

1909 yılında çıkarılmış bir yasa ile tüm üretim aşamaları ve koşulları belirlenmiş olan konyak konusu da çok önemlidir. Bu içkiye ismini ilk olarak üretildiği Cognac bölgesi vermiş. Bağların ve üzümlerin yetiştirilme koşulları, üretimde kullanılacak üzüm

çeşitleri, hangi fiçilerin kullanılacağı, dinlendirilme süreleri, kullanılan bakır imbiklerin kurallara uygunluğu, üretimden sonra en az 30 ay olan bekletilme süreleri gibi şartlar, yasalar ile güvence altına alınmıştır.

Etiketlerinde “Grande Champagne” yazılı şişeler en kaliteli konyaklardır. “Fine Champagne” yazan şişeler ikinci kalitedir ve bu şişelerin harmanlarında % 51 oranında “Grande Champagne” kullanılmıştır.

Etiketlerdeki harfler de konyakların dinlendirilme sürelerini gösterir. VS (Very Special) harfleri en az 30 ay, VSOP (Very Special Old Pale) en az 50 ay, XO ve NAPOLEON (Extra Old) en az 72 ay olan dinlendirilme sürelerini işaret eder.

Konyak içilirken, lale biçimli, aşağıdan yukarıya doğru daralan bardaklar tercih edilir. Bu bardaklar içkinin tadını ve kokusunu daha iyi korur. Yanlış bildiğimiz bir konu da konyanın kahve ile birlikte içilmesidir. Bilinenin tam tersine konyak kahve ile birlikte içilirse, damak kavrulacağı için alkolün tadı daha sert gelir ve lezzeti azalır.

FRANSIZ LİKÖRLERİ

BENEDICTINE: 1510 yılında manastırda keşişler tarafından bulunmuş olan dünyanın en eski likörüdür. Fransız Devrimi sırasında üretimin yapıldığı manastır baskına uğrayınca likörün formülü de kaybolmuş. 1863 yılında, yirmi yedi bitkiden oluşan formül bir tüccar tarafından yeniden bulunmuş ve hâlâ bu formüle göre imal ediliyor. Benedictine’in tadı bir zamanlar ülkemizde de bulunabilen beğendik likörüne benzer. Etiketindeki “D.O.M” harfleri “Yücelerin Yücesi Tanrı” anlamına gelir.

COINTREAU: Değişik içki kokteyllerinde ve meyve salatası şerbetlerinde kullanılan portakal likörüdür. Renksiz bir curaçao türüdür. Curaçao, Antil adalarında yeşil portakal kabuklarından yapılan bir likördür. En sek olanlarına triple sec denilir.

GRAND MARNIER: Bu içki konyak bazlı portakal likörüdür. Yemeklerde, tatlılarda, kokteyllerde kullanılır.

EAU DE VIE: Elma, armut, kiraz gibi birçok meyveden damıtılan, genelde renksiz ve yemekten sonra içilen çok sert alkollerdir. Hazmı kolaylaştırdığını söylerler.

CHARTREUSE: Üretimi ilk olarak Fransız Alplerinde, Chartreuse Carthusian Manastırı'nda yapılmış. % 55 alkol içeren, karışık bitkisel esaslı likör.

FRANSIZ ÇİKOLATALARI

İsviçre'nin sütlü çikolatası, Belçika'nın ve İtalya'nın pralinli çikolataları çok ünlüdür. Fransız çikolatası denilince de akla hemen siyah çikolata gelir. Siyah çikolatada dünya tüketiminin yaklaşık % 40'ı Fransa'da gerçekleşir. İçerdiği yüksek kalori ve şekerden dolayı son senelerde gözden düşürülmeye çalışılan çikolatayı aslında sevmeyen pek azdır. Binlerce yıl önce hastaları tedavi etmek için ilaç olarak bile kullanılan çikolatanın kalp sağlığı için çok önemli olduğu da son araştırmalar ile ortaya çıkarılmıştır. Fransız çikolata üreticileri, kaynatılmış kremaya siyah çikolata ekleyerek acı bir malzeme elde ediyorlar. "Ganache" denilen bu malzeme ile de çikolata tabletlerinin içini doldurarak kakao içeriğini daha da iyi ortaya çıkarıyorlar. Hatta bazı uzmanlar artık bu ganachein içine yabani kayısı, limon kabuğu, şeker ekleyerek iyice unutulmaz oluyorlar.

LA MAISON DU CHOCOLAT- 89, Avenue Raymond Poincare 75016-Metro: Victor Hugo

ALLIANCE CHOCOLAT- 1, Place Victor Hugo 75016-Metro: Victor Hugo

L'ARTISAN CHOCOLATIER- 102, rue de Belleville 75020-Metro: Pyrenees

CACAO ET CHOCOLAT- 29, rue de Buci 75006-Metro: Mabillon

DEBAUVE & GALLAIS- 30, rue Sts Peres 75007-Metro: Saint Germain des Pres

A LA PETITE FABRIQUE- 12, rue St.Sabin 75011-Metro: Bastille

PARİS GECE HAYATI

Renkli geceler denilince dünyada akla ilk gelen şehirlerden biri mutlaka Paris olur. Paris'in çok ıııklı geceleri nerede başlar? Nerede biter? Neresi en güzel ve canlı köşedir? Bu sorulara Paris'i tanıyan herkesin yanıtı farklı olur. Gecelerini günün ışıkları ile sonlandırmak isteyenler bu şehirde aradığı her şeyi bulacaktır. Tiyatro, sinema, bar, kafe, konser, gösteri, şov, aykırı şov, sıra dışı eğlence ve artık aklınıza ne geliyorsa...

FOLIES BERGERES

21, rue Richet 75009-Tel. 01 44 79 98 98 - Metro: Grand Boulevard veya Cadet

Fransız dansları, şov ve müthiş bir seyir keyfi için tavsiye edilen tipik eğlence mekânlarının başında gelir.

MOULIN ROUGE

82, Boulevard Clichy 75018-Tel. 01 53 09 82 82-Metro: Blanche

2002 yılında Nicole Kidman'ın Oscar ödülüne aday gösterildiği filmin konusu Moulin Rouge'un kuruluş hikâyesiydi. Burada, 1893 yılında yapılmış olan ilk gösteri ile striptiz başlamıştır. 27 Şubat 1893 günü, Mona adında bir model, Parisli Resim Okulu öğrencilerine, ilk defa çıırılçıplak poz vermiş. Model, daha sonra savcı tarafından çıırılçıplak soyunduğu için, yüz frank para cezası ödemeye mahkûm edilmiş. 13 Mart

1894 günü de bunu ticari olarak değerlendirmek isteyen gece kulübünün yöneticileri ilk gösteriyi düzenlemiş. Moulin Rouge'da yemekli veya yemeksiz şov izlenebiliyor. Gece kulübü bugünlerde de yine 19. yüzyıl sonlarındaki La Belle Epoque günleri gibi dolup taşıyor ama gösteri artık sıradan.

LIDO

116 bis, Avenue Champs Elysees 75008-Tel. 01 40 76 56 10-Metro: Georges V

Paris'in en ünlü gece kulüplerinden biri, yemekli veya yemeksiz şov izlemek için.

PARADIS LATIN

28, rue Cardinal Lemoine 75005-Tel. 01 43 25 28 28-Metro: Cardinal Lemoine

Çok bilinen adreslerden başka bir tanesi, yemekli veya yemeksiz şov izlemek için.

MICHOU

80, rue des Martyrs 75018-Tel. 01 46 06 16 04-Metro: Pigalle

Sıra dışı bir şov izlemek isterseniz mutlaka gidin. Yemekler vasat, oturacak yerler çok sıkışık ve rahatsız, içkiler çok pahalı ama gösteri inanılmaz. Seyrettiğiniz sanatçıların hepsinin erkek olduğuna inanmayacaksınız.

DON CAMILO

10, rue des Saint-Peres 75007-Tel. 01 42 60 82 84-Metro: Sevres Babylone

Yemekli şov, şarkıcılar, sihirbazlar, müzisyenler ile farklı bir gece geçirmek isteyenler için.

BUDDHA BAR

8 bis, rue Boissy-d'Angles 75008-Metro: Concorde

PALAIS DES CONGRES

Porte Maillot 75016-Tel. 01 40 68 00 05-Metro: Porte Maillot

Paris'te kaldığınız günlerde burada bir konser olup olmadığını araştırın. Yer bulursanız mutlaka gidin. Charles Aznavour'un jübilesini yaptığı konserlerden birini bu salonda izleyebilmiş olmak benim için muhteşemdi.

OLYMPIA

28, Boulevard des Capucines 75009-Tel. 01 47 42 25
49-Metro: Madeleine veya Opera

Güncel bir ünlünün konserine rastlayabilirsiniz.

ALIŞVERİŞ

Dünyanın bütün büyük markalarını Paris'te bulacaksınız. Şehir, her köşesiyle insanların para harcaması için kurgulanmıştır. Champs Elysees, Avenue Montaigne, Rue Faubourg Saint Honore, Opera, Place Vendome, Boulevard de la Madeleine, Boulevard Saint Germain, Boulevard Saint Michel, Boulevard Hausman ve daha yüzlerce cadde, binlerce sokak sayısız mağaza ve dükkân ile alışveriş yapacak insanları bekliyor.

GALERIES LAFAYETTE 40, Boulevard Hausmann
75009-Metro: Chaussee d'Antin

PRINTEMPS 64, Boulevard Hausmann 75009-Metro:
Havre Caumartin

LA SAMARITAINE 19, rue de la Monnaie 75001-Metro:
Pont Neuf

TATI 4, Boulevard Rochechouart 75018-Metro: Barbes
Rochechouart

CELIO 45, rue de Rivoli 75001-Metro: Palais Royal

BOUCHARA 1, rue La Fayette 75009-Metro: La Fayette

MADÉLIOS 23, Boulevard de la Madeleine 75009-Metro:
Madeleine

BALENCIAGA 10, Avenue Georges V 75008-Metro:
Georges V

COMME DES GARÇONS 54, rue Faubourg-St-Honore
75008-Metro: Concorde

GALERIE GAULTIER 30, rue Faubourg-St-Antoine
75012-Metro: Bastille

KABUKI FEMME 25, Etienne Marcel 75001-Metro:
Etienne Marcel

PARFÜMERİ VE KOZMETİK

EDITIONS DE PARFUM FREDERIC MALLE 37, rue de Grenelle 75007-Metro: Ruedu Bac GUERLAIN 68, Avenue des Champs Elysees 75008-Metro: Franklin D.Roosevelt

L'ARTISAN PARFUMEUR 24, Boulevard Raspail 75007-Metro: Rue du Bac

L'OCCITANE 55, rue St. Louis en L'ile 75004-Metro: Pont Marie

LORA LUNE 22, rue du Bourg Tibourg 75004-Metro: Hotel de Ville

PARFUMS CARON 34, Avenue Montaigne 75008- Metro: Franklin D.Roosevelt

SEPHORA 70, Avenue des Champs Elysees 75008-Metro: Franklin D.Roosevelt

CATHERINE 7, rue Castiglione 75001-Metro: Tuileries

CD-VCD-DVD-KASET-KİTAP

FNAC 74, Avenue Champs Elysees 75008

Metro: Georges V (Ayrıca Paris'te birçok şubesi var)

VIRGIN MEGASTORE 52-60, Avenue Champs Elysees 75008

Metro: Georges V

LUCKY RECORDS 66, rue de la Verrerie 75004

Metro: Georges V

CROCODISC 42, rue des Ecoles 75005

Metro: Maubert-Mutualite veya Cardinal Lemoine

BRENTANO 37, Avenue de l'Opera 75002

Metro: Opera

GALIGNANI 224, rue de Rivoli 75001

Metro: Tuileries

LA MAISON RSUTIQUE 26, rue Jacob 75006

Metro: Saint Germain des Pres

LIBRAIRIE GOURMANDE 4, rue Dante 75005

Metro: Saint Michel
LIBRAIRIE SCARAMOUCHE 161, rue Saint Martin
75003

Metro: Rambuteau
VILLAGE VOICE 6, rue Princesse 75006
Metro: Mabillon

BİRKAÇ SIRADIŞI ADRES

LA BOITE A MUSIQUE 96, rue du Bac 75006
Metro: Rue du Bac
19. yüzyıldan müzik kutuları.
MADELEINE GELY 218, Boulevard Saint Germain 75006
Metro: St. Germain Des-Pres
Yaklaşık 100 yıllık bir mağaza, değişik şemsiyeler bulmak
için.

DIDIER LUDOT 19-24 Galerie Montpensier 75001
Metro: Palais Royal
Eski ve ikinci el elbiseler.
FRIPERIE LA LUMIERE 21, Avenue de la Republique
75011

Metro: Oberkampf
Eski ve ikinci el kıyafetler.
L'HABILLEUR 44, rue de Poitou 75003
Metro: St.Sebastien Froissart
Az kullanılmış, ikinci el, marka giysiler.
DIVINE 39, rue Daguerre 75014
Metro: Denfert-Rochereau
Eski ve yeni şapkalar.
TETES EN L'AIR 65, rue Abbesses 75018
Metro: Abbesses
Eski, yeni, farklı şapkalar. Sipariş üzerine de yapılabilir.
DEYROLLE 46, rue du Bac 75007
Metro: Rue du Bac-Tel: 01 42 22 30 07
Bu dükkânda her cins hayvan mumyası bulabiliyorsunuz.

Burası bir doğa okulu gibidir. Hayvan mumyaları için avlanmış hayvanları değil, eceliyle ölmüş hayvanları kullanıyorlar. 1831 yılında açılmış olan bu sıra dışı mağazanın çok ünlü müşterileri vardır.

www.deyrolle.com

DIPTYQUE 34, Boulevard St. Germain 75005

Metro: Maubert Mutualite

Onlarca kokulu mum arasında başınız dönebilir.

PARIS ACCORDEON 80, rue Daguerre 75014

Metro: Denfert-Rochereau

En basitinden kaplumbağa kabuğundan yapılmışına kadar akordeon çeşitleri.

CHRISTIAN TORTU 6 Carrefour de l'Odeon 75006

Metro: Odeon

Kurutulmuş ve taze çiçekler, ağaç kabukları ve yosunlarla yaratılan aranjmanlar.

PUZZLE MICHELE WILSON 97, Avenue Emile Zola 75015

Tel. 01 45 75 35 28

80 ile 1000 parçalık puzzleler bulabileceğiniz çok ilginç bir mağaza. Yapbozlar kesimi kolay olan kavak ağacından yapılıyor.

www.pmw.fr

LA BOUTIQUE DES INVENTIONS Village Saint Paul / Cour Orange 13, rue Saint Paul 75004

2003 yılında açılmış olan bu mağaza bizim tanımımızla gerçek bir “Zihni Sinir” adresidir. 180’den fazla mucidin 250’den fazla ürünü arasında meşrubat içilmesini kolaylaştıran ağızlıktan fotoğraf yuvalı mezuraya kadar akıllara sinir hediyelikler göreceksiniz.

www.la-boutique-des-inventions.com

VERGİ İADESİ – TAX FREE

Türkiye, Avrupa Birliği üyesi olmadığı için yaptığınız alışverişlerden vergi iadesi almanız mümkündür. Bunun için

öncelikle her mağazada değişen alışveriş toplamının ne kadar olduğunu öğrenin. Eğer limiti geçiyorsanız gereken evrakları doldurtun. Sonra havaalanında havayolu işlemlerinizi yaptırın ve valizinizi uçağa yollatmadan vergi iadesi kontuarına geri dönün. Eğer aldıklarınızı giyim eşyası ise giyilmemiş olmaları gerekiyor. Ayrıca bütün eşyaların orijinal kutularını da görmek istiyorlar ve de mutlaka valizinize geri konulması gerekiyor. Bu işlemleri bitirdikten sonra da başka bir kasadan vergi iadesini alabiliyorsunuz.

MASALLAR VE KRALLAR VADİSİ - FRANSA

Diyelim ki, ne istediğini biliyorsun; oraya varmak için karşılaşacağın engelleri zamanında aşabilecek misin? Bunu kestirme olanağı yoktur. Bazen eğrisi doğrusuna denk gelir, aşarsın. Bazen de yaşamın tükenir, aşamazsın.

Çetin Altan

Fransa'nın ortasında, Paris'e yaklaşık iki yüz kilometre uzaklıkta Loire Vadisi bulunur. Loire ile ona karışan Indre ve Cher nehirlerinin renklendirdiği bu bölgede seksenden fazla şato vardır. Loire şatolar bölgesi, muhteşem bahçeleriyle "Jardin de la France" yani "Fransa'nın Bahçesi" olarak da adlandırılır. 15. yüzyıldan sonra burada yaşamış çok sayıda kraldan dolayı Fransa tarihinin bile bu bölgede yazıldığı söylenir. Krallar Vadisi, sakin yaşamı, ılık iklimi, nefis yemekleri, mükemmel şarapları ile yüzyıllar boyunca yalnız Fransızların değil çok sayıda sanatçının, yazarın, şairin, soylunun da sığındığı cennet olmuştur. Loire Vadisi'nin dingin ovalarında masallar, romanlar, şiirler yazılmış, en iyi Fransızca burada konuşulmuş ve başka bir deyişle iyi yaşama sanatı burada yaratılmıştır. www.loiredeschateaux.com

CHAMBORD ŞATOSU

Paris'ten yola çıkınca A/10 dan Blois'ya gelirken 16 numaralı Mer veya Blois işaretinden Chambord şatosu çıkışını alırsanız, Loire Vadisi'nin en görkemli şatolarından biri ile gezinize başlırsınız. Chambord şatosu, son yıllarda çok uluslu bir derginin hazırladığı listede yirminci yüzyılın harikaları arasında gösterilmiştir. Paris'ten trenle gelmeyi tercih ederseniz, Gare d'Austerlitz'den Blois trenine binip, varışta da otobüsle gardan şatoya kadar gidebilirsiniz. şatonun ziyaret saatleri mevsimine göre değişiyor.

Ocak, Mart aylarında 09.00-17.00, Temmuz, Ağustos, Ekim, Aralık aylarında 09.00-19.30 ve diğer aylarda 09.00-18.00 arası şato gezilebiliyor. Giriş  creti 8.50-9.50 Euro arasında değişiyor. Dilediğiniz lisanda kulaklık kiralama  creti de 4 Euro.

www.chambord.org

Daha detaylı bilgi almak için 02 54 50 50 40 - 41 numaralı telefonları da arayabilirsiniz.

10. yüzyılda Blois, Champagne ve Chatillon kontlarının ortak arazisi olan Chambord topraklarının mülkiyeti 15. yüzyılda 12. Louis adıyla kral olan Orleans Dükü'ne geçmiş. 12. Louis'nin varisi 1. François, 1515 yılında yirmi beş yaşındayken tahta çıkar. Kanuni Sultan Süleyman ile kurduğu dostlukla da tanıdığımız 1. François, Marignan Zaferi'nden sonra Fransa'ya dönerken, yanında Leonardo da Vinci'yi getirmiş ve Blois'ya yerleşmiş. Leonardo da

Vinci, Romorantin Şatosu'nun planlarını hazırladıktan sonra Chambord Şatosu'nun planlarına da ilaveler yapmış. Şatonun planı, bu nedenden dolayı o dönemin Toscana Evleri'ni anımsatır. Leonardo da Vinci'nin tasarladığı büyük merdiven şatonun en güzel köşelerinden biridir. Gaston d'Orleans'nın en büyük eğlencesi, kızıyla hiç karşılaşmadan bu merdivenlerden inip çıkarak oyun oynamakmış. Şatonun etrafındaki parkın büyüklüğü de 1645 yılında 5.400 hektarı geçiyor. 1. François, otuz yıl içinde Chambord Şatosu'nun yanı sıra Fontainebleau, Amboise, ve Blois şatolarını da inşa ettirmiş. Ava gitmeyi çok seven 1. François yaban domuzu avlamak için bölgeye gelirmiş. 16. yüzyıl şatolarında genelde fazla mobilya bulunmaz. 10.000 kişiye ulaşan maiyeti ile birlikte seyahat eden krallar şatoya gelirken eşyalarını da yanlarında getirirmiş. Sarayda ancak kralın çok yakın maiyeti konaklayabildiği için diğer adamları etraftaki köylerde gecelermiş. Ancak kralların hepsinin ava gitmeyi sevmediği de biliniyor.

1. François, Chambord Şatosu'nu aşırı borçlanarak inşa ettirmiş olmasına rağmen, burada ancak 40 gün geçirebilmiş. Şatoda yüz elli gün geçirebilen avcı krallardan 14. Louis'nin kaderi de I. François'dan daha farklı olmamış.

Fransa Tarihi'nde siyasal irade, 1. François'nın ölümünden sonra, Ile de France'a yani Paris bölgesine taşınıyor. 2. Henry döneminde Chambord Sarayı'nın inşaatı devam ettirilmiş. Kralın güzelliği dillere destan metresi Diane de Poitiers, sarayın nehir üstündeki kemerlerini yaptırmış ve çok geniş bahçelerinin bir bölümünü düzenletmiş. 2. Henry'nin ölümünden sonra, şatoya gelmeye devam eden Catherine de Medicis, köprüyü galeriye çevirtmiş ve güzelliği dillere destan bahçeye bir bölüm daha ekletmiş.

2. Henry'den sonra tahta çıkan 9. Charles'ın da ava meraklı olduğu biliniyor. Chambord Şatosu'nun arazisinde bir keresinde kralın dokuz saat boyunca beş at çatlatarak, köpeklerin yardımı olmaksızın ceylan avladığı anlatılıyor. 9. Charles'ın ölümüyle elli yıl sahipsiz kalan şato, sonrasında 13. Louis tarafından kardeşi Gaston d'Orleans'a veriliyor. 14. Louis döneminde de şatoya yeni bölümler ekleniyor.

18. yüzyıl şatonun parlak dönemlerinden biridir. Polonya kralının kızı ile evlenen 15. Louis, şatoyu sürgünde olan kayınpederine tahsis ediyor ve Versailles Sarayı'ndan gönderdiği mobilyalar ile sarayın dekorunu yeniliyor. 1748 yılında Mareşal Saxe Chambord'a yerleşip iki yıl geçiriyor. 1809 yılındaki Wagram Zaferi'nden sonra da, Napoleon Bonaparte şatoyu General Berthier'e veriyor. Ancak talihsiz general burada ancak iki gün geçirebildikten sonra ölüyor. Neticede Henry de Bourbon'a kalan şato, birkaç defa daha el değiştirdikten sonra 1914 yılında Fransız hükümeti tarafından satın alınıyor.

440 odalı Chambord Şatosu, Loire şatolarının en büyüğüdür. Şatonun parkını çeviren surların uzunluğu bir dönemde 32 kilometreye ulaşmıştır. Şatonun, 365 odasında şömine vardır. İnşaatta kullanılan silisli kalker taşlar Cher Vadisi'nden getirilmiş. Kare planlı şatoda, her katta haçın kolları gibi dört yöne giden salonlar görülür. Her katın planı aynıdır. İlk defa bu şatoda aynı tipte üst üste konulmuş apartman daireleri gibi bir plan uygulanmıştır. Ortaçağ sanatının en belirgin etkilerinden biri de kulelerin mimarının direk içine giren uyumudur. Dokuz metre çapındaki kulelerdeki apartmanlar dairesel planlıdır. Her apartman bir büyük ve dört küçük oda, bir çalışma odası, bir soyunma odasından oluşur. Soyunma bölümü hariç her odada şömine vardır.

Sarayın giriş katındaki salonlarını çok zengin Brüksel halıları ve tablolar duvarları süslüyor. Sarayın iç dekorasyonunun klasik İtalyan sanatından çok etkilendiği görülür. 1. François salonundaki Sevres porselenleri, zakkumlu salon ve Mareşal Saxe'ın yemek salonunun dekorasyonları da çok farklıdır. Chambord Şatosu'nun merdivenleri birbirleriyle hiç kesişmeyen dört rampadan oluşur. Merdiven teraslara kadar çıkar. Şatonun ikinci katında balolar organize edilmiş. Sarayda geçirilen günlerde, kral uyanınca önce özel odasında yardımcıları ile devlet işlerini konuşur, sonra ibadet eder ve öğle yemeğini yemiş. Daha sonrasında sıra ava ve eğlenceye gelmiştir. Günü bitirmek için de şölen gibi akşam yemekleri veya balolar düzenlenmiştir. Şatoda, Moliere, Burjuva adlı oyununu sahneye koymuş.

Bugünlerde de, Nisan ile Ekim ayları arasında ses ve ışık gösterileri ile Fransız krallarının görkemli günleri anlatılmaya çalışılıyor.

CHEVERNY ŞATOSU

Loire Şatoları içinde en zengin mobilyalara sahip olan Cheverny Şatosu, Chambord'un çok yakınında bulunur. Ünlü çizgi kahramanı Tenten'in (Tintin) yaratıcısı olan Belçikalı Georges Remy, bazı bölümlerde kahramanlarını, çok sevdiği bu şatonun içinde koşturmuştur. Rönesans döneminde inşa edilmiş olan şato daha sonrasında 13. Louis tarzı mobilyalarla yeniden döşenmiş ve inşaat ancak 1634 yılında bitirilmiş. 1922 yılında ziyarete açılan şatonun bahçesinde hava kirliliğine yol açmamak için elektrikli arabalar ile dolaşılıyor. Cheverny Şatosu'na girmeden önce bahçedeki Tenten Müzesi'ni ve av köpeklerinin bakıldığı bölümü de görebilirsiniz. Ayrıca şatonun salonlarından birinde de 2.000'den fazla geyik boynuzu sergileniyor.

www.chateau-cheverny.fr

BLOIS ŞATOSU

Blois Şatosu, Loire Vadisi'nin tek kraliyet sarayı olarak da bilinir. Louis d'Orleans, 11. Louis, Anne de Bretagne ve 1. François'nın yaşadığı şato için Rönesans'ın Versailles Sarayı da denilir. 7. Charles'ın eşi Marie d'Anjou, Blois'da on üç çocuk dünyaya getirmiş. 1492 yılında kral olan 12. Louis de bu şatoda doğmuş. Burası, Rönesans yıllarında Fransa krallarının en çok sevdiği şatoymuş. Fransa kralları, Katolik-Protestan Savaşı sırasında da sıkça Blois Şatosu'na sığınmışlar. Fransa Tarihi'nin önemli sayfalarından birinde, Katolik parti lideri Guise Dükü, 1588 yılında yine Katolik olan 2. Henry'nin adamları tarafından burada öldürülmüştür. Fransız Devrimi esnasında çok zarar gören Blois Şatosu'nda, 1. François'nın, Catherine de Medicis'in, 3. Henry'nin ve Anne de Bretagne'nın özel salonları, Güzel Sanatlar Müzesi, halılar, 16. ve 19. yüzyıllar arasına tarihlenen tablolar ile zenginleşen salonlar bulunmaktadır.

Nisan-Ekim ayları arasında 09.00-18.30 arası açık olan şato, diğer aylarda öğle saatlerinde kapalı oluyor.

Tel. 02 54 90 33 33 www.ville-blois.fr

CHAUMONT ŞATOSU

Blois'dan Amboise'a gelirken sol tarafınızda Loire Şatoları'nın en güzellerinden biri olan Chaumont Şatosu görülür. Buradaki 10. yüzyıl kalesi, 15. yüzyılda onarılmış. Zamanın içinde kalenin Mont Chauve, Mont Chaud ve Chaud Mont (Sıcak Tepe) olan ismi Chaumont'a dönüşmüş. Şatonun sahibi Pierre d'Amboise düşmanlarının safında yer aldığı için ikinci kale 1465 yılında, 16. Louis tarafından yıktırılmış. Ancak sonrasında Pierre tarafından yeniden inşa ettirilen kale, oğlu 1. Charles ve onun oğlu 2. Charles tarafından daha da güzelleştirilecektir.

2. Henry'nin ölümünden sonra şato, Catherine de Medicis tarafından satın alınır. Kraliçe, şatoya duvar halıları ile dekore edilmiş bir salon ekleterek yerleşir. Catherine de Medicis, yanından hiç ayırmadığı Floransalı kâhin Ruggieri ile birlikte sarayın odalarından yıldızları seyrederek gelecek üzerine konuşurlarmış. Bir süre sonra Catherine de Medicis, Chaumont Şatosu'nu, Chenonceau Şatosu'na karşılık Diane de Poitiers ile değiştirmiş. Sonraki yüzyıllarda birkaç kere daha el değiştiren Chaumont Şatosu, 18. yüzyılda seramik sanatçısı Nini tarafından iş merkezine dönüştürülmüş. 1938 yılında Fransız Devleti tarafından satın alınan şato restore edildikten sonra ziyarete açılmıştır. Diane de Poitiers ve Catherine de Medicis'in odaları, Cosimo Ruggieri'nin çalışma salonu, Gotik tarz merdivenleri ve 19. yüzyıl şöminesi, Chaumont Sarayı'nın en önemli köşeleridir. Tel. 02 54 51 26 26

AMBOISE ŞATOSU

Blois'dan sonra Loire Nehri kıyısından devam eden yol sizi Amboise Şatosu'na götürür. Amboise Şatosu'nda doğan kral 8. Charles, 1491 yılında, Anne de Bretagne ile burada evlenir. Kral, bölgede ağırladığı çok sayıda İtalyan sanatçısından etkilenecek restore ettirdiği şatoya Gotik tarzdaki Saint Hubert şapelini de ekletmiş. Yine girişte sol tarafta kalan 8. Charles kanadı da Gotik tarzda dekore edilmiştir.

8. Charles, 1498 yılında çok talihsiz bir şekilde başını alçak bir kapı eşiğine vurarak, beyin kanamasından ölür. Kralın çocuğu olmadığından, evlilik antlaşması gereğince Anne de Bretagne yeni Fransa Kralı 12. Louis ile evlenmek zorunda kalır. 12. Louis, daha sonrasında kızı Claude ile evlenerek 1. François adıyla Fransa Kralı olacak olan dört yaşındaki François d'Angouleme'i burada kabul eder. 12. Louis ve 1. François dönemlerinde genişletilen Amboise Şatosu altın yıllarını yaşar. Sanatçıların koruyucusu olarak bilinen 1. François'nın krallığı sırasında bölgeye gelen İtalyan sanatçılarından biri de Leonardo da Vinci'dir. 64 yaşındayken Amboise'a gelip, Clos Luce Şatosu'na yerleşen Leonardo da Vinci'ye maaş bile bağlanır. Yaşamının son yıllarında tablolarının eksiklerini tamamlayan sanatçı, geri kalan zamanında da şehircilik projeleri ile ilgilenmiştir (1452-1519). Romorantin ve Chambord şatolarının bazı bölümlerini de inşa eden sanatçı 2 Mayıs 1519'da ölür. Leonardo da Vinci'nin mezarı, Amboise Şatosu'ndaki Saint Hubert Şapeli'ndedir.

1. François'dan sonra oğlu 2. Henry, Fransa tahtına çıkar. 2. Henry ile Catherine de Medicis'in oğlu, İskoçya kraliçesi Marie Stuart ile evli olan kral 2. François, 27-29 Mart 1560'da Protestanlar tarafından kaleden kaçırlır. Kısa süre sonra yakalanacak olan isyancılardan bazıları Amboise Kalesi'nin balkonlarına asılacaktır. Bu olayların arkasından da 1572 yılındaki St. Barthelemy katliamı gelecektir. 3. Henry döneminden sonra da kraliyet ailesi Touraine Bölgesi'nden, Ile de France'a yani Paris'e taşınarak terk edilince, Amboise Şatosu da zamanla virane hale gelecektir. Şato, 1815 yılında Louise Marie de Bourbon'a miras olarak geçer. Marie de Bourbon'un oğlu Louis Philippe 1830-1848 yılları arasında Fransa İmparatoru olur. 1848 yılındaki devrimden sonra tahtını kaybeden Louis Philippe sürüldüğü İngiltere'de 1850 yılında ölür.

1. François kanadında halılar ve mobilyalar görülebilir. 2. Henry'nin toplantı, yemek ve yatak odaları, Louis Philippe'in çalışma, yatak ve müzik odaları şatonun önemli bölümleridir. Kırk metre yüksekliğindeki yuvarlak kuleleri, arduvaz denilen siyah kiremitleri, sivri çatıları ile şatonun dış mimarisi de çok

etkileyicidir. Şatoyu çevreleyen parkta, Leonardo da Vinci'nin de bir büstü vardır.

Tel. 02 47 57 00 98 www.chateau-amboise.com

CLOS LUCE ŞATOSU

Amboise Şatosu'na birkaç yüz metre mesafede, kırmızı beyaz tuğlalar ile inşa edilmiş olan Clos Luce Şatosu bulunur. 1516 yılında, 1. François tarafından davet edilen Leonardo da Vinci, yardımcısı ve hizmetçisi ile birlikte katır sırtında bir yolculuk sonrası Clos Luce'ye yerleşir. Sanatçının, deri torbalarda en sevdiği eşyalarını ve bitiremediği üç tuvalini de yanında getirdiği söylenir. Bu tuvallerden bir tanesi de burada tamamlayacağı La Joconde veya Monna Lisa tablosudur. Ömrünün son üç yılını burada geçiren Leonardo da Vinci'nin, Loire Bölgesi'ni Toscan'a olan benzerliğinden seçtiği söylenir.

Şatoda, Leonardo da Vinci'nin mutfak, çalışma ve yatak odaları görülebiliyor. Ayrıca en alt kattaki bölümde sanatçının, IBM tarafından, o dönemin malzemeleri kullanılarak yapılmış icatları sergileniyor. Leonardo da Vinci, helikopter, tank, makineli tüfek, portatif köprü ve daha onlarca tasarımı ile sizleri hayrete düşürecek. Clos Luce'nin duvarları da filozof sanatçının deyişleri ile süslenmiş. "Kötülük düşmanımızdır ama daha kötüsü gerçekleşip dostumuz da olabilirdi. Doğru yürüyen nadiren düşer. Bilgelik, deneyimin kızıdır. Dolu bir gün rahat bir uyku, dolu bir hayat ise rahat bir ölüm verir."

Clos Luce Şatosu, 1 Ocak hariç her gün, mevsimine göre 09.00 ile 17.00-18.00-19.00 arası ziyaret edilebiliyor.

Tel. 02 47 57 00 73 www.vinci-closluce.com

SACHE ŞATOSU ve LA DEVINIERE

Amboise Şatosu'ndan sonra Tours yönüne doğru gidip Sache Şatosu yolunu alırsanız, Honore de Balzac'ın son yıllarını geçirdiği

şatoyu bulursunuz. Borçları yüzünden Paris'i terk etmek zorunda kalan Balzac, bu mütevazı şatoda günde 16-17 saat çalıştıktan sonra çevrede dolaşarak dinlenirmiş. Yazar, "Goriot Baba" ve "Vadideki Zambak" adlı eserlerini Sache Şatosu'nda yazmış.

Chinon şehrine 7 kilometre mesafedeki Lerne köyü yakınlarında da Rabelais'nin doğup büyüdüğü La Deviniere malikânesi bulunur. Burada bir aradaki dört beş evden birinde çocukluğumuzun şirin devi Gargantua'nın hikâyesinin yazıldığını düşünmek için bile buraya gelmeye geliyor. Evlerin girişini bulmak zor oluyor.

CHINON ŞATOSU

Orta Fransa'nın en güzel şehirlerinden biri de Chinon'dur. Loire Nehri'nin kenarında bulunan Chinon, çok kaliteli şarapları ve geleneksel mutfağı ile akla gelen şehirlerden biridir. Nehrin kıyısından, bugünlerde onarılmakta olan kalenin fotoğraflarını çekmeyi unutmayın. Şatoyu çevreleyen üç sıra surun aralarında da

hendekler varmış. Chinon Kalesi, Fransa'nın en geniş alana yayılan şatosudur. 15. yüzyıl Fransız kahramanlarından Jeanne D'Arc'ın defalarca filme çekilen hayat hikâyesinin en önemli sayfalarından biri de Chinon Kalesi'nin salonlarında geçer. 1429 yılının Mart ayında, İngilizlere karşı savaşa devam eden Jeanne D'Arc, hiç karşılaşmadığı Bourges Kralı'nın desteğini istemek için Chinon'a gelir. Dauphin adıyla da bilinen 7. Charles, Jeanne D'Arc'ın ilahi güçlerini sınavabilmek için sıradan biri gibi davetlilerin arasına karıştır. Clermont Kontu da onun yerine kralmış gibi davranarak Jeanne D'Arc'ı aldatmak isterler. Kralı, hayatı boyunca hiç görmemiş olan Jeanne D'Arc salona girer girmez hiç tereddüt etmeden davetlilerin arasındaki 7.Charles'ın önüne gidip diz çökerek saygılarını sunar ve kendisine yardım etmesini ister. İşte bu salon Chinon Kalesi'nin içindeki büyük salondur.

Tel. 02 47 93 13 45

AZAY LE RIDEAU ŞATOSU

Tours ile Chinon arasında, Balzac'ın da hayatının bir bölümünü geçirdiği Azay Le Rideau Şatosu bulunur. Indre Nehri üzerinde bulunan şato, konumu itibarıyla bölgenin en romantik şatosu olarak kabul edilir. Azay Le Rideau kalesi, 15. yüzyılda Bourgogne Dükü'ne aittir. 1418 yılında, Bourgogne Dükü ile 7. Charles arasında savaşa dönüşen anlaşmazlığın sonunda dük, 354 adamı ile birlikte öldürülür. 7. Charles tarafından yakılan kale de bundan sonraki bir asır boyunca "Yanmış Azay" olarak anlandırılacaktır.

Kale, yaklaşık bir asır sonra, 8. Charles ve 12. Louis'nin İtalya seferinden dönerken yollarında getirdikleri İtalyan mimarlar tarafından onararak rezidans haline getirilir. Gilles Berthelot ve sonrasında da çocukları tarafından şato, kaleden ziyade zevkle yaşanacak bir yer olarak kullanılır. 1. François tarafından başkentin Paris'e taşınmasından sonra bölgenin de önemi azalır. 1871 yılında Fransızların Prusyalılara yenilmesinden sonra kaleye bu defa Prusya Kralı Frederic Charles yerleşir. Bir yemek

esnasında büyük avizenin koparak masaya düşmesinin nedenini suikast olarak değerlendiren kralın, kaleyi yakmak istemesine de son anda danışmanları engel olur. Prusyalıların bölgeyi terk etmelerinden sonra da kale önce eski sahiplerine ve daha sonra da 20. yüzyılda Fransız hükümetine geçer. Eğer şatoyu gezerseniz Kraliyet Odası'nı, Kırmızı Oda'yı ve mutfağı görmeyi unutmayın.

Tel. 02 47 45 42 04

USSE ŞATOSU

Indre Nehri kıyısında, 5.000 hektarlık Chinon ormanında, Charles Perrault'nun "Uyuyan Güzel" romanına esin kaynağı olan Usse Şatosu bulunur. 15. yüzyıla tarihlenen bu şatodaki Kraliyet Odası, Çin halıları ve giriş katındaki silah koleksiyonu görülmelidir.

www.tourisme.fr/usse

CHENONCEAU

Loire Bölgesi'nin en görkemli şatolarından başka bir tanesi de Chenonceau Şatosu'dur. Bu şato için "Fransız ruhunun elçisi" tanımı yapılır. Normandiya Bölgesi maliye sorumlusu için 1513 yılında inşaatına başlanan şato, Rönesans yıllarında onarılmıştır. Aracınızı bıraktıktan sonra harika bir korunun içinden yürüyerek şatoya varıyorsunuz. Girişten önce sağ tarafta kalan Mumya Müzesi de görülmeye değerdir. Cher Nehri'nin kenarında kurulmuş olan şatoya girmeden önce sağ tarafınızdaki bahçeler Diane de Poitiers, sol tarafınızdaki bahçeler Catherine de Medicis tarafından düzenlenilmiş. 2. Henry'nin gözdesi Diane güzelliğini her sabah Cher Nehri'nin soğuk sularında yıkanarak korurmuş.

Giriş katında, şato muhafızlarının kaldığı odalar, mutfak, Diane de Poitiers ve 1. François'nın odaları bulunur. Bu odalarda çok zengin duvar halıları ve başta Rubens olmak üzere çok sayıda ünlü ressamın tabloları duvarları süsler. İkinci katta, başta

Catherine de Medicis olmak üzere beş farklı kraliçenin odaları vardır. Ayrıca ikinci kattaki uzun galeri 1. Dünya Savaşı sırasında hastaneye dönüştürülerek iki binden fazla yaralı tedavi edilmiş.

Özellikle Noel döneminde şatoyu çiçeklerle süslemeye devam ediyorlar. Yaz aylarında, Cher Nehri'nde tekneyle dolaşılabilir. Şatonun bahçelerinin güzelliği de dillere destandır.

Şato, mevsimine göre 09.00-17.00 veya 19.30 saatleri arasında gezilebilir.

Tel. 02 47 23 44 14

www.chenonceau.com

LANGEAIS ŞATOSU

Langeais Şatosu, 2. Louis döneminde, 1465-69 yılları arasında inşa edilmiş. 6 Aralık 1491'de İngiltere Düşesi Anne on dört yaşındayken, Langeais Şatosu'na bir gece gizlice gelerek Fransa Kralı 8. Charles ile evlenmiş. O yılların bölge savunma sisteminde Langeais Şatosu batı tarafını, Chaumont, Chinon, Loches şatoları güney köşesini, Amboise Şatosu da orta bölgeleri korumakla sorumluymuş. Yüz yıl savaşlarında birkaç kere İngilizlerin eline geçen Langeais, 13. Louis'nin de en sevdiği şatoymuş. 1886 yılında şatoyu satın alan sahipleri bir kere daha restore ettirmiş. Gotik dekorlu şatonun, halı koleksiyonu çok zengindir.

Mevsime göre 09.00 ile 17.00, 18.00, 19.00 arası ziyaret edilebilir.

Tel. 02 47 96 72 60

www.chateaulangeais.com

VILLANDRY ŞATOSU

1530 yılında Rönesans döneminin son şatolarından biri olarak inşa edilen Villandry Şatosu, Unesco tarafından "Dünya Kültür Mirası" listesine alınmıştır. Chambord ve Fontainebleau şatolarından sorumlu olan Jean Le Breton, Villandry Şatosu'nu da

kendisi için yaptırmış. Üç farklı seviyedeki bahçeleri, bölgenin en güzel bahçeleri olarak kabul edilir. Philippe Auguste ile İngiltere Kralı 2. Henry bu şatoda buluşmuşlar. Şatonun mobilyaları 18. yüzyıla tarihlenir.

Tel. 02 47 50 02 09

www.chateauvillandry.com

Bölgenin biraz güneyinde Montresor, Loches ve Valençay şatoları bulunur.

MONTRESOR ŞATOSU

Şatonun surlarını ilk olarak 1005 yılında Anjou Dükü yaptırmış. Şato ilk olarak, 2. Louis, 7. Charles, 12. Louis ve 1. François'nın sadık danışmanı Imbert de Bastarney tarafından inşa ettirilmiş. İki katlı bu şatonun bütün salonları mobilyalıdır. Salonlardan birinde, Jean Sobieski tarafından Fransa'ya getirilmiş olan Merzifonlu Kara Mustafa Paşa'nın eyeri ve nargilesi bulunuyor. 1849 yılında Xavier Branicki adlı Polonyalı tarafından satın alınmış olan şatoda çok sayıda tablo ve küçük bir de hazine dairesi vardır.

Tel. 02 47 92 60 04

www.montresor-village.com

LOCHES ŞATOSU

Indre Nehri'nin kollarından birine hâkim tepede kurulmuş olan Loches Şatosu, 13. yüzyıla tarihlenir. Duvarlarının yüksekliği kimi bölümlerde yirmi beş metreye ulaşan bu kalede, Jeanne D'Arc'ın ismi çok geçer. Şatonun içinde Anne de Bretagne'nin yaptırdığı bir de kilise vardır. Önce 8. Charles'ın, sonra 12. Louis'nin eşi olan bu talihsiz kraliçe, daha henüz yirmi üç yaşındayken bir eş, dört çocuk ve bütün ebeveynlerini kaybetmiş. Anne de Bretagne bu kiliseye çekilip dua edermiş. Şato, Fransız Devrimi sırasında çok tahrip edilmiş.

VALENÇAY ŞATOSU

Loches ile Valençay arası yaklaşık kırk kilometredir. 13. yüzyılın feodal şatosu, 1540 yılında onarılmıştır. 19. yüzyılda şatonun etrafındaki parkın büyüklüğü elli hektarı geçmiştir. Bu şatonun en önemli özelliği Fransa Tarihi'nin en önemli devlet adamlarından biri olan Talleyrand'a ait olmasıdır.

1 Ekim 1814 ile 1 Haziran 1815 arasında, Napoleon Bonaparte'ın kaldırdığı sınırları yeniden çizmek için Viyana Kongresi toplanmıştı. Tüm Avrupa devletlerinin davetli olduğu kongrenin karar toplantılarına ise, yalnızca Napoleon'u yenen Dörtlü İttifak devletleri olan Avusturya, Prusya, İngiltere ve Rusya katıldılar. Zaten bu kongrenin ana amacı da savaştan yenik çıkmış olan Fransa'nın topraklarını bölüşmekti. 14. Louis, Napoleon Bonaparte ve Louis Philippe gibi üç kral ve imparatora Dışişleri Bakanlığı yapan Talleyrand bütün elçileri şatosuna davet ederek işe başlar. Özel aşçısı Antonin Careme ile birlikte düzenlediği yemeklerde Bourgogne şaraplarını, Meaux'dan getirttiği Brie peynirlerini eksik etmez. Haftalarca süren davetlerin sonunda müttefiklere önce Fransa'yı muhatap olarak kabul ettirir. Sonrasında da Fransa'nın tarafını tutacak olan İsveç, İspanya, Portekiz'i de karar toplantılarına aldırır. Sonuçta da ortalık öyle bir karışır ki, galip devletler hiçbir isteklerini kabul ettiremez duruma düşerler.

Bu durumdan yararlanan Fransa da 1792 yılındaki sınırlarına dönerek dağılmaktan kurtuluyor. Sonraki senelerde Elbe Adası'ndan kaçan Napoleon Avrupa'yı bir kere daha karıştırdıktan sonra Waterloo'da İngilizlere yenilince, iş yine Talleyrand'a düşer. Talleyrand 1831 yılında, yetmiş altı yaşındayken Louis Philippe tarafından özel büyükelçi sıfatıyla Londra'da bir kere daha Dük Wellington'la masaya oturuyor. Şaraplar ve yemekler eşliğindeki ziyafetlerden sonra Fransa bir kere daha masadan kayıpsız kalkmayı başarıyor. Bu toplantıdan sonra Fransa'nın bugünkü sınırları ve Belçika'nın bağımsızlığı kabul ediliyor. Lakabı "Topal Şeytan" olan Talleyrand, eşsiz zekası ve dev bilgi birikimi ile dünya diplomasi protokolünün yaratıcısı olarak kabul edilir. Avrupa'yı

titreten Napoleon Bonaparte'in sofrası ve zevk kültürsüzlüğünden kazandıklarını kaybetmeye mahkûm olduğu anlatılır. Anlaşılan üç dakikada yemek yiyen, şaraptan hoşlanmayan ve üstelik de ülseri olan Napoleon'da hiç sofrası adabı yokmuş.

Valençay'a yaklaşık 40 kilometre mesafede başka bir ünlü insanın evi bulunur. Bu da, "Seviniz, sevmek devamlı mutluluktur. İnsan yaşamında bundan güzel bir şey yoktur" diyen Chopin'in büyük aşkı, erkek isimli George Sand'den başkası değildir.

BİRKAÇ ŞATO DAHA

Yüz yıl savaşlarında kanlı kavgalara sahne olmuş olan Fougères-sur-Bievre Şatosu eski bir kale kalıntısı üzerinde bulunur. 1470 yılında 11. Louis'nin danışmanı Pierre tarafından yeniden yaptırılmıştır.

Tel. 02 54 20 27 18

www.monum.fr

Vaktiniz kalırsa Gue Pean, Montpoupon, Talcy şatoları da görülmeye değerdir.

Saumur yolu üzerindeki Montsoreau Şatosu, Alexandre Dumas'nın "Montsoreaulu Kadın" romanına konu olmuş. Yine bu bölgedeki Fontevraud Manastırı, keşiş Robert d'Abrissel tarafından beş farklı bina üzerine kurulmuş. Bu beş bina, keşişlere, rahibelere, hastalara, cüzamlılara ve günahkârlara ayrılmış. Dünyadan kaçmak isteyen genç asiller buraya sığınmış. 15. Louis'nin beş kızı da bu manastıra kapatılmış. Napoleon Bonaparte tarafından cezaevine dönüştürülen manastır, 1963 yılına kadar da böyle kullanılmış. 4. Henry ve Fransızlara Chalus Savaşı'nda yenilen İngiliz Kralı Aslan Yürekli Richard'ın mezarları da bu manastırda bulunur.

Saumur yakınlarındaki "Ecole Nationale d'Equitation" ya da Ulusal Binicilik Okulu'nda çok güzel bir binicilik gösterisi izlenebilir. "Aşk Şatosu" diye de bilinen Saumur Şatosu da görülmeye değer yerler arasındadır.

Tel. 02 41 40 24 40

Fransa'daki şarap yollarının en önemlilerinden biri de bu

bölgededir. Yol üzerinde yüzlerce şarap mahzeni ve şarap dükkânı sizleri bekliyor. Bu arada bölge tam bir yeme içme cennetidir. Eğer yolunuz Valençay yakınlarındaki Veuil şehrinden geçerse, Auberge Saint Fiacre'da bir akşam yemeğini unutmayın.

Tel. 02 54 40 32 78

FRANSA'NIN DON KİŞOT'LARI, KATHARLAR

*Bu topraklarda dışlanan ve horlanan tüm lanetlilere,
Bir kent, bir barınak,
Ekmeğimi, suyum ve kılıcımı sunuyorum.
Varsın gelsinler.*

RAYMOND ROGER TRENCVEL
CARCASSONNE VİKONTU-1208

Tarih boyunca, yerkürenin hemen her köşesinde dini inançlar uğruna savaşlar yaşanmış, milyonlarca insan ölmüş ve ne yazık ki hâlâ da din uğruna kavgaların, savaşların, dökülen kanların sonuna gelinememiştir. Kathar dini ve Katharların hikâyesi de Dinler Tarihi'nin en acı ve elim sayfaları arasındadır.

Hristiyanlık, Hazreti İsa'yla başlar. Hristiyanlar, İncil'e ve Eski Ahit / Yeni Ahit olarak iki ana bölüme ayrılan Kutsal Kitap'a inanırlar. Ahit veya sözleşme kelimesi, inanca göre Tanrı'nın Sina Dağı'nda Yahudiler ile yapmış olduğu sözleşmeden gelir. Bu anlamaya göre Tanrı Yahudilerin Tanrısı, İsrailoğulları da Tanrı'nın kavmi olacaktır. Kutsal Kitap'ın Eski Ahit Bölümü Musevi inancını gösterirken, Yeni Ahit Bölümü'nde Matta, Markos, Luka, Yuhanna tarafından yazılmış Dört İncil, Mektuplar ve Vahiy vardır. Yeni Ahit için yazılmış olan seksenden fazla İncil'den yalnızca dört tanesi kabul edilmiştir. Yeni Ahit'in ilk dört kitabına İnciller veya Yunanca'da "İyi Haber" anlamına gelen Evangelium denilmiştir. Hristiyanlar, kitabın tamamını kutsal kabul etmekle birlikte, sadece Yeni Ahit kısmını Hristiyan

inancının temel kitabı olarak benimsemişlerdir. Hıristiyan inancına göre Hazreti İsa'yla yani Tanrı ile insanlık arasında yeni bir anlaşma yapılmıştır.

9. yüzyılda, Avrupa'da Katolik ve Yunan Ortodoks kiliseleri hâkimdi ve bu dönemde Avrupa'nın batısında, kilisenin katı dogmalarıyla çelişen Kathar inancı ortaya çıktı. Yeni Ahit'in, "Vahiy" bölümünü temel alan "Kathar inancı" bir dinsel doktrin olarak da kabul edilebilir. Bu inancı benimsemiş olanlara, Oksitanya halkı tarafından Yunanca temiz ve arı anlamına gelen "Kathar" denilmişti. Katharlar ise, kendilerini bu adla anmamış ve sadece "İyi İnsanlar" olduklarını söylemiştir. Bu inancın, Hıristiyan âlemi için en büyük tehlikesi aslında savunduğu yaşam tarzı olmuştur. Çünkü din esas olarak Katharların yaşam tarzının bir bölümüydü.

11. ve 13. yüzyıllar arasındaki kısa süreçte tarih sahnesinde yer alan bu etnik topluluk, Fransa'nın güneyinde Languedoc Bölgesi başta olmak üzere Pirene Dağları çevresinde yoğunlaşmış, Fransa'nın Provence Bölgesi'yle, İspanya ve İtalya'nın kuzey taraflarına kadar yayılmıştır. 13. yüzyılda uğradığı soykırıma karşın, varlığını yüzyıllar boyunca sürdürebildiği söylenir. Pirene Dağlarında Toulouse'dan Carcassonne'a ve Perpignan'dan Beziers'ye kadar Akdeniz kıyılarındaki yol panolarında "Pays

des Cathares” yazar. Yolunuz o taraflardan geçerse, Katharların hüznü öyküsünü dinlemeyi ihmal etmeyin.

Atlas Okyanusu’yla Akdeniz’in arasında, Gaskonya Körfezi’ne açılan Bask topraklarıyla, Lion Körfezi’ne açılan Katalunya’nın arasında 430 kilometre uzunluğundaki Pirene Dağları uzanır. 93 milyon yaşında olduğu hesaplanan Pirenelerin en yüksek noktası olan Aneta tepesi 3.404 metre yüksekliğindedir. Bu bölgeyi bir dikdörtgen kabul edip kenarlarına Toulouse, Albi, Carcassonne, Montpellier, Beziers, Perpignan şehirlerini yerleştirirsek “Pays des Cathares”ın (Kathar Ülkesi) sınırlarını da çizmiş oluruz. Coğrafi olarak Pireneler’in orta kısmına “Midi Pyrene” denilir. Burası aynı zamanda şövalyelerin ülkesi Occitanie’dir. Languedoc kelime anlamı olarak “Langue d’Oc” yani “Ok dilini konuşanlar” demektir. Languedoc bölgesinin başkenti de, 13. yüzyılda Roma ve Venedik’ten sonra Avrupa’nın üçüncü büyük şehri olan Toulouse’dur.

Katolikler, Katharlar için “Albigois” yani “Albililer” de derler. Aslında bu özdeşleştirme çok da doğru değildir. Çünkü her ne kadar, M.S. 11. yüzyılda Albi şehrinde yaşayanların çoğunluğu Kathar inancını ve yaşam tarzını benimsemiş olsalar da, bu doktrin Albi’ye özgü olmadığı gibi, o kasabada da doğmuş değildir. Bu özdeşleştirmenin nedeniyse, Katharların yaygın olarak

yaşadıkları toprakların, Albi piskoposunun yetki alanı içinde olması ve burada Katolikler ile Katharlar arasında teoloji ana fikirli tartışmaların yapılmış olmasıdır. Sonraları Katharları yok etmek için düzenlenen seferberliğe de “Albi Haçlı Seferi” denilecektir.

KATHAR İNANCI

Kathar inancı, birbirine karşıt elemanların savaşı üzerine kurulmuştur. Örneğin, evrendeki iyilikler ve kötülükler arasında insan kendini geliştirerek ruhunu kurtarmaya çalışmalıdır. Katharlar, akli ve ruhu Tanrı'nın, vücudu ise şeytanın yarattığını kabul ederlerdi. İnsani yaşamında iyi bir sentez yaratamayan ruhun, bir sonraki yaşamda hayvan bedeninde olabileceği inancı da Karma felsefesine benzer. Katharlar, derin bir hoşgörüyü insanların dinlerini seçebilmeleri için doğruyla yanlış ayırabilecekleri yaşa gelmelerini beklerlerdi. Katharların ayin kitaplarına, “Consolamentum” denirdi. Oc dilinde Consolamentum, “güle güle git, gözün arkada kalmasın” şeklinde bir vedalaşma, uğurlama ve son teselli duasıdır. Bu dua yalnızca akli başında olanlara uygulanırdı. Yapılan törende ölmekte olanın

elini tutarak dua okuma ritüeli, komada ve kendini bilmeyecek kadar ağır hasta olanlara uygulanmazdı. Çünkü son duasını alan kişi eğer ölmezse, ömrünün sonuna kadar din adamı olmak zorundaydı. Bu nedenle Consolamentum talebinin aklı başında olanlar tarafından yapılması şarttı.

Katharlar, Hristiyanlığı reddetmezler, Tanrı'ya ve İsa'ya farklı biçimde inanırlardı. İsa'nın, Tanrı'nın sözcüsü olduğunu, sevgi ve kardeşlik mesajlarını kabul ederler ama onun Tanrı'nın oğlu olduğuna inanmazlardı. Eski Ahit ve içindeki kuralları kabul etmezler, haç ve heykelleri kutsal saymazlardı. Yeni Ahit ve Luka İncil'ini referans alırlardı. Vaftize inanmazlardı. Din özgürlüğü temel prensiplerinden biriydi. Çocuklar, ancak yetişkin yaşa geldiklerinde Kathar dinine katılabilirlerdi. Kısacası Katharlar, inanç veya inançsızlık özgürlüğünü 12. yüzyılda uygulamaya başlamışlardı diyebiliriz.

İnsani bağlılığa, alçak gönüllülüğe çok önem verirlerdi. Tüm tutkulardan ve dünya zevklerinden kurtulmak gerektiğini düşünürlerdi. Reenkarnasyona, sonsuz hayata ve sonsuz hayat düşüncesinin insanı mükemmelleştirdiğine inanırlardı. Kiliseye veya tapınağa gitmeyi gereksiz gördükleri için ayinlerini açık havada yaparlardı. Herhangi bir yöne veya haça bakmayı anlamsız bulduklarından ayinlerde çember biçiminde otururlardı.

Kathar inancını benimseyenler, İnananlar ve Kusursuzlar olarak iki gruba ayrılırdı. İnananlar için herhangi bir yaşam kısıtlaması yoktu. Yalnızca hayvansal gıdaları tüketmemeleri tavsiye edilirdi. Kusursuzlar arasında ise bir rütbe veya sınıf farkı yoktu. Kusursuzlar, hayvansal gıdaları yemezler, cinsel ilişkide bulunmazlar ve diğerlerine göre dini konularla daha fazla ilgilenirlerdi. İnananlar kategorisindeki Katharlar evlenebilirlerdi. Dini açıdan gereksiz gördükleri evliliğe karşı değillerdi. Ancak, evliliği sevap veya günah olarak düşünmezlerdi. Çünkü neticede evliliği, olmayan bir dünyanın parçası kabul ederlerdi.

Katharlar'da soylu soysuz, zengin fakir, kadın erkek farkı yoktu. İnsan eşitliği en önemli kuraldı. Tarihte ilk olarak Katharlar'da erkekler ve kadınlar cinsiyet ayrımı yapılmaksızın din görevlisi olabiliyorlardı. Katharlar, erkek kadın ayrı ayrı olmak üzere ve

topluca ev dedikleri yurtlarda kalırlardı. Üç yıllık dini eğitimin ardından isteyenler Son Teselli'yi alıp yaşamına Kusursuz olarak devam ederdi, istemeyenler ise olağan yaşamlarına geri dönerdi. Mülk edinmezlerdi. Sahip oldukları her şey ortak mülkiyetti. Kazancın eşit dağıtılmasını isterlerdi. Aralarında emekçiler ve sanatçılar çoğunluktaydı.

Katharlar, geleneksel siyah veya koyu lacivert renkli elbiseler giyer ve genelde ikişerli gruplar olarak dolaşırlardı. Toplantılarında şiirler okunur, şarkılar söylenirdi. Kusursuzlar, iyiliği, kötülüğü, nasıl iyi insan olunabileceğini anlatırlardı. Bir Kusursuz'la karşılaşılınca diz bükülerek selam verilirdi. Toplantı sonunda vedalaşmak için birbirlerini üç kez öperlerdi. Bugün Languedoc bölgesinde insanlar selamlaşmak için hâlâ birbirlerini üç kez öpüyorlar. Çalışmak, yalan söylememek, yemin etmemek ve hiçbir canlıyı öldürmemek Kathar inancının üç temel zorunluluğuydu. Ölüm cezasına karşıydılar. Cinayet işleyen ömrünün sonuna kadar “Kusursuz” olmak zorundaydı.

Kısacası Kathar inancı, yaşam şekliyle kiliseye, sınıf farklarını reddetmesiyle de feodal düzene karşı bir başkaldırıydı. Yozlaşmakta olan kilisenin ve papazlarının halkın gelirlerinden zenginleşmesine karşıydılar. Bu hareketin büyüyerek katılımcılarının artması aslında sonunu getirmiştir bile diyebiliriz. Çünkü bir süre sonra, kilise ve krallıklar, kendilerini günahkâr ve kirli ilan eden bu inanca hoşgörüyle bakamaz olmuşlardı. Oksitan senyörleri, Kathar Kusursuzları ile Katolik rahiplerini birçok defa bir araya getirip tartışmalar düzenlemişlerdi. Bu tartışmalarda Kusursuzların galip çıkmasıyla Kathar öğretisi de çığ gibi büyümeye başlamıştı. Köyleri dolaşarak öğretilerini anlatan bu uzun saçlı “İyi İnsanlar” bölge insanları tarafından çok sevilmişlerdi. Kısacası, 11. yüzyılda Pireneler’de yaygınlaşmaya başlayan “Hürriyet ve Eşitlik” felsefesi, yaklaşık bir asır içinde, dini ve yönetici sınıf için gittikçe büyüyen bir sorun haline gelmişti.

1165 yılında Toulouse yakınlarındaki St. Felix Lauregais ve Caraman kasabalarında, Konstantinopolis’ten gelen Nicetas isimli metropolitin yönettiği Din Kurultayı’ndan netice alınmaz. 1198 yılında Papa 3. Innocentus’un, Kathar inancını benimsemiş

olanların Katolikliğe dönmelerini sağlamak için Languedoc'a gönderdiği papazlar da başarılı olamazlar. 1204 yılında Aragon kralının önerisiyle toplanan Kathar-Katolik uzlaşma kurulundan anlaşma da çıkmaz.

1206 yılında Canon Dominique de Guzman'ın önderliğinde Toulouse ve çevresindeki insanları Katolik kilisesine geri döndürebilmek için Dominiken ve Fransisken tarikatları kurulur. Dominiken tarikatı, Papa 9. Gregoire tarafından 1233 yılında Engizisyon adıyla bilinecek örgüte dönüşecektir. Tarihin hüznünlü sayfaları olarak da, Roma kilisesi Engizisyon'da ilk olarak Katharları canlı canlı yakacaktır.

1207 yılında, Katharlara katılanları önlemeyi reddeden Fransa kralının kuzeni Toulouse Kontu 6. Raymond aforoz edilir. 14 Ocak 1208 günü 6. Raymond'un bir subayı, Papa'nın bölgeye gönderdiği Pierre de Castelnau adlı papazı Saint Gilles de Gard şehrinde öldürür. Bunun üzerine Papa'nın yaptığı savaş çağrısı bir papaza karşılık, "binlerce Hristiyan öldürülemez" karşı söylemiyle ilgi görmez. Katharlara yapılan, Hristiyanlığa dönüş daveti ise Katharların kiliseyi "gerçek Hristiyanlığa dönüş daveti" ile cevaplanır. Papa, kuzeyli senyörler ve bazı kuzey Avrupalı ülkelerden bir ordu oluşturmayı başarır. Komutanlığına başpapaz Arnaud Amaury'nin getirdiği Haçlılar, Oksitanya'ya doğru yola koyulurlar. Oksitanya'nın genç ve yiğit senyörleri de, hem kendi topraklarını, hem de ellerine silah almayı reddeden Katharları koruyabilmek için Haçlıları karşılamaya hazırlanırlar. Kimi tarihi belgelerde bu senyörler Kathar Şövalyeleri olarak anılırlar.

Oksitanya'ya inen Haçlı ordusu, ilk olarak Beziers'yi kuşatır. Beziers halkı, Katharları teslim etmez. Ne var ki kaleden yapılan kuşatmayı yarma harekâtı başarısız olur ve 22 Temmuz 1209 günü Beziers düşer. Silahsız halk kiliseye sığınır. Kiliseye sığınan insanların arasında Katharlar'dan çok daha fazla Katolik ve Yahudi olduğu için Haçlı askerleri, ne yapacakları konusunda tereddüt geçirirler. Komutan başpapaz Arnaud Amaury'nin "Hepsini öldürün. Tanrı kendi kullarını ayırır" emri, ilerde insanlık tarihinin en acımasız cümlelerinden biri olarak hatırlanacaktır. Katliam esnasında, Haçlı askerleri bir yandan insanları öldürürken

bir yandan da haç çıkartarak Tanrı'dan af diliyorlarmış. Beziers kalesinde öldürülen 20.000 kişiyle, Katharlar üzerinde, Engizisyon acımasızlığının başladığı kabul edilir. Bugün bu kaleden geriye iz bile kalmamıştır.

Beziers katliamının ardından Haçlılar, Carcassonne'a yönelirler. Carcassonne'un 24 yaşındaki genç ve yiğit Vikontu Raymond Roger Trencavel, Kathar olmamasına karşın, Katharları halkından ayırmayıp Haçlılara teslim etmeyi reddeder. Buradaki en ilginç olan nokta, dini inançları gereği hiçbir canlıya zarar vermeyen Katharların yerine savaşanların ve onları korumaya çalışanların, bu soylular ve onların askerleri olmasıdır. 15 günlük kuşatmanın ardından barış görüşmeleri yapılacak sözüyle kaleden çıkarılan Vikont Trencavel esir edilir. Vikont, tutukluluğunun üçüncü ayında da aşkına yüz vermediği bir Arap kızının sunduğu zehirli şarapla öldürülecektir. Vikontu esir düşen Carcassonne da Haçlıların eline düşer. Bundan sonrasında da kuzeyli topraksız senyör Simon de Monfort, Haçlıların komutanı ve bu toprakların yeni sahibi ilan edilir. Bu toprakların yeni senyörünün kimliği de bu topraklar üzerinde gözü olan Fransa Kralı'nın niyetini de ortaya çıkarır. Bölgenin soyluları bundan sonra bu var olma savaşını kazanabilmek için canla başla direneceklerdir.

Ne yazık ki Carcassonne'un ardından, 1210 yılında 6 haftalık kuşatmadan sonra düşen Minerve Kalesi'nde 140, 1211 yılında ele geçirilen Lavaur Kalesi'nde de 400 Kathar yakılırlar. Termes Kalesi ise pençesine düştüğü dizanteri salgınından dolayı teslim olur. Ölümünden kurtulmak için Hristiyanlığa dönen az sayıdaki Kathar ise, bundan sonrasında tapmayı reddettikleri Haç'ı, giysileri üzerinde işaretlenmiş olarak taşımak mecburiyetinde bırakılırlar. İlerde Hitler'in Yahudileri zorlayacağı koşullardan yaklaşık 700 yıl önce...

1223 yılında Fransa tahtına 8. Louis çıkar. 1226 yılında Papa 2. Honorius ve 8. Louis, Kathar topraklarına yeni bir Haçlı seferi başlatırlar. Ancak artık hedef Kathar halkından daha çok bölgedeki stratejik önemdeki kalelerdir. Yeni hedefler Fransa'nın Akdeniz'e çıkması ve Katharlar'ın zenginliği dillere destan hazinesini elde etmek olmuştur.

Toulouse Kontu 7. Raymond düzenli ordulara karşı direnmeye çalışır. Katharlara karşı, Guillaume Arnaud'un başında olduğu Engizisyon çarkı da devrededir. 1230-1244 yılları arasında, Oksitanya'nın hemen her bölgesinde kurulan mahkemelerle Katharlar üzerindeki baskı arttırılır. Binlerce Kathar insafsızca yakılır. Katoliklere göre, ateş suçsuz insanları yakmayacağı ve bu insanların da hepsi yandıklarına göre suçludurlar. Katharların yanı sıra olur olmaz nedenlerden birçok suçsuz da ateşte atılmaktan kurtulamaz.

Katharlar, ağır işkence ve idamlara karşın Aragon Krallığı'nın da yardımıyla yıllarca mücadelelerini sürdürürler. İki kez el değiştiren Toulouse kontluğu direnmeye devam eder. Haçlıların komutanı Simon de Monfort, mancınıktan atılan bir taşla kale surlarının önünde ölür. Kısacası her şeye karşın Oksitanya bu ölüm kalım savaşına bir süre daha devam edecektir.

Montsegur (Emindağ), Katharlar tarafından inşa edilmiş tek kaledir. Montsegur, Languedoc direnişinin ve Kathar inancının zirvesidir. Katharlar için Engizisyon'a karşı karanlığın içindeki ışık olarak kabul edilen kale, Haçlılar için Şeytanın Tapınağı'dır. 1207 metre yükseklikteki Montsegur, Katharlar'ın başkenti sayılır. Kaleye bugün bile tırmanabilmek için büyük güç ve direnç gerekiyor.

1243 yılında Narbonne piskoposu Hugues des Arcis komutasındaki Haçlılar, Montsegur'ü kuşatırlar. Bu esnada kalede 200 yeminli Kathar, 500 kadın, çocuk ve Pierre Roger komutasında 100 kadar da şövalye vardır. Kaleyi kuşatanların ise 10.000 kişi civarında oldukları biliniyor. Direniş, kalenin yerleştiği zirve ve yüksek surların sayesinde 10 ay sürer. Çevre halkı, dehlizlerden, patikalardan geçerek kaledekilere yardım ulaştırır. Ancak, Hugues des Arcis tarafından 12 Bask dağcısının kiralanmasıyla savaşın yönü değişir. Doğu kanadının 80 metre yakınına sokulmayı başaran Basklı dağcılar, kaleyi mancınık menziline sokarlar. Durumun umutsuzluğunu gören Katharlar, daha fazla zayıt olmaması için Pierre Roger'e teşekkür ederek teslim olmak istediklerini söylerler.

Kalenin teslimi karşılığında Katharların dışında herkes

affedilir. Hatta 1242 yılında Avignonet kasabasını basarak, Engizisyon yargıçlarını öldüren 60 şövalye bile ceza görmeyecektir. Askerler memleketlerine dönebilecek, hatta Katharların arasından Katolikliğe dönmeyi kabul edenler de affedileceklerdir.

Anlaşmaya göre savunmacılar, kalede 15 gün geçirdikten sonra teslim olacaklardı. İşte bu 15 gün süresinin neden istendiği tam olarak bilinmiyor? Anlatılana göre, bu süre içinde Katharlar, ruhsal “Son Teselli”yi alıp “Kusursuz” olarak kendilerini ölüme hazırlayacaklardı. Bu 15 gün içinde mal varlıklarını da kendilerini 9 aydır koruyan şövalyelere bağışladılar.

15-16 Mart gecesi, teslim olmaya saatler kala, kale komutanı Pierre Roger’in teslim koşullarını bile riske ederek, dört Katharı kalenin gizli bir bölmesine sakladığı anlatılır. Bu dört kişi iplerle sarp kayalardan inerek, ünlü hazinelerini Pirenelerin alt yamaçlarına kadar taşırlar. Bu dört Kathar, Usson Şatosu’nda kendilerini bekleyen iki Kusursuz ile buluşurlar. Katharların ortak kasası olan bu hazinenin buradan sonraki akıbeti ise bilinmiyor. 700 yıldır dillerde olan hazine bu dağların kim bilir hangi oyugunda yeniden bulunacağı günü bekliyor.

Aslında, bu hazine sandığının içinde dini bilgiler mi yoksa maddi değerler mi saklandığı ise sır olarak duruyor.

16 Mart günü Hugues des Arcis kaleyi teslim almış. Ancak Katharlar'dan hiç affedilmeyi isteyen olmadığı gibi, bu süreçte tam tersine içlerinde kalenin sahibi ve kızı da olan 25 kişi daha Katharlar'a katılmış. Yeni katılanlarla birlikte 225 kişi olan Katharlar, Kusursuzların ardından Poç tepesinden inerler. Tepenin hemen dibindeki düzlükte yakılmış olan ateşe önce sedyedeki yaralılarını, sonra da birer birer kendilerini atarlar. Bir tanesi bile vazgeçmez. 16 Mart 1244, 40 yıllık savaşın ve 10 aylık kuşatmanın son günü olur. Acı bilanço ise, tavuk bile öldürmeyi kabul etmeyen binlerce insanın bu 40 yıl içinde yakılarak öldürülmüş olmasıdır.

Katharlar için cesaret en büyük erdemdi. Alçaklık ve korkaklık ise en büyük günahı. İnsanın, ateşten, acıdan ve ölüm korkusundan mutlaka kurtulması gerekliydi. Belki de düşmanlarının üstün askeri güçleri karşısında eninde sonunda başlarına gelecekleri bildiklerinden o güne hazır olmaya çalışıyorlardı.

Montsegur mağlupları, kaleden başları dik çıktılar. 225 Kathar şövalyesi, kızanı ve kadınıyla, ateşten çembere yaklaştılar. Haçlı ordusunun gümüş zırhlı askerleri büyülenmiş gibiydiler. Narbonne piskoposu, eğer ateşe koşanlardan fire verdiremezse bu olağanüstü manzaranın asırlar boyunca efsane gibi anlatılacağını hissetmişti. “Durun, durun diyorum size. Bir kere daha düşünün. Aranızda mezhebinden vazgeçen yok mu? Sizlere, Engizisyon kararına karşın bir şans daha tanıyorum. Nedamet getirin” diye dikildi. Katharlar, duymadılar, durmadılar. Kusursuzlardan biri gülümseyerek yanıt verdi; “Biz hepimiz kardeşik.”

Montsegur Katliamı – 16 Mart 1244
Gülün Öteki Adı – Mine G. Saulnier

Montsegur'den sonra 1251 yılında Toulouse'un son kralı 7. Raymond'un da mirasçı bırakmadan ölmesiyle Toulouse toprakları Fransa Kralı'nın eline geçer. Bölgesel isyanlar sürse de artık Katharlar için yolun sonuna gelinmiştir. Katharların temsilcilerinin izleri bazen köpeklerle sürülerek bulunur. Bazı Katharlar, ele geçmektense kendilerini ıssız mağaralarda açlık ve ölüme terk ederler. Katharların elinde kalan son şatolar olan

Queribus ve Puilaurens ise 1255 yılında düşerler. 1321 yılında bilinen son Kusursuz olan Guillaume Belibaste'nin yakalanıp yakılmasıyla Kathar eylemi ve öğretisi tarihe karışacaktır.

TOULOUSE'DAN BEZIERS'YE

Gezmeyi sevenler bir süre sonra farklı yollara sapmak isterler. Yolculuklarına anlam katmak isterler. Yakınlarındaki uzak kalmış yerleri keşfetmek isterler. Benim için de bu defa tam tanımıyla böyle oldu. 35 yıldır gidip geldiğim Fransa'da belki yirmi defa güney bölgelerine inip bir türlü Toulouse'a gidememiştim. Katharların hüznünlü hikâyesini ise hep aklımda tutmuştum. Kısacası bu kadar yakındaki bir uzak için yeterince uzun zaman beklemiştim.

Bordeaux'da kiraladığımız arabaya ulaşabilmek için iki günlük kira parasını taksiye veriyoruz. Araba kiralama şirketlerinin neredeyse tamamı şehrin banliyölerinde yerleşmiş. Eğer Fransa'da araba kiralamayı düşünürseniz en kolayı havaalanlarındaki veya tren garlarındaki kiralama şirketlerini değerlendirmektir. Ayrıca Fransa'da otoyollardan çıkınca yol işaretlerinin iyi olmadığını da

düşünerek yanınıza mutlaka navigasyon aleti alın. Bordeaux'dan Toulouse'a kadar 160 kilometre yolumuz var. Toulouse, kızıl pembe tuğlalı binalarıyla gerçekten muhteşem bir şehirdir.

CANAL DU MIDI-GÜNEY KANALI

Atlantik Okyanusu'yla Akdeniz'i bir kanalla birleştirmek Charlemagne'la başlayıp 1. François, 2. Henry ve 4. Henr ile devam eden bir rüya olmuş. Ancak, bu rüyayı gerçeğe Beziers'li Bonrepos baronu Pierre Paul Riquet bu rüyayı gerçeğe dönüştürmüş. 1604 yılında doğan baron ancak, 1666 yılında, kral 14. Louis'nin bakanı Colbert'den Languedoc kanalının kullanım iznini aldıktan sonra bütün yetenek ve servetini bu kanal için kullanmış. 1667 yılında çalışmalar başlamış. 15 yıl boyunca aralarında 600 kadın işçinin de bulunduğu 12.000 işçiyle çalışmalar yürütülmüş. Toulouse ve Sete arasındaki 240 kilometrelik kanalın çevresine 45.000 ağaç dikilmiş. Kanalın tamamlanmasından altı ay önce, 1 Ekim 1680 günü hasta, yorgun ve parasız bir şekilde ölen Riquet ne yazık ki çalışmaların sonunu görememiş. 24 Mayıs 1681 günü bitirilen Languedoc Kraliyet Kanalı'nın adı Fransız Devrimi'nden sonra Canal du Midi'ye döndürülmüş.

1829 yılında Ron Nehri'ni ve 1856 yılında da Garonne Nehri'ni, Sete kanalına bağlayan kanalların da tamamlanmasıyla Atlas Okyanusu'yla Akdeniz'in birbirlerine bağlantıları tamamlanmış. Bu kanalın tamamlanmasıyla hem Atlas Okyanusu'yla Akdeniz arasındaki yol kısalmış, hem de Cebelitarık Boğazı'ndaki korsan tehdidi tehlike olmaktan çıkmış. Canal du Midi, 1996 yılının Aralık ayından beri Unesco tarafından Dünya İnsanlık Mirası listesine eklenmiştir.

Narbonne'la Toulouse arasında Carcassonne'dan başlayan bir gezi yapmak isterseniz :

Canal du Midi-Tel. 06 80 47 54 33-04 68 71 61 26

www.carcassonne-croisisere.com

Haziran-Eylül ayları arasında iki saatlik geziler yapılabilir.

Beziers'den gezi yapmak isterseniz:

TOULOUSE

Fransa'nın en güzel şehri derlerdi, ben de Fransa'nın her yeri ayrı güzel diye yanıtlardım. Ama Toulouse'u gördükten sonra geç kaldığımı anladım. Toulouse, meydanlarıyla, sokaklarıyla, kanallarıyla, koyu pembemsi tuğlalı binalarıyla gerçekten muhteşem bir şehirmiştir.

Toulouse, Fransa'nın Avrupa Birliği içindeki teknoloji merkezidir. Toulouse Üniversitesi'nin, Tıp ve Mühendislik fakülteleri Fransa'nın en iyi fakülteleri arasında sayılıyor. Beyin Kent olarak da tanımlanan şehir, Fransız nükleer araştırmalarının da başkentidir. Airbus uçaklarının en önemli bölümü ve Ariane füzelerinin parçaları Toulouse civarındaki fabrikalarda yapılır. Endüstri atıklarının temizlenmesini hedefleyen Eureka projesi de buradan yürütülmektedir.

Toulouse ve Barselona, son yılların teknoloji alanında yükselen değerlerdir. Aslında teknolojik benzerliklerden asırlar önce, bu 2 şehir Kathar yandaşlarını savunmak için de aynı saflarda yer almışlar ve bir anlamda kader birliği yapmışlardır. 1992 Olimpiyat oyunları için, Paris’le Barselona yarışırken ipi Barselona göğüsleyince bu bölge insanları, bizimkiler kazandı diyerek sevinmişler bile.

Her yıl Şubat ayı sonlarına doğru kutlanan Toulouse Üniversitesi karnaval şenliklerinin en gözde temalarından biri K-Tare denilen Katharları andıkları eğlenceleriymiş. Bu eğlencelerde Engizisyon yargıçlarının kuklaları ateşe atılıyormuş. Sonrasında da Toulouse’dan yola çıkarılan Kathar meşalesi Montsegur’e kadar götürülüyormuş.

Capitole Meydanı’ndan geçerek Garonne Nehri üzerindeki köprüye ulaşıyoruz. Biraz ilerde Canal du Midi başlıyor. Saint Sernin Bazilikası’nı, Jacobins Manastırı’nı ve Belediye Binası’nı gördükten sonra öğle yemeğini “Cassoulet” ile taçlandırıyoruz.

CASSOULET

Cassoulet, Oksitanya bölgesinin en çok bilinen yemeğidir. Bizim kuru fasulyeye çok benzese de aslında iki yemek arasındaki fark büyüktür. Cassoulet pişirirken içinde yalnızca kaz ve ördek yağı kullanıldığından yemeğin hazmı pek kolay değildir. Cassoulet, beyaz fasulye, sosis, ördek, kaz, domuz ve kuzu etiyle pişirilir. Cassoulet’in pişirildiği güveç benzeri toprak kaplar da bölgede imal edilir.

CHATEAU DE BONAGUIL

Saint-Front sur Lemance şehrinde bulunan 15. yüzyıl şatosu Chateau de Bonaguil’de Ortaçağ günlerini duyumsayarak harika bir gezi yapabilirsiniz. Şatonun açık olduğu gün ve saatler mevsime göre değişiyor. www.bonaguil.org

CARCASSONNE

Carcassonne, Toulouse'dan 100, Paris'ten 770 kilometre uzaklıktadır. Kathar şatoları programını kış aylarında yaparsanız, kalelerin geç açılıp erken kapandıklarını ve öğle tatili yaptıklarını mutlaka göz önüne alın. Carcassonne Kalesi'ni geç kaldığım için, Foix Kalesi'ni ise öğle saatine denk geldiğim için gezemedim. Aslında Carcassonne Kalesi'nin içinde onarılmış ve kullanılmakta olan bölümü keyifle geziyoruz. Kalenin bir kısmı müze olarak kullanılıyor ve onarım çalışmaları da sürüyor. Önemli bir bölümünde de butik oteller, pansiyonlar, restoranlar, barlar ve mağazalar bulunuyor.

Carcassonne şehrini yeni şehir, nehir kenarında tarihi kaleye çıkan kısım ve tarihi şehir olarak üç bölümde düşünebilirsiniz. Nehir kenarında kaleye çıkan eski şehirde konaklayın. Bu bölgedeki az yıldızlı otellerin teraslarından sabah saatlerinin ilk ışıklarında harika kale fotoğrafları çekebilirsiniz.

GECELEMEK İÇİN

HOTEL DU PONT VIEUX: 2 yıldızlı, ucuz da sayılmaz ama ben bayıldım.

32, rue Trivalle – 11000 Cite de Carcassonne

Tel. 04 68 25 24 99

www.lacitedecarcassonne.fr

Şehrin sokaklarında yan yana küçük restoranlar sıralanıyor. Bizim gurme dostlar buralara pek gelemiyor sanıyorum. Çünkü bu küçücük tarihi merkezde, birçok restoranı Michelin ve Gault Millau yemek kitaplarında önerileri arasına eklemişler. Bu restoranlarda en küçük mönüyü bile iki kişi paylaşabilir. Fiyatlar da çok mantıklıdır. Bizim bazı gurmelerin İstanbul'da önerdikleri öğle yemeği fiyatına burada neredeyse bir hafta akşam yemeği yiyebilirsiniz.

Bu restoranlardan birinde mükemmel bir yemek yedik. Günümüz uzun ve yorucu geçtiğinden de fazla oylanmadan karşı köşedeki otelimize kavuşmak için hareketlendik. Ancak

Türk olduğumuzu öğrenen 60 yaşlarındaki restoran sahibi, Rus asıllı pasaportsuz Fransız, Atatürk, Türk tarihi ve Türkiye'nin bugünü üzerine öyle bir bilgi sağanağı başlattı ki, kulaklarımız inanamadı. Yolunuz geçerse, hatta özel olarak yolunuzun geçmesi için.

LA TETE DE LART – Auberge Regionale

37 bis, rue Trivalle – Carcassonne Tel. 04 68 47 36 36

Carcassonne Kalesi, en görkemli Ortaçağ şatolarının başında gelir. Eski şehirden kaleye çıkan yolun iki yanı Herakles'in kutsal akkavaklarıyla bezeli. 25-30 metre yüksekliğindeki çift sıra surların uzunluğu 1.500 metreyi geçiyor ve ayrıca önünde de su hendekleri bulunuyor. İşte genç Vikont Trenkavel bu şatoyu savunmuş. Asırlar sonra kaleyi bir başka önemli insan daha savunmuş. Carmen'in Fransız yazarı Prosper Merime'nin, Carcassonne şatosu dahil birçok tarihi eseri kurtaran, eski bir Anıtlar Genel Müdürü olduğunu öğrenmek için buralara gelmek gerekliymiş. Yeri gelmişken Oksitan soylularının en ünlülerinden birinin de, Henri de Toulouse Lautrec olduğunu eklemek istiyorum. 24 Kasım 1864 günü Albi'de doğan ressam, poster temeline dayalı çalışmalarıyla ve Moulin Rouge'u resmettiği posterleriyle tanındıktan sonra Empresyonizm akımına kapılmış. Ancak çok genç yaşta 9 Eylül 1901'de ölmüş.

CARCASSONNE-MIREPOIX-FOIX-ANDORRA

Carcassonne'dan sonra otoyol yerine devlet yolundan giderseniz yaklaşık 30 dakika sonra Mirepoix kasabasına varırsınız. Gotik tarzdaki Saint Maurice Katedrali'ni görmeyi unutmayın.

Mirepoix'dan sonra iki seçeneğiniz var. Geldiğiniz yöne doğru giderseniz şehir çıkışında Montsegur işaretini göreceksiniz. Ancak biz bu noktada çok komik bir olay yaşadık. Çünkü okun nereyi gösterdiğini bir türlü çözemedik.

Tam kavşaktaki benzincinin Fatma ve Ahmad isimli Fransız işçilerine hangi yöne gitmemiz gerektiğini sorunca tam aksi yönü gösterdiler. Önce yola çıktık ama emin olmadığımız için geri dönüp oku izlemeye karar verdik. Bu sefer de bir çiftliğin kapısında yol bitti. Tekrardan aynı yere dönüp, seyyar arabasının içindeki sosisli sandviç satıcısına danışmaya karar verdik. O da Ahmad'ın gösterdiği yönü tarif etti. O zaman anladık ki, rüzgâr panonun yönünü tamamen ters tarafa çevirmiş ve Fransızların umurunda bile değil. Kısacası Montsegur'ün istikameti Travalanet yönüdür, şaşırmayın. Travalanet'den sonra da çok dikkatli olmak gerek. Kısacası Fransa'nın en sevmediğim tarafı bu berbat yol işaretlemeleridir.

Diğer seçenek ise Foix'ya devam etmek. Foix, bir başka çok güzel Pirene kasabası. Meydanı, pazaryeri çok şirin ancak, burada da kaleye çıkan yolun işaretlerini çok anlaşılır biçimde yerleştirmemişler. Bir diğer önemli nokta ise öğle saatlerinde kaleyi ziyarete kapatıyor olmaları ve de uzaktan geliyorum, lütfen, s'il vous plait filan pek umurlarında olmuyor.

Foix'da kaleyi gezememe durumunu hemen Andorra'ya devam ederek telafi ediyoruz. Andorra, Fransa ile İspanya arasında, dağın zirvesine tünemiş bir vergi cennetidir. Dağların arasındaki konumu ülkenin harika bir kış sporları merkezi olmasına yol açmış. Andorra'ya girdiğiniz andan itibaren hemen her tarafta teleferikler ve kayak pistleri görüyorsunuz. Nüfus az olunca ve vergi de olmayınca ortaya küçük, ucuz, şahane bir ülke çıkmış. Fransa tarafından gelirken, Fransa'ya giriş yönünde yol ortasında gümrükçüler duruyor. Çünkü Andorra'da içki, sigara, benzin inanılmaz ucuz. Fransızlar da, rasgele durdurdukları arabalarda, gümrük kanunlarının izin verdiğinden daha fazla içki ve sigara bulurlarsa çok ağır para cezası yazıyorlar. Biz de arabanın mazotunu Andorra'da doldurarak seyahat maliyetini ucuzlattık ama güzelim içkilerden ancak birer şişe aldık.

Andorra'dan dönüşte Montsegur Kalesi'ne en yakın kasaba olan Travalanet'de geceliyoruz. Sabah günün ilk ışıklarıyla Montsegur'e varıyoruz. Biz varmasına varıyoruz ama bekçiler 11.00'de geleceklermiş. Buzlu patikadan tırmanmaya

başlıyoruz, ancak yolun yarısından geri dönmeyi daha uygun buluyoruz. Montsegur'un vadinin altından çektiğimiz etkileyici fotoğraflarıyla yetiniyoruz. Bu patikayı yaz veya kış aylarında farklı nedenlerden yani çok sıcaktan veya buz tutmuş topraktan dolayı tırmanmak gerçekten zordur. Neticede bu kalelerin birkaç tanesine tırmandım. Kalelerin içinde gördüklerimden çok buralara kadar tırmanmış olduğumu unutmayacağım.

Montsegur Kalesi, 1.207 metre yükseklikte, Poç denilen bir granit kütesinin üzerindedir. Kalenin her köşesi dik açılıdır. Kimi tarihçiler Montsegur Kalesi'ni, taşların üzerine yerleşmiş savaş gemisine benzetirler. Kimi mimarlar ise, Katharların "Altın Sayı" dedikleri oranı bildiklerini ve Montsegur Kalesi'nin bir Güneş tapınağı özellikleri taşıdığını öne sürerler. Kalenin içinde pek kapalı alan yoktu. Kuzeybatı burçlarına dayalı altı metre yüksekliğindeki burç tek kapalı alandı. İnsanlar, açık havada, avluya kurulan çadırlarda yaşıyorlardı.

ALTIN SAYI-ALTIN ORAN

Altın Sayı veya Altın Oran, Fi sayısı veya Pi sayısı olarak da bilinir. Bir insanın tüm vücudu ile göbeğine kadar olan bacak yüksekliğinin oranı veya bir dikdörtgenin uzun ve kısa kenarlarının oranı aynıdır. Yani tüm parçanın büyük parçaya oranı, büyük parçanın küçük parçaya oranına eşittir. Altın Oran, 1.618033 olarak devam eden ondalık bir sayıdır.

Ayçiçeğinin, merkezinden dışarıya doğru, sağdan sola veya soldan sağa doğru tane sayılarında, aynı şekilde papatyada, çam kozalağında, deniz kabuğunda, eğrelti otunda, salyangozda, tavşanda, insan kafasında ve insan vücudunda Altın Oran vardır. Bu nedenle, matematiği estetiğin içine bu kadar güzel yerleştirmiş bu orana Tanrısal Oran da denilir.

Leonardo Fibonacci tarafından bulunan, Fibonacci sayı dizisi 1,1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34, 55, 89, 144, 233, 377, 610, 987 şeklinde ilerler. Bu sayılarda 2. ve 3. sayının toplam 4. sayıya, 5. ve 6. toplamı 7. sayıya denk gelir. Bir sayıyı da bir öncekine

bölersek hep Altın Sayı'yı buluruz. (1, 2, 3'den sonra)

Fibonacci sayı dizisini ve altın oranını, mimaride, resimde, heykelde ve müzik notalarında görebiliriz. Kahire Keops piramidinde (tabanının yüksekliğe oranı), Atina Parthenon'unda, Milano Duomo katedralinde, başta Monna Lisa olmak üzere Leonardo da Vinci'nin ve Picasso'nun tablolarında, Mimar Sinan'ın camilerinde, Debussy'nin notalarında hep Altın Oran dikkate alınmıştır.

Mısır, Yunan, Bizans, Rönesans, Osmanlı dönemlerinde, Gotik tarzdaki binalarda da hep Altın Oran vardır.

PUIVERT'DEN CUCUGNAN'A

Quillan ve Axat kasabalarından geçip önce Puivert Şatosu görülebilir. Flammarion Yayınları, Puivert Şatosu'nu Fransa şatolarının en görkemlilerinden biri olarak tanımlıyor. Merkez meydanı 100 x 40 metre ebatlarında olan şatonun 6 tane de savunma kulesi vardı. 1210 yılında kuşatılan şato ancak üç gün direnebilmiş. Puivert Şatosu'nu, 14. yüzyılda yeniden inşa etmişler.

Puivert'den geri dönüp yolun diğer tarafından devam edince Puilaurens Şatosu'nu göreceksiniz. Şehrin bu tarafında çok sayıda pansiyon da yolcularını bekliyor.

Fransa'nın kötü işaretlenmiş yollarından Cucugnan'a doğru gidiyoruz. Cucugnan kasabası, neredeyse karşı karşıya dağlara yapılmış gibi duran Queribus ve Peyrepertuse kalelerinin arasındaki vadide bulunur. Bu köyün restore edilmiş olan değirmeninün ünlü yazar Alphonse Daudet'nin "Değirmenimden Mektuplar" adlı romanına konu olduğu söyleniyor. Cucugnan kasabasının hemen her sokağında butik oteller var. Köyün iki restoranının da Şubat ayında hınca hınç dolu olması bir kere daha kıskançlık damarlarımı ayaklandırıyor.

Queribus Şatosu, 1255 yılında en son düşen Kathar Kalesi'dir. 700 metre yükseklikteki Queribus Kalesi'nin içinde inanılmaz bir rüzgâr vardı. Şapkayı, gözlüğü bile tutmak

gerekiyordu. Doğrusu değil kaleyi ele geçirmek, bu rüzgâra karşı kaleye nasıl tırmadıklarını bile anlayamadım.

Arques, Termes, Aguilar, Lastours, Minerve, Saissac başka yolculuklarda gezilecek. Bu kaleler sonrasında elden geçirilerek 1659 yılında imzalanacak olan Pirene Antlaşması'na kadar, Aragon krallığına karşı Fransa sınırlarını korumuşlar.

Bize gelince Perpignan, Beziers üzerinden artık Akdeniz'e iniyoruz. Hüzünlü "Pays des Cathares"dan sonra biraz da "Cote d'Azur"den geçmek iyi olacak. Fransa'nın güneyi bir başka güzeldir. Birbirine değen şehirlerin hepsi birbirinden harika turizm beldeleridir. Ancak ben Marseille ile Toulon arasındaki Cassis şehrine âşık oldum.

ILE DE RE

Fransa'nın önemli turizm merkezlerinden biri olan Ile de Re (Re Adası) Atlas Okyanusu'nda bulunur. Ile de Re, anakaraya 3 kilometre uzunluğunda bir köprüyle bağlıdır. Köprüden tek geçiş ücreti 16 Euro'dur (2012 yılı). Adada yaşayanların abone kartı almaları ve her geçişi 4 Euro'ya yapma olanakları vardır.

Bu küçücük ada Unesco Dünya Mirası listesindedir. Adanın kış aylarında 10.000 kişi olan nüfusu yaz aylarında 100.000 kişiyi geçer. Ev kiralama sistemi yaygındır. Ile de Re'nin tüm çevresi plajdır ve ücretsiz olarak herkesin kullanımına açıktır. Tertemiz kum plajlarda kimse barbekü yapmaz. Rüzgâr sörfü ve yelken okulları yaygındır.

Adaya gelen herkes önce arabasını park eder, arkasından günlüğü 10-11 Euro'dan bisikletini kiralar.

Ile de Re'de turizm, patates ve bağcılık, istiridyeye yetiştiriciliği önemli gelir kaynaklarıdır. Ile de Re, konyak üretimi için yetiştirilen üzümlerin sıralamasında dördüncü bölge olarak sınıflandırılmaktadır. Bölgede ayrıca buraya özel Pino (Pineau) şarabı üretilmektedir. Okyanus kıyılarında da istiridyeye havuzları vardır. İstiridyelerin numaraları küçüldükçe boyları büyür.

GEZİLECEK YERLER

Phare des Baleines: Deniz feneri ve küçük bir müze var. Gün sonlarında çok keyifli olur.

Ars de Re: Her gün sabahdan pazar kurulur ve adanın unutulmaması gereken yerlerindendir.

St. Martin de Re: Adanın, her taşını koruyarak restorasyon mucizesi yarattıkları noktasıdır. Burada birkaç tane de butik otel bulunur.

AĞIZ TADI

İstanbul'da bir tane bile Michelin yıldızlı restoran bulunmazken bu küçük adada iki tane vardır. Hem de son derece mantıklı fiyatlarla. Ancak rezervasyon yapmazsanız yer bulamazsınız.

Le Chat Botte: 20 rue de la Mairie 17590 St. Clement des Baleines Tel. 05 46 29 42 09

ÖNEMLİ TELEFONLAR

Fransa Büyükelçiliği Ankara: 0 312 455 45 45

Fransa Başkonsolosluğu İstanbul: 0 212 334 87 30

Air France Havayolları İstanbul: 0 212 310 19 19

Charles De Gaulle Roissy - Paris: 01 48 62 12 12

Sos Medecin Doktor Çağırma İçin: 01 47 07 77 77

Sos Police: 17

Sos Yangın: 18

Sos İlk Yardım Samu: 15

SON SÖZ

Bir yazar için kitabının okunduğunu görmek son derece sevindiricidir. Gezi kitabımın ikinci baskısında Loire şatolarını, bilinmeyen Kathar ülkesini ve Re Adası'nı bulacaksınız. Ayrıca değerli sanatçımız Serhat Bilgin'in fotoğrafları da kitabımıza güzellik kattı.

Fransa'nın dünyanın en güzel turizm ülkelerinden biri olduğunu düşünerek eksiklerimizden dolayı bizleri bağışlayın. Birkaç adres ve telefon numarası değişmişse de lütfen darılmayın.

Yolunuz açık olsun.

Bülent Demirdurak

Nisan 2014

Gezi Notları

This image shows a full page of a notebook or worksheet. It features approximately 28 evenly spaced horizontal dotted lines across its entire width, providing a guide for handwriting practice. The background is plain white, and there are no margins, text, or other markings present.

Gezi Notları

[illegible]